

**YILDIZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ**

**KÜRESELLEŞEN DÜNYADA
MİMARLIK EĞİTİMİ VE TÜRKİYE**

Mimar Hande NALÇAKAN

**F.B.E. Mimarlık Anabilim Dalı Mimari Tasarım Programında
Hazırlanan**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Tez Danışmanı: Doç. Dr.Çiğdem BAYTİN

İSTANBUL, 2006

İÇİNDEKİLER

	Sayfa
KISALTMA LİSTESİ	iv
ŞEKİL LİSTESİ	vi
ÇİZELGE LİSTESİ	vii
ÖNSÖZ	ix
ÖZET	x
ABSTRACT	xi
1. GİRİŞ.....	1
1.1. Amaç.....	1
1.2. Kapsam ve Yöntem.....	1
2. KÜRESELLEŞME; TANIM, SÜREÇ ve ETKİLER.....	3
2.1. Tanım.....	3
2.2. Süreç.....	3
2.3. Etkiler.....	4
2.3.1. Ekonomik Etkiler.....	4
2.3.2. Siyasi Etkiler.....	5
2.3.3. Sosyo - Kültürel Etkiler.....	5
3. MİMARLIK VE MİMARLIK EĞİTİMİNDE KÜRESELLEŞME.....	10
3.1. Mimarlık ve Mimar; Tanımlar ve UIA' ya Göre Mimar, Mimarlık ve Mimarlık Eğitimi.....	11
3.1.1. Eğitim ve Meslek İlişkisi.....	26
3.2. Küreselleşmenin Mimarlık Mesleğine ve Eğitimine Etkisi.....	30
3.3. Eğitim Süreci ve Mimarlık Eğitiminin Gelişimi.....	34
3.3.1. Dünyada Eğitim Süreci ve Mimarlık Eğitiminin Gelişimi.....	35
3.3.1.1. Amerika'da Eğitim Süreci ve Mimarlık Eğitimi.....	35
3.3.1.2. Avrupa'da Eğitim Süreci ve Mimarlık Eğitimi.....	41
3.3.2. Türkiye'de Eğitim Süreci ve Mimarlık Eğitimi.....	54
3.3.2.1. Tarihsel Süreç İçerisinde Mimarlık Eğitimi.....	60
3.3.2.2. Günümüzde Mimarlık Eğitimi.....	64
4. TÜRKİYE'DEKİ VE DÜNYADAKİ MİMARLIK EĞİTİMİNİN KARŞILAŞTIRMALI ANALİZİ İLE KÜRESELLEŞMENİN MİMARLIK EĞİTİMİNE ETKİSİNİN İRDELENMESİ.....	66
4.1. Türkiye'den Örnek Okulların İrdelenmesi.....	66
4.1.1. Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi.....	66
4.1.2. İstanbul Teknik Üniversitesi.....	71
4.1.3. Yıldız Teknik Üniversitesi.....	76
4.1.4. Orta Doğu Teknik Üniversitesi.....	79
4.1.5. Dokuz Eylül Üniversitesi.....	82
4.1.6. Karadeniz Teknik Üniversitesi.....	84
4.2. Amerika'dan ve Avrupa'dan Örnek Okulların İrdelenmesi.....	89

4.2.1.	Pratt University- Pratt Üniversitesi/ ABD	89
4.2.2.	McGill University School of Architecture- McGill Üniversitesi Mimarlık Okulu / Kanada	91
4.2.3.	Cardiff University- Cardiff Üniversitesi / İngiltere	93
4.2.4.	Technische Universität Berlin-Berlin Technical University- Berlin Teknik Üniversitesi/Almanya	94
4.2.5.	Nancy University-Nancy Üniversitesi/ FRANSA	96
4.2.6.	Politecnico di Milano (Milano Politeknik) / İtalya.....	98
4.2.7.	Eidgenössische Technische Hochschule - Swiss Federal Institute of Technology (İsviçre Federal Teknoloji Enstitüsü) / İsviçre	101
5.	SONUÇ VE ÖNERİLER.....	104
	KAYNAKLAR.....	109
	ÖZGEÇMİŞ	113

KISALTMA LİSTESİ

AB	Avrupa Birliği
ABD	Amerika Birleşik Devletleri
ABET	Uluslararası Akreditasyon Kurumu
ACE	Avrupa Mimarlar Konseyi
AIA	Amerikan Mimarlar Odası(The American Institute of Architects)
ARCUK	Birleşik Krallık Mimar Tescil konseyi(Architect's Registration Council of the United Kingdom)
BARCH	Bachelor Architecture(Mimarlık Lisansı)
BTÜ	Berlin Teknik Üniversitesi
DEÜ	Dokuz Eylül Üniversitesi
DR	Doktora
EAAE	Avrupa Mimarlık Okulları Birliği (European Association for Architectural Education)
ECTS	Avrupa Kredi Transfer Sistemi (European Credit Transfer System)
GATS	Hizmetlerin Serbest Dolaşımı
İTÜ	İstanbul Teknik Üniversitesi
KKTC	Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti
KTÜ	Karadeniz Teknik Üniversitesi
MOBBİG	Mimarlık Okulları Bölüm Başkanları İletişim Grubu
MO	Mimarlar Odası
MP	Milano Politeknik
MSGSÜ	Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi
MURST	İtalya, Teknolojik ve Bilimsel Araştırma Kurumları ve Üniversitelerin Bağlı Olduğu Bakanlık
NAAB	Ulusal Mimarlık Akreditasyon Kurulu(The National Architectural Accreditation Board)
NCARB	Mimarlık Tescil Kurulları Konseyi(The National Council of Architectural Registration Boards)
ODTÜ	Orta Doğu Teknik Üniversitesi

ÖĞR.	Öğretim
ÖSS	Öğrenci Seçme Sınavı
ÖSYM	Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Merkezi
ÖSYS	Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Sistemi
RIBA	Britanya Mimarlarının Kraliyet Enstitüsü (Royal Institute of British Architects)
SMG	Sürekli Mesleki Gelişim
SMGM	Sürekli Mesleki Gelişim Merkezi
UFR	İtalya, Formasyon ve Araştırma Birimi
U.I.A	Uluslararası Mimarlar Örgütü (The Union of International Associations)
UK	İngiltere (United Kingdom)
UNESCO	United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization
YL	Yüksek Lisans
YÖK	Yüksek Öğretim Kurulu
YTÜ	Yıldız Teknik Üniversitesi

ŞEKİL LİSTESİ

Şekil 3.1 Mimarlık Bölümlerinin Sayısında Yıllara Göre Artış (Dostoğlu, Bilsel, 2003)... 63

ÇİZELGE LİSTESİ

Tablo 4.1	MSGSÜ Mimarlık Bölümünün Lisans Zorunlu Ders Programı.....	68
Tablo 4.2	MSGSÜ Mimarlık Bölümünün Lisans Seçmeli Dersleri	69
Tablo 4.3	MSGSÜ'nde Yüksek Lisans Programları.....	70
Tablo 4.4	İTÜ Mimarlık Bölümünün Lisans Zorunlu Ders Programı.....	72
Tablo 4.5	İTÜ Mimarlık Bölümünün Lisans Seçmeli Dersleri	73
Tablo 4.6	İTÜ Mimarlık Lisansüstü Programları	75
Tablo 4.7	YTÜ Mimarlık Bölümünün Lisans Zorunlu Ders Programı	77
Tablo 4.8	YTÜ Mimarlık Bölümünün Lisans Seçmeli Dersleri (2 Kredi, 2 Saat).....	78
Tablo 4.9	YTÜ Mimarlık Bölümünün Lisansüstü Programları.....	79
Tablo 4.10	ODTÜ Mimarlık Bölümünün Lisans Zorunlu Ders Programı	80
Tablo 4.11	ODTÜ Mimarlık Bölümünün Lisans Seçmeli Dersleri (3 Kredi, 3 Saat)	81
Tablo 4.12	ODTÜ Lisansüstü Programları	82
Tablo 4.13	DEÜ Mimarlık Bölümünün Lisans Zorunlu Ders Programı	83
Tablo 4.14	DEÜ Mimarlık Bölümünün Lisans Seçmeli Dersleri (2 Kredi, 2 Saat)	84
Tablo 4.15	DEÜ Mimarlık Bölümünün Lisansüstü Programları.....	84
Tablo 4.16	KTÜ Mimarlık Bölümünün Lisans Zorunlu Ders Programı	85
Tablo 4.17	KTÜ Mimarlık Bölümünün Lisans Seçmeli Dersleri (3 veya 5 Kredi, 2 Saat).....	86
Tablo 4.18	KTÜ Mimarlık Bölümünün Lisansüstü Programları.....	86
Tablo 4.19	Üniversitelerin Sayısal Verilerle Karşılaştırılması.....	87
Tablo 4.20	Pratt Üniversitesi Lisans Ders Programı.....	90
Tablo 4.21	McGill Üniversitesi Mimarlık Okulu Lisans Ders Programı	92
Tablo 4.22	Cardiff Üniversitesi Lisans Ders Programı.....	93
Tablo 4.23	Berlin Teknik Üniversitesi Lisans Ders Programı.....	95
Tablo 4.24	Nancy Mimarlık Okulu Lisans Ders Programı.....	97
Tablo 4.25	MP Üniversitesi Mimarlık Okulları.....	98
Tablo 4.26	MP Üniversitesi Milano Leonardo Kampüsü Lisans Ders Programı	99
Tablo 4.27	ETH Üniversitesi Lisans Ders Programı	101
Tablo 4.28	ETH Üniversitesi Seçimlik Dersleri	102
Tablo 4.29	Amerika ve Avrupa Üniversiteleri.....	103
Tablo 4.30	Mimarlık Okullarının Karşılaştırılması; Amerika-Avrupa ve Türkiye	105

Tablo 4.31 Meslek Edinme Süreci (Tezsiz Yüksek Lisans+Meslek Pratiği)	108
Tablo 4.32 Uzmanlık Süreci (Tezli Yüksek Lisans+Meslek Pratiği)	108

ÖNSÖZ

Dünya birçok açıdan değişmekte, gelişmekte ve birleşmektedir. Bu birleşmeyi küreselleşme olarak tanımlayabiliriz. Küreselleşmenin birçok alana etkisi bulunmaktadır. Bu alanlardan biri de sosyo-kültürel bir meslek olan mimarlık ve mesleğin ilk adımı olan mimarlık eğitimidir.

Bu çalışmada; öncelikli olarak küreselleşme kavramı ile küreselleşmenin ekonomik, siyasi ve sosyo-kültürel etkilerine değinilerek, dünyada ve Türkiye’de mimarlık eğitiminin yönünün ortaya konulması hedeflenmektedir. Çalışmada dünyanın, mimarlık eğitiminde nerede olduğu Türkiye ve Amerika-Avrupa ile karşılaştırılacak ve bu sonuca göre öneriler sunularak geliştirilmesi ve değiştirilmesi gereken yönlerin neler olduğu bulunarak bunlara odaklanma sağlanmaya çalışılacaktır.

Araştırma süresince her türlü önerilerinden, yardımlarından ve yol göstericiliğinden dolayı sevgili hocam Doç. Dr. Çiğdem Baytin’e, ilgi ve katkısından dolayı Prof. Dr. Ayfer Ayтуğ’a teşekkür ederim.

Ayrıca birçok düşüncemi paylaştığım, her zaman yanımda olan ve beni destekleyen İbrahim Özkan’a, yardımlarından dolayı Pınar Çataltaş’a ve anlayışından ötürü Sayın Süha Yılmaz’a teşekkür ederim.

Ve her türlü emekleri ve destekleri için, aileme sonsuz teşekkürler.

İstanbul, 2006

ÖZET

Dünyada birçok alanda etkisi olan küreselleşme üç ana başlık altında incelenebilir. Ekonomiye etkisi, ülke ekonomilerinin dünya ekonomisiyle entegre olmasıyla, siyasete etkisi, ulus devletin yetkisinin ve otoritesinin uluslararası ve uluslar üstü kuruluşlara devri şeklinde, sosyo-kültürel alana etkisi ise, ülkelerin birbirlerinin kültürlerini daha yakından tanımalarını ve onların birbirleriyle yakınlaşmalarını sağlamasında, konuşulan, tartışılan konuların benzer olmasında görülebilir. Bu ortak konulardan biri de kültürün temellerinden olan eğitimidir. Eğitimdeki değişiklikler, anaokulundan, üniversiteye kadar her kademeyi kapsamaktadır. Mimarlık eğitimi ve mimarlık da küreselleşen dünyanın yarattığı değişimin içindedir.

Bu bağlamda çalışmada Amerika, Avrupa ve Türkiye'deki mimarlık ve mimarlık eğitimi, süreç ve özellikleri ile incelenerek, günümüzdeki mimarlık eğitimi Amerika Kıtası'ndan (Amerika Birleşik Devletleri (ABD) ve Kanada) , Avrupa Kıtası'dan (İngiltere, Almanya, Fransa, İtalya ve İsviçre) seçilen örnek okulların ders programlarının kredi ve mezun olmak için alınan dersler olarak ortaya konması, Türkiye'den ise Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi (MSGSÜ), İstanbul Teknik Üniversitesi (İTÜ), Yıldız Teknik Üniversitesi (YTÜ), Orta Doğu Teknik Üniversitesi (ODTÜ), Dokuz Eylül Üniversitesi (DEÜ) ve Karadeniz Teknik Üniversitesi (KTÜ) örneklerinin mimarlık bölümlerinin, ders programlarının kredi, saat ve mezun olmak için alınması gereken dersler bakımından incelenerek, Türkiye'deki ve dünyadaki mimarlık eğitiminin karşılaştırmalı analizi ile küreselleşmenin mimarlık eğitimine etkisi gösterilmeye çalışılacaktır.

Çalışmada küreselleşmenin, mimarlık eğitimine dolayısı ile mimarlık mesleğine etkisi ortaya konmaya çalışılmıştır ve Türkiye'nin mimarlık eğitiminde dünyaya göre bulunduğu nokta tespit edilerek, sonuç ve önerilerde bulunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Küreselleşme, mimarlık eğitimi, mimarlık, Türkiye'deki-Amerika'daki, Avrupa'daki mimarlık eğitimi karşılaştırmalı analizi.

ABSTRACT

Globalisation effects on lots of area in the world can be examined under three titles. We can see its economical effect with country economies' integration to global economy, political effect with alienation of nation-governments' authorisations and powers to the multinational and over multinational organisations, effect to the socio-cultural area with providing countries to know each other's cultures intimately, to become closer and in the similarity of the subjects discussed and talked. One of these common subject is education that is the one of basics of the culture. Changes in the education cover all the levels between nursery school with the university. Architecture and architectural education also takes place, in this changing which is created by global world.

In this context, in this study it was tried to show that effect of the globalisation to the architecture and architectural education in America, Europe and Turkey with a comparison analyses of the education between in Turkey and in the world. For this analyses, course programs of the schools chosen from American Continent (USA, Canada), European Continent (England, Germany, France, Italy and Switzerland) were introduced as credit systems and compulsory courses for the graduation and also from Turkey architectural departments' course programs of the MSGSÜ, İTÜ, YTÜ, DEÜ, ODTÜ, KTÜ were examined as credit systems, and compulsory courses and hours for the graduation.

In this study, the effect of the globalisation to the architecture and architectural education and so architectural profession has been tried to introduce and some results and proposals have been presented with determining the place of Turkey in architectural education comparatively to the world.

Key Words: Globalisation, Architectural Education, Architecture, America, Europe and Turkey with a Comparison Analyses

1. GİRİŞ

1.1. Amaç

Küreselleşme; ekonomik, kültürel, sosyal, siyasal değerlerin yerel sınırları aşması, dünya çapına yayılması ve kabul görmesi, dünya uluslarının bütünleşmesidir.

Küreselleşme, dünyanın şeklinin öğrenilmesinden itibaren var olan, yüzyıllar boyunca çeşitli olaylardan etkilenen, 19. yy.'da teknolojinin ilerlemesiyle kendini iyiden iyiye gösteren bir olgudur. Küreselleşme ile ülke ekonomileri dünya ekonomisi ile birleşmekte, dünya tek bir pazar haline gelmektedir. Ulus devlet, yetki ve otoritesini uluslararası ve uluslar üstü kuruluşlara devretmekte, ülkeler, ulusal ve uluslararası politikalarında dünyayı dikkate almak durumundadırlar. Küreselleşmenin bir diğer etkisi de kültürel alanda olmuş, ülkeler birbirlerinin kültürlerini daha yakından tanımaya ve kültürel açıdan bütünleşmeye başlamışlardır. Küreselleşmenin kültüre en büyük etkisi kültürün alt yapısını oluşturan eğitimde gerçekleşmektedir. Avrupa ve Amerika'da eğitim sistemlerinin ortak yönleri bulunmaktadır. Eğitim sistemleri, zorunlu eğitim süreçleri, öğrencileri mesleğe yönlendirme süreci, eğitimde kullanılan araçlar ve bilgi edinme yöntemleri açılarından benzerlik göstermektedir. Küreselleşme, eğitimin her kademesinde etkili olmuştur. Kültürle, sosyal hayatla yani doğrudan insanla ilgili bir meslek olan mimarlık ve mimarlık eğitimi de küreselleşmeden etkilenmiştir.

Batı merkezli dünyada, mimarlık eğitiminin süresi, eğitimde verilen dersler, eğitim süresince ve sonrasında yapılan stajlar, meslek insanı olarak tanınma koşulları birbirine benzerdir. Bu çalışmanın amacı, küreselleşmenin etkisiyle batı merkezli dünyada mimarlık eğitimindeki gelişmeler ışığında, mimarlık eğitiminin nerede olduğu ve Türkiye'nin bu yelpazede nasıl bir konumda bulunduğu gösterilmesidir.

1.2. Kapsam ve Yöntem

Çalışma kapsamında, öncelikle küreselleşme kavramı ele alınmıştır. Küreselleşmenin tanımı, süreci, ekonomik, siyasi ve sosyo-kültürel etkileri incelenmiştir. Üçüncü bölümde ise mimarlık ve mimarlık eğitiminde küreselleşme; küreselleşme başlığı altında mimarlığın ve mimarın tanımları yapılarak, UIA kapsamında, bu tanımlar ve mimarlık eğitimi incelenerek, meslek ve eğitim ilişkisi gösterilerek, mimarlık eğitiminin gelişimi irdelenmiştir. Bu irdelenmede öncelikle mimarlık eğitiminin alt yapısını oluşturan, zorunlu eğitim süreci ve lise

eğitimi ifade edilmiş, eğitim sistemi, s¼reci, mimarlık eğitiminin gelişimi ve g¼n¼m¼zdeki mimarlık eğitimi, ¼nce (k¼reselleřmenin batı merkezli bir hareket olduğu d¼ř¼n¼lerek, hareketin yaratıcılarından) Amerika ve Avrupa'da, sonrasında T¼rkiye'de ele alınmıştır.

D¼rd¼nc¼ b¼l¼mde, T¼rkiye ve d¼nyadaki mimarlık eğitiminin ¼rnek okullar yardımı ile karşılaştırmalı analizi ve k¼reselleřmenin mimarlık eğitimine etkisi incelenmiştir. T¼rkiye'den se¼ilen altı ¼niversite hakkında genel bilgi verilerek, sonrasında bu okulların mimarlık b¼l¼mlerinin lisans ders programları; mezun olabilmek i¼in alınması gereken dersler, kredi, ders saati, se¼meli dersler, olarak irdelenmiş, ardından bu ¼niversiteler kendi aralarında bir tablo ile karşılaştırılarak, T¼rkiye'deki mimarlık b¼l¼mlerinin durumu ortaya konulmaya ¼alıřılmıřtır. Amerika Kıtası'ndan ABD ve Kanada, Avrupa Kıtası'ndan İngiltere, Almanya, Fransa, İtalya ve İsvi¼re'den se¼ilen ¼rnek okullar hakkında genel bilgi verilerek, mezun olabilmek i¼in alınması gereken dersler ve kredilerle belirtilerek ders programları tablolar halinde g¼sterilmiřtir. B¼t¼n bu b¼l¼m¼n sonunda Amerika ve Avrupa'dan se¼ilen ¼niversiteler bir tabloda ¼zetlenmiřtir.

Son b¼l¼m ise, sonu¼ların ¼ıkarıldıđı ve t¼m edinilen bilgilere g¼re ¼nerilerin sunulduğu b¼l¼md¼r. Sonu¼ kısmında bir tablo ile T¼rkiye ve Amerika-Avrupa'da mimarlık eğitimi ¼eřitli kriterlerle karşılaştırılıp ve bunun sonucunda T¼rkiye'deki mimarlık eğitiminin iyi y¼nleri g¼sterilerek ve aksayan tarafları i¼in ¼nerilerde bulunularak, yapılması gerekenler ortaya konmuştur.

2. KÜRESELLEŞME; TANIM, SÜREÇ ve ETKİLER

Küreselleşme, bünyesinde farklı boyutlarda birçok konuyu barındırmaktadır. Bu bölümde; sosyal, ekonomik, kültürel, politik içeriğe sahip olan küreselleşmenin bazı tanımları ve sürecin işleyişi, konunun daha iyi kavranabilmesi için irdelenecektir.

2.1. Tanım

Küreselleşmenin bazı tanımlarına geçmeden önce etimolojik açılımına bakmak gerekirse, İngilizcede küreselleşme=global-ization, küresel (spheric), tümelci/tümcül (entirely). Fransızcada “mondialisation” bir olay ya da olgunun dünyaya yayılması, dünyasallaşması anlamına gelir (Dinçer, 1999).

Küreselleşmenin Tanımları:

- Dünya çapındaki ilişkilerin yoğunlaşmasıdır.
- Ortak dünya kültürünün oluşması ve paylaşılmasıdır.
- Her alanda mesafenin daha az önemli hale gelerek, siyasal, ekonomik, sosyal ve kültürel alanlarda dünyanın daha çok bütünleşmesi.
- Sosyal, kültürel, ekonomik değerlerin uluslararası alanda yayılması ile birlikte uluslararasıdaki coğrafi sınırların önemini yitirmeye başlaması sonucunda insani gündem ve ilgilerin dünyasallaşması sürecidir.
- Küreselleşme, sosyal, kültürel, ekonomik değerlerin uluslararası alanda yayılması ve kabul görmesidir.
- Ulusal bir alanda üretilmiş değerlerin, ulusal sınırları aşmasıdır.
- Kitle iletişim araçlarının yaygınlaşması ve ekonomik kültürel ve siyasal düzeyde dünya toplumlarının iç içe girmesidir.

2.2. Süreç

Bugünü daha iyi kavramak için küreselleşmeye süreç olarak bakılırsa;

Küreselleşme Süreci:

1- Coğrafi keşifler, güneş merkezli evren teorisi, dünyanın ilk haritasının yapılması böylece Yer'e ilişkin ilk genellemelerin bulunması ile küreselleşme başlamıştır.

- 2- Küreselleşmenin büyük bir ivme kazanması buharlı makinenin 19.yy'da bulunması ile gerçekleşmiştir.
- 3- Sanayileşme ile ivme kazanmıştır. (Sömürgelerden hammadde alan sanayileşmiş ülkeler, sömürge ülkelere kendi kültürlerini yaymışlardır.)
- 4- 1945 öncesi çevre ülkeler için küreselleşme bir zorunluluk, merkez ülkeler için ise egemenliktir. 1945 sonrası 2.Dünya Savaşının bitmesi ile küresel dengeler değişmiştir. İtilaf devletleri savaştan galip olarak ayrılırlar da ciddi hasarlar almışlardır, savaştan asıl galip çıkan ABD olmuştur.
- 5- Bloklaşma ile karşıt bloklar, diğer ülkeleri sanayileşmenin mantığına uygun olarak kendi siyasi, ekonomik ve kültürel özelliklerini diğer ülkelere aktararak kendi bloklarına çekmeye, çalışmışlardır.
- 6- Doğu bloğunun yıkılması ile küreselleşmenin de içeriği değişmiştir. Batı bloğu ekonomik ve kültürel yayılmayı daha da işlevsel hale getirmiştir.
- 7- Günümüzde durum bundan çok farklı değildir, ulaşım ve iletişimin kolay ve güvenli bir şekilde gerçekleştirilmesi ulusal özelliklerin küreselleşmesine olanak sağlamaktadır. Milyonlarca insan farkına varmaksızın uzak mesafeler ötesinden hayatlarını değiştirmekte olan küresel hareketlerin içindedirler.

2.3. Etkiler

Küreselleşme kavramı, günümüzde hayatın her alanına damgasını vurmuştur. Hayata derinlemesine nüfuz etmiş küreselleşme olgusunun ve işleyişinin sebep olduğu etkileri irdelemek yerinde olacaktır. Küreselleşmenin etkilerini üç ana grupta incelenebilir.

2.3.1 Ekonomik Etkiler

Küreselleşmenin ekonomiye etkisi ülke ekonomilerinin dünya ekonomisiyle uyumu şeklindedir, yani dünyanın tek bir pazarda bütünleşmesidir. Ekonomik küreselleşme kendisini üretim ve finansal faaliyetlerin küreselleşmesi olarak iki farklı alanda göstermektedir.

Üretimin küreselleşmesi, ülke bazında faaliyet gösteren firmaların, üretim faaliyetlerini diğer ülkelere ve kıtalara yaymalarını ifade etmektedir. Üretim alanı olarak bütün dünyayı hedefleyen bu firmalar, üretim faaliyetlerini maliyet avantajı sağlayacak ülkelere kaydırmanın yollarını aramakta ve faaliyetlerini hammadde maliyeti, işgücü maliyeti ve dışsal maliyetler açısından daha cazip gördükleri ülkelere kaydırmaktadırlar. Bu yöneltte özellikle iş gücü

maliyetinin düşüklüğü ve dışsal maliyetler önemli rol oynamaktadır. Üretimin küreselleşmesi bir malın üretiminin değişik aşamalarını oluşturan araştırma geliştirme, parçaların hazırlanması, montajı, tamamlanması ve kalite kontrolün yapılması bir ülkeyle sınırlı kalmayıp, karşılaştırmalı üstünlüğe bağlı olarak tek bir üretim hattı içinde birden çok ülkeye yayılmıştır.

Finansal faaliyetlerin küreselleşmesiyle sermaye, herhangi bir coğrafi sınır içerisinde kalmayıp daha düşük risk ve daha yüksek kazanç sağlamak düşüncesiyle herhangi bir kısıtlamaya maruz kalmadan sınır ötesi alanlarda kolayca yayılmaktadır. Bu alanın, küreselleşmenin en yaygın olarak yaşandığı alan olduğu söylenebilir.

2.3.2. Siyasi Etkiler

Küreselleşme olgusu içinde dünyada siyasal anlamda bir bütünleşme arayışı oluşmuş gibi görünse de asıl meydana gelen, küreselleşme çerçevesinde sınırların kalkması, mesafelerin eski önemini kaybetmesi, dünyada küçülmeyi yani birleşmeyi sağlamaktadır, fakat bütünleşmeyi sağlamamaktadır.

Küreselleşme uluslararası sistemin temel aktörü olan ulus devletin üstünlüğünü sarsmış ve ulus devletin yetkilerini başkalarıyla paylaşmaya mecbur bırakmıştır. Ulus devlet, küreselleşme ile yetki ve otoritesini uluslararası ve uluslar üstü kuruluşlara devretmeye başlamıştır. Bu süreçte uluslararası ilişkilerin artmasına paralel olarak sorunların uluslararası arenaya taşınması da artış göstermiş ve bunların çözümü uluslararası işbirliğini zorunlu hale getirmiştir. Bir başka ifadeyle, uluslararası siyasal ve ekonomik aktörler devlet egemenliğine ortak olmuş; ülkeler, ulusal ve uluslararası politika uygulamalarında dış dünyayı dikkate almak durumunda kalmışlardır.

2.3.3. Sosyo - Kültürel Etkiler

Küreselleşmenin sosyo-kültüre etkisini, bir örnekleşme ve kültürleşme olarak iki açıdan ele alabiliriz. Bir örnekleşme; tek homojen kültür kodlarının, benzeşen yaşam alışkanlıklarının, oluşması ulusal kültür edinimlerinin unutulması, terk edilmesidir. (gelenekler, müzik, beslenme tarzları vs.) Kültürleşme kavramı ise iki kültür birbiri ile temas girdiğinde, kültürel çizgiler birbirini dengeler ve yabancı öğelerin bütünleşmesinden ve özümsemesinden sonra her kültür kendi kimliğini ve kendi dinamizmini korursa küreselleşmeden yararlanmış olunur.

Küreselleşmenin bir diğer sosyo-kültürel etkisi, tüm ülkelerin gündemine girmiş olan demokrasi, insan hakları, çevrenin korunması gibi kavramlar, uyuşturucu, çağımızın

hastalıkları, terörizmle mücadele gibi sorunlardır ve bütün bunlar insanlığı ilgilendiren ortak olaylardır. Bu yüzden ülkelerin ortak bir anlayışa ulaşmaları gereği ortaya çıkmaktadır. Sosyo-kültürel açıdan küreselleşme ülkelerin birbirlerinin kültürlerini daha yakından tanımalarını ve onların birbirlerine yakınlaşmalarını sağlar.

Eğitim ve mimarlık da tüm bu konular gibi insanlığın ortak konusudur. Mimarlık, kültürel ve sanatsal bir eylem olma özelliği taşımaktadır, eğitim ise kültürün yapı taşıdır ve küreselleşmenin ilk etkilediği kültür, dolayısı ile eğitimidir. Çalışmanın kapsamı bağlamında, küreselleşmenin öncelikle genel olarak, eğitim sürecine ve yüksek eğitime ve daha sonra mimarlık eğitimine etkileri daha detaylı olarak irdelenecektir.

KÜRESELLEŞMENİN EĞİTİME ETKİLERİ

Eğitim küreselleşmeye uyum için, aynı zamanda küreselleşmenin yarattığı sorunları aşmak için bir araçtır. Eğitim küreselleşmeyi yenen ve küreselleşmeden yarar sağlayan insan tipini yetiştirmelidir. Küreselleşme ile ilgili aşağıdaki yeni kavramlar, düzenler, sorunlar ortaya çıkmıştır. Bunlar:

1-Dijital Bölünme: Bilgi ve teknolojiye ulaşım ile internet, mobil telefon, medya ağları kullanımında hem ülkeler hem de bölgeler arasında belirgin bir eşitsizlik bulunmaktadır.

2-Yeni Düzen-Yeni Aktörler: Çok uluslu şirketler, hükümet dışı örgütler, medya kartelleri, araştırma ve düşünce kuruluşları uluslararası sistemin yeni aktörlerini ön plana çıkarmıştır. Bu yeni aktörler, güçlerinin bir yansıması olarak, uluslararası ilişkilerde ve hatta ülkesel sorunlarda etkili olabilmektedir.

3-Artan İşsizlik, Sendikaların Düşüşü ve Aidiyet Sorunu: İşsizliğin artışı, iş piyasasındaki esnek çalışma şekillerinin, uygulamalarının artması, işverenlerin sendikasılaşması yönündeki tutumları sendikaların güç kaybetmesine neden olmuştur. Bu durum özellikle işsiz kalmış olan vasıfsız işgücünü geçmişte sendikaların sağlamış olduğu aidiyet duygusunu yanlış kurum ve eylemlerde aramaya itmektedir.

4-Küresel Eşitsizliğin ve Yoksulluğun Artışı: Küreselleşme sürecinde gelişmiş ve az gelişmiş ülkeler arasında yaşanan gelir dağılımı adaletsizliği hem ülkeler arasında hem de ülke içindeki gruplar açısından küreselleşmeye yönelik en önemli tehdidi oluşturmaktadır. Küreselleşme, zengini daha zengin, yoksulu daha yoksul kılmakta, yararları ülkeler ve bölgeler arasında eşit dağılmamaktadır. Bu muhtemel sonuçlara karşılık önlemler alabilecek ve küreselleşmenin faydalarından, sürdürülebilir ekonomik kalkınma ve daha hızlı büyüme, yükselen yaşam

standartları ve yeni fırsatlar ile teknolojik ilerleme ve bilginin daha hızlı yayılmasından yarar sağlayabilecek yetilere sahip insan tipinin var olması gerekmektedir. Bu önlemleri alabilecek ve küreselleşmeden yarar sağlayabilecek kişiler ancak eğitimle yetiştirilebilir. Var olan eğitim sistemi küreselleşmenin etkisiyle yeni şekillenmeler içine girmektedir. Bu şekillenmeleri irdeleyecek olursak:

a)Küreselleşmenin Gerektirdiği ve Gereksindiği İnsan Tipi

Bilgiyi kullanan insan ön plana çıkmıştır. Küreselleşmenin en tipik göstergeleri, dünyanın tek pazar haline gelmesi ve bilginin maliyetinin düşmesidir. Böylece herkes ona kolayca ulaştığı için bilgiye sahip olma değil, onu yorumlama önem kazanmıştır. Geleceğin toplum yapılarında bilgiyi yorumlayan, sorun çözen, araştıran, güçlü bireyler ön plana çıkacaktır ve böyle insan yetiştirilmelidir.

b)Eğitim Yöntemlerindeki Değişmeler

Öğrenmeyi bilmek, öğrenmeyi öğrenmek, bireysel olarak öğrenmek, takım halinde ve örgüt olarak öğrenmek eğitimin başat öğeleri olarak kabul edilmektedir. Eğitimde küresel yaklaşım bütüncüdür ve yöntemlerinden en önemlisi de takım çalışmasıdır. Takım çalışmaları, bireylerin tartışmayı, uzlaşmayı, ikna etmeyi, grupta iletişim becerisini geliştiren ve bunlara bağlı olarak yönetim becerilerini, geliştirmelerini destekleyen, cesaretlendiren yöntemidir.

c)Eğitimsel Yoksunluk ve Halk Eğitimi

Küreselleşmenin toplumların önüne koyduğu en büyük sorun, küreselleşen dünya yoksullaşan insanlardır. Küreselleşme yoksulluğu arttırmış, gelir uçurumları, ülkeler arasında olduğu kadar ülkeler içinde de söz konusudur, yoksulluk kavramı sadece düşük gelir ve düşük tüketim olmakla kalmayıp, aynı zamanda eğitim eksikliği, kötü beslenme ve kötü sağlık anlamına da gelmektedir. Okuma-yazma, yetersiz okullaşma ve cinsiyet eşitsizliği yoksullukla ilgilidir. Eğitimsel eşitsizliklerin ve yetersiz eğitim görünümlerinin ortaya koyduğu durum da eğitimsel yoksunluktur.

d)Eğitim Sistemlerinin Yapılarındaki Değişmeler

Küreselleşme ile birlikte eğitim tüm dünyada ileri yaş gruplarına doğru uzanmakta, yaşam boyu sürmektedir. Yani sürekli öğrenme önem kazanmıştır ve bu da ülke kurum ve kuruluşları için rekabette avantajın temel anahtarı olacaktır. Bir diğer değişim de eğitim sistemlerinin bireyselleşme ve kitleselleşme süreçlerini birlikte başarma durumudur.

KÜRESELLEŞMENİN YÜKSEK EĞİTİME ETKİSİ

Küreselleşmenin yüksek eğitime olan etkisi bilgiye ulaşma ve kullanma, eğitimde kullanılan yeni araçlar, eğitim dili, devlete veya özele bağlı eğitim, eğitim sonunda verilen imkanlar şeklinde sunulabilir.

Bilgiye Ulaşma ve Kullanma (Bilginin Yeri ve Anlamı)

Bilgiyi oluşturma, bilgiyle toplumların gelişmesini yönlendirme görevinin büyük bir kısmı üniversitelerdedir. Bilgi artık günümüzde üretim sürecine yardımcı bir faktör olmaktan çıkmış, bilgi üretiminin kendisi bir endüstri haline gelmiştir.

Yüksek eğitimi etkileyen en önemli faktörlerden biri toplumsal ilişkiler bütünü içinde bilginin yerinin ve anlamının değişmesidir. “Bilgi toplumu” kavramı ile anlatılmak istenen bir ölçüde budur. Üniversitelerin kendi kendilerini yönlendiren-öğrenen örgütler olmaları hedeflenmektedir. Üniversitelerin uluslararası seçkin topluluklar olmaları böylece mümkündür. Üniversite kurumlarının birbirleriyle ilişkili bir düzlemde araştırmalarını yapmaları, tartışmaları, uluslararası dergilerde yayınlanan yazılarda yer almaları, uluslararası burslardan yararlanmaları akademik yaşantının küresel süreçte artan ürünleridir.

Eğitimde Kullanılan Yeni Araçlar (Teknoloji Ürünü “İnternet”)

Uluslararası değişik bilgiler edinmemizde en büyük rolü, gelişen teknolojinin ürünü olan internet üstlenir. İnternet ortamı ile sağlanan bilgilenme, iletişim, bilginin karşılıklı inşa edildiği, bilginin tartışıldığı, dönüştürüldüğü ve ortak projelerin geliştirildiği uluslararası bir mekandır. İnternetin, üniversitelerin sürekli verimlilik üreterek gelişen kurumlar olmalarında katkısı bulunmaktadır. Üniversiteler buna ek olarak, dünyanın bütün ülkelerinin ne durumda olduğuna dair öğrenme programları geliştirildiği, dünyayı farklı bölgelerden görme çabaları, farklı kültürleri anlama çabalarının ve bir dünya vatandaşı yetiştirme amaçlarını da gündeme getirmektedir.

Eğitim Dili (Bilim Dili)

Günümüzde yabancı dile verilen önem daha da artmaktadır. Artık ilköğretimin 2. kademesinden itibaren verilmeye başlanan yabancı dil, bizim için ne kadar gerekli olarak gösterilse de kendi dilimizi ikinci plana attırmaktadır. Türkçe dili uluslararası bilgi alışverişinde eksik, hatta bilim dili olarak yetersiz görülüyor. Türkçenin bilim dili olamayacağı önyargısı, tüm okullarda zorunlu olarak İngilizce okutulması, yabancı dilde eğitim yapılması ve diploma verilmesi gibi sonuçların tümü küreselleşmenin olgularından birisidir.

Devlete veya Özele Bağlı Eğitim (Paralı Eğitim)

Küreselleşme özel sektörün ön plana çıkmasına neden olmuş bu durum eğitimin özelleşmesinde kendini hissettirmiştir. Ancak küreselleşme ile birlikte özellikle de yüksek öğrenime ayrılan ödenek dünya genelinde gittikçe azalmaktadır. Yüksek öğrenim maliyeti sistem tarafından ödenemediğinden öğrenciler bilgi toplumunda yer edinebilmek için aldıkları hizmetin karşılığını ödemek durumundadırlar.

Eğitim Sonunda Verilen İmkanlar (Beyin Göçü)

Küreselleşmenin en önemli sorunlarından biri beyin göçüdür. Kapitalist ülkeler ortak pazar ülkelerindeki sanatkarları ve bilim adamlarını kendi bünyesinde toplayarak onlara çalışmalarını için uygun ortam sağlamaktadırlar.

Eğitimde hedef, toplumun ihtiyaç duyduğu hizmetleri verebilecek meslek adamlarını yetiştirmektir. Bu nedenle öğretim kurumları, bir yandan ülkede eğitimini verdikleri mesleklere yönelik nitel ve nicel gereksinimi, öte yandan da bu mesleklerin başka ülkelerde nasıl bir evrim geçirmekte olduklarını çok yakından izlemek ve buna göre eğitim programlarında belli aralıklarla gerekli düzenlemeleri yapmak zorundadırlar. Bu yapılmadığı takdirde ülkenin ihtiyaçlarına cevap verecek nitelikte ve nicelikte meslek adamı yetiştirilemeyeceği gibi, bu meslek adamlarının uluslararası meslek standartlarına uygun bir formasyonla mezun olup olmadıkları da bilinemeyecektir. Uluslararası meslek standartlarına uygun mezun verilmediği takdirde, küreselleşen dünyada uygulama alanlarında bu kimselerin ikinci, üçüncü, hatta dördüncü sınıf meslek elemanları olarak muamele görmeleri tehlikesi ortaya çıkacaktır. İhtiyaç duyulan nitelikte ve nicelikte meslek adamı yetiştirilmemesi durumunda da ulusal düzeydeki talep, ya o alanda yeterli bir eğitim almamış kişiler, ya bazı yan meslek mensupları, ya da dışarıdan elemanlar tarafından karşılanacaktır. (Berköz, 1995)

Üniversitede genel geçer kural meslek becerisinin kazandırılmasıdır, fakat üniversitenin asal fonksiyonu, topluma yön verecek aydın insan yetiştirmektir, sosyal düzeyi ne olursa olsun, insana değer vermeyen, çevresine saygılı olmayan, tartışamayan, bir dünya görüşü olmayan insana üniversite öğrencisi veya üniversite mezunu sayılamaz.

Eğitimin amacı, dünyanın bütünselliğini kendi değerlerini yitirmeden görebilecek bireyler yetiştirmektir. Bunda izlenecek yaklaşım; öğrencilerin dünyaya dair bilgisini genişletmek, dünya çapında insanlar arası iletişim ve ilişkilere, sosyal ve kültürel farklılıklara vurgu yaparak insanlığın sorunlarını anlamak ve çözmeye çalışmaktır.

3. MİMARLIK VE MİMARLIK EĞİTİMİNDE KÜRESELLEŞME

İnsanlığın ilk çağlarında mimarlık bir meslek olarak yoktur, fakat İnsanlar kendi barınaklarını kendileri yapmışlardır, yani ilk insan, kendi evinin mimarıdır.

İnsanoğlunun yaşam çizgisinin belirgin bir özelliği olan bu olgu, günümüze dek insan benliğinin önemli bir niteliği olmuştur, belki de bu yüzden insanlar her zaman kendilerini mimarlığa diğer mesleklerden daha yakın bulmuşlardır. Çünkü mimarlığın temeli insan ve kullanıcı unsurudur. Mimarlık eserinin gerçekleşebilmesi ve ortaya çıkabilmesi de kullanıcı unsuruna bağlıdır. İşte bu temel gerçeğin ışığı altında 1960’larda benimsenen mimarlığın tanımı insan yaşamını odak almaktadır. Mimarlık her devirde kültürel, sosyal ve ekonomik olaylardan etkilenmiştir.

Arkaik ve klasik çağlar ile stiller egemenliğinde geçen dönemlerde, tarihin görkemli simgelerinin aktarıldığı ve güncel gerçeklerden kopuk mimari disiplinlerin; taklitçi, abartılı, cepheci mimarileri, 19. yüzyılın sonlarına doğru endüstri devriminin devreye girmesi sonucu temellerinden sarsılmış, mimarlıkta basitleşme ve sadeleşme başlamıştır.

20. yüzyıl başında 1. Dünya Savaşı’nı izleyerek yaşanan toplumsal, ekonomik ve teknik zorunluluklar nedeniyle ütopyacı, biçimci, aşırı plastik mimari daha fazla yaşayamamıştır. Yerine rasyonalizm, fonksiyonalizm akımları egemen olmuştur.

2. Dünya Savaşı sonrasında, özellikle Avrupa’da büyük yenileme ve yeniden yapım zorunlulukları karşısında ucuz ve hızlı yapım, nitelikten çok niceliğin ön plana geçmesine neden olmuştur, bunun sonucu olarak da dış görünümü mekanik, kısır bir rasyonalizm kaçınılmaz halde sürüp gitmiştir.

Daha sonrasında batı toplumlarının sosyal, kültürel, ekonomik ve teknik olanaklarındaki genişleme, zenginleşme, ferahlama ve büyük endüstri toplumlarının giderek üst düzeyli kentleşmesi ile mimaride de biçimsel ferahlama, çeşitlilik ve zenginleşme, yenilik arayışlarına tekrar yer verilmiş, “sanat için sanat” kavramı mimarlığı da etkilemiştir.

İnsan yaşantısını bir takım kalıplara, normlara, standartlara sokmaya, karşı büyük tepki oluşmuş, yeni mimari akımlar gündeme gelmiştir. Plastik mimarinin daha disiplinli ve rasyonel bir örneği halinde brütalizm, organik mimari vb. arayışlar, giderek postmodern, dekonstrüktivist vb. akımlar ve yeni arayışlar ortaya çıkmıştır.

Bugün tüm dünyada ve ülkemizde, sorumsuz ve ölçüsüz ya da sınırsız form zenginleşmesinin, “sanat için sanat” anlayışının ve salt biçimciliğin yeniden geçerli hale geldiği, endişe

uyandırıcı yaygınlık kazandığı, mimarlığın evrensel işlevinin, görevinin göz ardı edilmeye başlandığı gözlenmektedir.

Mimarlık eğitiminde de bu akımlardan etkilenmeler yaygınlaşmaktadır. Toplumsal koşullarımız yeterince dikkate alınmaksızın, özenti ve benzetme yaklaşımlarla öğrenciler çoğu kez yanlış yönlendirilmekte, dış biçimsel beğeniler ön plana alınarak tasarıma başlanmaktadır (Kulaksızoğlu, 1995).

3.1. Mimarlık ve Mimar; Tanımlar ve UIA' ya Göre Mimar, Mimarlık ve Mimarlık Eğitimi

Mimarlık mesleği insanlık tarihinin en eski meslekleri arasında sayılır, çünkü yaşamın geçtiği her tür tasarlanmış çevrenin üretimiyle ilgilidir. Mimarlığın değişmez tanımı, Romalı mimar Vitruvius'un “sağlamlık, kullanışlılık, güzellik” (firmitas, commoditas, venustas) olarak dile getirdiği üç amacı içerir. Bu tanıma göre mimarlık; kullanım güvenliğine sahip, işlevine uygun rahatlık koşullarını sağlayan ve insana yaşama zevki ve yücelik duygusu aşıl原因 (kısaca sağlam, kullanışlı ve güzel) mekanların yaratılmasını hedefler. Bu üç koşul, mimarlığın bilim, teknoloji ve sanat alanlarıyla eş dereceli bağlantısını göstermektedir. Mimarlığın, bilim, teknoloji ve sanat alanlarını buluşturan bir disiplin olması nedeniyle, mimarların çok yönlü birikime sahip olması gerekmektedir.

MİMAR

Mimar çevremizdeki yapıları ve dolayısıyla kentsel dokuyu oluşturan en önemli teknik kişidir. Mimar, teknik bir eleman olmasının yanında sanatçı kimliği de taşımaktadır. Mimar biçimlendirdiği yapının içindeki işleve uygun bir düzende olmasını sağlarken biçimsel bir estetik ve teknolojik sağlamlık arayışı içindedir. Mimarın birkaç tanımına yer verecek olursak:

- Etimolojik bağlamda; Arapça imar eden anlamındaki “mimar” kelimesinin Türkçe anlamı; belirli estetik, geometrik ve sayısal kurallara göre yapı yapan kişi anlamına gelmektedir. (Larousse, 1986)
- Yapıların tasarımını yapıp bunların uygulanmasını yönlendiren sanatçı ve bilim adamıdır.
- Orkestra şefidir. Binanın bir sanat eseri niteliğini kazanabilmesi için mimarın strüktür, konstrüksiyon gibi teknolojiler yanında sanat, sosyoloji, psikoloji, ekonomi türünden daha bir çok konunun içeriği hakkında bilgi sahibi olması, bir takım çalışmasını yönetmesi

zorunluluğu vardır ve mimariyi öteki sanat dallarından ayıran en önemli fark da buradadır.

- Yapıların planını yapıp bunların gerçekleşmesini sağlayan, yöneten kimsedir. (<http://tdk.org.tr/tdksozluk/SOZBUL.ASP?KELIME=mimar>)
- Gropius, “Mimarı, işi binalarla bağlantılı olarak ortaya çıkan biçimsel, teknik, toplumsal ve ekonomik çeşitli sorunları birleştirmek olan bir koordinatör olarak düşünüyorum...”

MİMARLIK

Mimarlık insanların çeşitli tehlikelerden ve tabiat olaylarından uzaklaşmak istemesiyle mağaralara ya da inlere sığınmasıyla, bunu takip eden zamanlarda, avcılık ve toplayıcılıktan uzaklaşarak sabit bir yere yerleşmesiyle başlamıştır. Böylelikle ilk barınaklarını yapmışlar ve ilk yerleşim yerlerini oluşturmuşlardır. İşte tarihin bu bilinmeyen döneminden günümüze kadar geçen binlerce yıllık sürede barınaktan konuta, basit toplantı yapılarından tapınaklara ve de gelişkin planlı yapı komplekslerine kadar sayısız türde yapı insanoğlu tarafından inşa edilmiştir. Günümüz mimarlık tanımlarından bazıları:

- Mimar olma durumu. (<http://tdk.org.tr/tdksozluk/SOZBUL.ASP?KELIME=mimar1%FDK>)
- Belirli ölçü ve kurallara göre yapılar yapma sanatı, mimari. (<http://tdk.org.tr/tdksozluk/SOZBUL.ASP?KELIME=mimar1%FDK>)
- İnsanların hem fiziksel mekanlara hem de kendi duygu ve düşüncelerini anlatan biçimlere duydukları gereksinmeyi karşılayacak yapıları üretme, sanat ve tekniği. (Ana Britanica 23.sayı s:16 yayın tarihi 1994, ana yayıncılık)
- Çok yönlü meslektir.
- Yapı Sanatı.
- Yapıları ve fiziksel çevreyi tasarlama ve inşa etme sanat ve bilimi.
- İnsanların yaşamasını kolaylaştırmak, barınma, eğlenme, dinlenme, çalışma gibi eylemlerini sürdürebilmeleri için gerekli mekanları, estetik, işlevsel gereksinimleri, teknik ve yönetsel zorunluluklarla bağdaştırarak inşa etme sanatı.
- Vitruvius ‘De Architecture’da mimarlığı sağlamlık, kullanışlılık, güzellik olarak tanımlamaktadır.
- Sözlük anlamı ile mimarlık, bina sanatı veya bilimi ya da mühendislik gibi endüstriyel sanatlar yerine estetik sanat olarak kabul edilen bir güzel sanat olarak tanımlanmaktadır.

(Conway, H., Roenisch, R., 1994, s.9; Sağlamer, G., 1995)

- John Ruskin ve William Morris ise mimarlığı Bina + Sanat = Mimarlık olarak tanımlamaktadır.

“ Mimarlık yaşayan, değişen ve yeni olan bir dönemi mekana dönüştürme isteğidir.” Mies Van Der Rohe

Günümüz mimarlarının mimarlık hakkındaki görüşleri ise;

“ Mimarlık her şeyi sürekli olarak yiyip bitiren yeryüzüne, toprağa karşı verilen bir savaştır. Nihilizm’e karşı insanlığın verdiği bir savaştır. Mimarlık henüz doğmamış olan bizden sonrakilere bırakılan bir işarettir. Bu nedenle mimarlık sanat veya barınak veya gelişme ya da şehir formu değildir. Mimarlık yapmak ölümsüz bir eylem olarak nihilizm ile yarışmaktır. ”

Eric Owen Moss

“ Mimarlık geleneksel olarak büyük ölçüde forma dayalı bir disiplindir. Bu görüş anlamla işlev, anlamla strüktür ve anlamla form arasında doğrudan bir ilişki vardır şeklinde yorumlanabilir. Forma dayalı olması problemlili olmasına da neden olmakta çünkü mimarlık açık bir işaret etme / gösterme sistemine sahip değildir. Mutluluğu, iyiliği, kötülüğü herhangi bir duygusal veya felsefi bir kavramı ifade etmek kolay değildir. Dil de büyük ölçüde forma dayalı bir sistem... Dil aynı zamanda, kelime ile gösterdiği şey arasında bire bir ilişkinin olmadığı durumlarda sembolik çağrışımları kullanabilmekte ...”

Peter Eisenman

“ Mimarlık, mekan sürekliliği içinde karşıtlıklar sanatıdır. ”

William Mitchell

Bu tanımlara ek olarak;

UIA’ ya Göre Mimar, Mimarlık ve Mimarlık Eğitimi:

Mimarlar kendilerini meslek adamlığı, dürüstlük ve yetkinlik ilkelerine adanmış, dolayısı ile topluma, toplumların ve kültürlerinin yapıları çevreleri ve refahının gelişmesi için esas olan ve kendine özgü beceri ve yetenekler sunan kişilerdir. Meslek ilkeleri bir yandan yasalarla diğer yandan da mesleki davranışı tanımlayan düzenlemeler ve ahlak kuralları ile belirlenir. (Bu bölümde U.I.A Belgeleri 2001 kitabından ve 2004 revize edilmiş metinden yararlanılmıştır.)

Mimarların Özellikleri

Uzmanlık: Mimarlar, eğitim, lisans ve lisansüstü düzeyde yetiştirilme ve deneyim yolu ile gelişen sistematik bir bilgi, yetenek ve kuramlar bütününe sahiptir. Mimarlığa ilişkin eğitim, kabul edilir standartları yakalayacak şekilde yapılandırılmalıdır. Mimarlık meslek örgütlerinin pek çoğunun ve Uluslararası Mimarlar Birliği (UIA)'nın üyeleri, mimarlık sanat ve bilimine ilişkin bilgilerini koruyup geliştirmek, mimarlık mesleğinin bir bütün olarak kazandığı birikime saygı duymak ve gelişmesine katkıda bulunmakla yükümlüdür.

Özerklik: Mimarlar, müşterilerine ve/veya kullanıcılarına tarafsız uzman görüşü sunarlar. Mimarların görevi, mimarlık sanatı ve bilimi yolunda, bilgiye dayanan ve yozlaşmış mesleki değerlendirmelerin, başka her türlü amaca baskın olması gerektiği idealini yaşatmaktadır.

İşe Bağlılık: Mimarlar, müşterileri ve toplum adına yaptıkları işlere kendi çıkarlarını gözetmeyen bir bağlılıkla yaklaşır. Mesleğin üyeleri müşterilerine yetkin ve profesyonelce hizmet vermek ve onlar adına peşin fikirlerden arınmış, tarafsız kararlar vermekle yükümlüdür.

Denetime Açıklık: Mimarlar müşterilerine bağımsız ve gerekiyorsa eleştirel görüş vermek konusundaki ve yaptıkları işlerin toplum ve çevre üzerindeki etkilerine ilişkin sorumluluklarının farkındadırlar.

UIA, kamu sağlığı, güvenliği, esenliği ve kültür için profesyonelliğin ilkelerini oluşturmak ve profesyonellik standartlarını geliştirmeyi amaçlamakta, profesyonellik ve yetkinlik standartlarının karşılıklı olarak tanınmasının kamu yararına olduğu kadar, mesleğin saygınlığının sürdürülebilmesi için de gerekli olduğu görüşünü desteklemektedir.

UIA'nın ilke ve standartları, mimarların mesleklerinin temel gereklerini yerine getirebilmeleri için kapsamlı bir şekilde eğitilmelerini ve uygulamalı olarak yetiştirilmelerini amaçlamaktadır. Bu standartlar farklı ulusal eğitim geleneklerini kabul etmekte ve bu nedenle de eşdeğerlilik öğelerine olanak vermektedir.

Mimarlık Meslek Pratiği

Tanım: Mimarlık meslek pratiği, kent planlaması ve yapı veya yapı gruplarının tasarlanması, inşası, genişletilmesi, korunması, restorasyonu ve tadilatları için gereken mesleki hizmetlerin sunulmasını içermektedir.

Bir Mimarda Aranılan Temel Koşullar

Mimarlık yapabilecek yetkinliğe sahip sayılabilmek için gerekli temel koşullar, geçerliliği kabul edilmiş bir öğretim, eğitim ve yetiştirme süreci ile elde edilmiş, varlığı kanıtlanabilir öğrenim ve eğitim yolu ile elde edilebilecek bilgi ve beceridir. Bu bilgi ve beceri 1985 yılı Ağustos ayı Avrupa Toplulukları Komisyonu'nun 85/384/EEC sayılı direktifine göre;

- Gerek estetik gerekse teknik gereksinimleri karşılayan ve çevresel açıdan sürdürülebilir olmayı amaçlayan mimari tasarımlar yapabilme yeteneğine sahip olmak;
- Mimarlık ve ilgili sanat dalları, teknolojiler ve beşeri bilimlerin tarihleri ve kuramları hakkında yeterli bilgiye sahip olmak;
- Mimari tasarım kalitesinin etkileyicisi olarak, güzel sanatlar konusunda bilgili olmak;
- Kentsel tasarım, planlama ve planlama sürecinin gerektirdiği beceriler konusunda yeterli bilgiye sahip olmak;
- İnsanlarla yapılar ve yapılarla bu yapıların çevreleri arasındaki ilişkileri anlayabilmek ve yapıları ve yapılar arasındaki mekanları, insan gereksinimleri ve ölçüleri ile ilişkilendirme gereğini kavramış olmak;
- Çevresel açıdan sürdürülebilir tasarımların elde edilmesi yöntemleri hakkında yeterli bilgiye sahip olmak;
- Mimarlık mesleği ve mimarın toplumdaki yerini kavrayabilmek ve bunlara, özellikle sosyal faktörleri göz önüne alan proje şartnameleri hazırlanmasında işlerlik kazandırabilmek;
- Bir tasarım proje şartnamesi ve ihtiyaç programı için gerekli araştırma ve hazırlama yöntemlerini kavramış olmak;
- İç mekanlarda konfor koşulları yaratabilmek ve iklim koşullarına karşı koruyabilmek için, yapıların fiziksel sorunları ve teknolojileri ile işlevleri hakkında yeterli bilgiye sahip olmak;
- Yapıları kullanacak olanların taleplerini, maliyet öğeleri ve imar kurallarının koyduğu sınırlar içinde karşılayabilmek için gerekli tasarım becerilerine sahip olmak;
- Tasarım kavramlarını yapılarla dönüştürmek, planları genel planlarla bütünleştirmek için gerekli olan üretim, örgütlenme, yasal düzenlemeler ve işlemler konusunda yeterli bilgiye

sahip olmak;

- Proje finansmanı, proje yönetimi ve maliyet kontrolü konularında yeterli bilgiye sahip olmak;

Mimarlık mesleğinin ilk adımı mimarlık eğitimidir. Mimarlık eğitiminde iyi bir mimarın sahip olması gereken özellikler kazandırılmaya çalışılır. Mimarlık sosyal, teknik, sanatsal bir örgütlenme biçimidir, mimarlık eğitiminde de bunlar dikkate alınmalıdır. Mimarlık eğitimi, bütün mezunların, teknik gereksinimler ve sistemlerle, sağlık, güvenlik ve ekolojik denge faktörlerinin göz önüne alınması dahil olmak üzere, mimari tasarım yapma konusundaki bilgi ve yetenek sahibi olmalarını; mimarlığın kültürel, entelektüel, tarihsel, toplumsal, ekonomik ve çevresel içeriğini anlayabilmelerini ve mimarın toplumdaki geliştirilmiş, analitik ve yaratıcı düşünce gerektiren rolü ve sorumluluğunu tam olarak kavramış olmalarını sağlamalıdır.

Mimarlık mesleğinin uygulamasına rahat geçilebilmesi için mimarlık eğitiminde kazanılması gereken bilgi ve yetenekler şunlardır:

- Analiz yapabilme yeteneği
- Düşünceleri seçenekler biçiminde uygun ve kolay anlaşılır grafik ve model ile sunabilmek
- Yapıya ilişkin ihtiyaçları saptayarak programa dönüştürebilmek
- Yapıyı işlevine ve çevre koşullarına göre biçimlendirebilmek
- Yapının işlevsel ve fiziksel biçimine uygun taşıyıcı sistemini oluşturmak
- Uygun gereç ve ürün seçimini yapabilmek
- Yapının nasıl, neyle ve hangi sürede yapılacağına karar vermek, mal sahibini ve yükleniciyi yönlendirmek.
- Projeye uygun olarak yapımı yönetmek

UIA/UNESCO Mimarlık Eğitimi Şartı

U.I.A. (Uluslararası Mimarlar Birliği)'nin "Mimarlık Eğitim Bildirgesi" 'nde cevapları beklenen sorular:

- Mimarın yerine getirmesi gereken işlevler ve hizmetler nelerdir?
- Mimarın işlevlerini yerine getirebilmesi için sahip olması gereken beceriler ve bilgiler

nelerdir?

- Mimarlık eğitiminde teori ve pratik ilişkisi nasıl kurulmalıdır?
- Ülkelerin ve bölgelerin yerel nitelikleri ve koşulları uluslararası standartlaşmada nasıl değerlendirilmelidir?
- Uluslararası düzeyde eş kredilendirme sağlanabilir mi?
- Eğitim programlarının değerlendirilmesinde niceleyici standartlara yer verilebilir mi?(Öğretim üyesi ve öğrenci sayısı, fiziksel olanaklar v.b.)

Bunlara göre;

Mimarlık Eğitiminin Amacı ve Kapsamı

Bir mimardan beklenen hizmetler:

- Mal sahibi ile iletişim kurmak
- Mal sahibinin yatırımlarını yönlendirmek
- Mal sahibinin ihtiyaçlarını kavramlaştırmak ve program hazırlamak
- Fikirlerini grafik olarak sunabilmek
- Müteahhitlerle görüşme yapmak
- Yeni iş temin etmek, pazar araştırması yapmak
- Yapı malzemelerine ve yapım tekniklerine ilişkin teknik bilgi toplamak
- Binayı biçimlendirmek
- Binanın nasıl ve ne ile yapılacağına karar vermek
- İnşaatı yönetmek

Yukarıda görüldüğü gibi mimarın teknik bilgilerin yanı sıra pazarlama tekniklerinden, proje yönetimine kadar geniş bir bilgi birikimine sahip olması söz konusudur. Bunların yanı sıra gelişen bilimsel ve teknolojik bilgiler ve yeni bina türlerinin gereksinimleri birçok uzmanlık alanının ortaya çıkmasına neden olmuştur. Söz konusu bu bilgiler aşağıdaki başlıklarda toplanabilmektedir.

- Mimarlık teorisi
- Mimari tasarım

- Yapım teknikleri ve sistemleri
- Yönetim ve mesleki pratik
- Çevre kontrolü
- Mimarlık tarihi
- Güzel sanatlar
- İfade teknikleri
- Doğal bilimler
- Kent bilim

Mimarlık okullarının eş değerliliğini saptayabilmek için çeşitli ülke ve kuruluşlarda eğitimin içeriği açısından belirlenmiş standartlar ve/veya ilkeler mevcuttur. Uygulamaya konmuş sistemlerden birisi olan NCARB (The National Council of Arhitectural Registration Boards) sistemine göre, mimarlıkta alınması gereken minimum kredi 160'tır. Bu 160 kredi 5 gruba şu şekilde ayrılmıştır:

1. Genel Konular (40 Kredi) ; İngilizce, sanat ve edebiyat, matematik, doğa bilimleri, toplum bilimleri.
2. Tarih, İnsan Davranışları ve çevre (16 Kredi)
3. Tasarım (50 Kredi)
4. Teknik Sistemler (25 Kredi); Taşıyıcı sistemler, çevre kontrolü sistemleri, yapı malzemeleri ve kullanımı.
5. Meslek Pratiği (5 Kredi) ; Süreç, proje finansmanı ve ekonomisi, yönetim, kanunlar ve yönetmelikler.

Bu beş gruptaki kredilerin dışında 25 kredilik bir seçme dersler grubu bulunmaktadır

Avrupa Topluluğu da üye ülke mimarlarının unvan ve diplomalarında eşdeğerliliği korumak, ortak eğitim standartlarını belirlemek için mimarlığı çeşitli işlevleri yerine getiren bir olgu olarak tanımlanan çalışmalarda bulunmuşlardır. Buna göre; mimarlık bilgisi, kültürel, mesleki, bilimsel, sanatsal, morfolojik, süreçsel, toplumsal, ekonomik, faydacı, statik, teknolojik bir olgudur. Avrupa Topluluğu içinde mimarlık eğitiminin genel çerçevesi bu olgularla biçimlenmektedir.

Değişik ülkelerde yetişen mimarların birlikte çalışma olasılıklarının giderek artması ortak bir mesleki dil ve anlayışın kurulmasını zorunlu hale getirmiştir. Bunun da ilk adımı mimarlık eğitiminde kazandırılması gereken bilgi ve bu bilgiyi gereken biçimde kullanabilmesini sağlayacak becerinin ortak olmasıdır. Bu beceriler; grafik ve görsel beceri (nesneleri görmek ve grafik biçimde ifade edebilmek), araştırma ve bilimsel analiz becerisi (araştırma yöntemleri, bilgi toplama ve kullanma), sözel beceriler, hafıza, kompozisyon yeteneği (iki ve üç boyutlu görsel formların estetik düzenlemesini yapabilecek artistik yetenek), kritik düşünme, teşhis ve karar verme becerisi, yaratıcı düşünme becerisidir.

1996 Yılında Barselona'da yapılan Uluslararası Mimarlar Birliği UIA XX. Genel Kurulunda Kabul Edilen Mimarlık Eğitimi Şartına aşağıda yer verilmiştir.

0.Amaçlar

Bu şartın amacı, ilk etapta, bireysel kazanımların herkes tarafından paylaşılabilmesini sağlayacak küresel bir mimarlık eğitim ağı kurulmasına öncülük etmek ve mimarlık eğitiminin çağdaş dünyadaki en önemli çevresel ve mesleki zorlukları içinde barındırdığı anlayışını yaymaktır.

1.Genel Konular

0. Eğitimciler, mimarları günümüz ve gelecek için yeni çözümler üretmek üzere hazırlamalıdır; çünkü önümüzdeki dönem birçok insan yerleşmesindeki sosyal ve işlevsel bozulmadan kaynaklanan ciddi ve karmaşık sorunları da beraberinde getirecektir. Bu sorunlar arasında, küresel kentleşme ve bunun sonucunda mevcut çevrelerin tükenmesi, ciddi bir konut, kentsel hizmet ve sosyal altyapı sıkıntısı ve mimarların yapılı çevre projelerinden gittikçe daha çok dışlanması sayılabilir.
1. Mimarlık, yapıların niteliği, bunların çevreleri ile ilişkisi, doğal ve yapılı çevreye olduğu kadar toplu ve tekil kültürel mirasa gösterilen saygı, toplumu ilgilendiren konulardır.
2. Mimarların bölgesel özellikleri ve bireylerin, sosyal grupların, toplulukların ve insan yerleşmelerinin ihtiyaçları, beklentileri ve yaşam kalitelerinin yükseltilmesine yönelik pratik uygulamalar önerebilmelerinin sağlanması kamu yararınadır.
3. Mimarların eğitilme ve yetiştirilme yöntemleri bir yandan işverenlerin, kullanıcıların, yapı endüstrisinin ve mimarlık mesleğinin değişen talep ve ihtiyaçlarını(yapı elde etme sistemleri de dahil olmak üzere)karşılacak şekilde, diğer yandan da bu tür

- değişimlerin arkasındaki politik ve mali nedenleri de dikkate alarak, müfredatın gelişiminde kültürel bir zenginlik sağlayacak ve esnekliğe olanak verecek biçimde çeşitli olmalıdır.
4. Bölgesel ve kültürel gelenek ve uygulamaların bilincinde olunması ve müfredatta bu çeşitliliği yansıtan farklılıklar bulunması gereğinin yanı sıra, kullanılan pedagojik yöntemlerde ortak bir zemin de mevcuttur. Bazı ortak yeteneklerin belirlenmesiyle, ülkelerin, mimarlık okullarının ve meslek kuruluşlarının geleceğin mimarlarına verdikleri eğitimleri değerlendirmeleri ve geliştirmeleri olanaklı hale gelecektir.
  5. Mimarların farklı ülkeler arasında giderek artan hareketliliği, her diplomanın, sertifikanın veya benzeri resmi yeterlik belgesinin karşılıklı olarak tanınması veya onaylanmasını gerektirmektedir.
  6. Derecelerin, diplomaların, sertifikaların ve mimarlık alanında uygulama yapmak için gerekli diğer resmi yeterlik belgelerinin karşılıklı tanınması, bu belge sahiplerinin söz konusu yetkinliklere sahip olduklarını ve bu şartta tanımlanan eğitim ve yetişme gerekliliklerini sağladıkları ve bu düzeyi koruyacakları konusunda güvence veren nesnel ölçütlere dayanmalıdır.
  7. Geleceğin dünyasına dair ilk tohumları mimarlık okullarında atılacak olan vizyon şu hedefler üzerine kurulu olmalıdır:
    - İnsan yerleşmelerindeki tüm insanlar için insan onuruna yaraşır bir yaşam kalitesi,
    - İnsanların sosyal, kültürel ve estetik gereksinimlerine saygılı ve mimarlıkta malzemelerin etkin kullanımı ile hem ilk maliyetleri hem de gelecekteki bakım masraflarını dikkate alan bir teknik uygulama,
    - Yapılı ve doğal çevrenin, mevcut kaynakların rasyonel kullanımı da dahil olmak üzere ekolojik olarak dengeli ve sürdürülebilir gelişimi,
    - Herkesin kendi malı ve sorumluluğu olarak görüp değer verdiği bir mimarlık
  8. Mimarlık ve çevreyle ilgili konular ilk ve orta dereceli okulların genel eğitiminin bir parçası haline getirilmelidir; çünkü hem geleceğin mimarlarına hem de gelecekte yapıları kullanacak olanlara yapılı çevreye ilişkin bilincin erken kazandırılması önemlidir.
  9. Mimarlar için sürekli mesleki gelişim sistemleri oluşturulmalıdır, çünkü mimarlık

eđitimi hiřbir zaman ucu kapalı bir sűreř deđildir, aksine yařam boyu űđrenmeye dayanır.

2.Mimarlık Eğitiminin Amaçları

0. Mimarlık eğitimi, űđrencilerin, toplumun ve bireyin ihtiyaşlarına fiziksel bir bişim getiren ve bunu yaparken duygu, akıl ve sezgi arasındaki gerilimleri dengelemesi gereken mimarlık uygulaması bağlamında, inřa etme eylemini kavramsallaştırabilme, tasarlayabilme ve geręekleřtirebilme kapasitelerini geliştirmektedir.
1. Mimarlık, beşeri bilimler, sosyal ve fiziksel bilimler, teknoloji, çevre bilimleri, yaratıcı sanatlar ve genel bilimlerin bilgilerinden yararlanan bir disiplindir.
2. Resmi bir yetkinlik derecesi sađlayan ve meslek adamlarının mimarlık alanında uygulama yapabilmesine olanak veren eđitim, temel konusu mimarlık disiplini olan ve űniversiteler, politeknik okullar ve akademilerde verilen, űniversite/yűksek űđretim dűzeyinde bir eđitim olmalıdır. (Burada bahsedilen yűksek űđretim, yurtdıřında lise dűzeyini takip eden ve bir mesleki derece ile sonuřlanan, “űçűncű eđitim” yani “tertiary education” adı verilen, űniversite ve kolej dűzeyindeki eđitimidir. – ř.n)
3. Mimarlık eğitimi;
  - Gerek estetik gerekse teknik gereksinmeleri karşılayan mimari tasarımlar yapabilme becerisini,
  - Mimarlık ve ilgili sanat dalları, teknolojiler ve insan bilimlerine ilişkin kuramlar ve bunların tarihleri hakkında yeterli bilgiyi,
  - Mimari tasarımın kalitesinin etkileyicisi olarak, gűzel sanatlar konusunda bilgili olmayı,
  - Kentsel tasarım, planlama ve planlama sűrecinin gerektirdiđi beceriler konusunda yeterli bilgiyi,
  - İnsanlar ve yapılar, bu yapılarla şevreleri arasındaki ilişkileri anlayabilmeyi, yapıları ve yapılar arasındaki mekanları, insan-gereksinim ve űlçűlerine ilişkilendirme gereğini kavramış olmayı,
  - Mimarlık mesleđi ve mimarın toplumdaki yerini kavramayı ve bunlara, űzellikle sosyal faktűrleri gűz űnűne alan tekliflerin hazırlanmasında iřlerlik kazandırabilmeyi,

- Yapı tasarımı ile bağlantılı olarak strüktür tasarımı, inşaat ve mühendislik sorunlarını kavramış olmayı
  - İç mekanlarda konfor koşulları yaratabilmek ve iklim koşullarına karşı koruyabilmek için yapıların fiziksel sorunları ve teknolojileri ile işlevleri hakkında yeterli bilgiye sahip olmayı,
  - Yapıların kullanıcılarının taleplerini maliyet öğeleri ve imar kurallarının koyduğu sınırlar içinde karşılamak için gerekli tasarım becerilerine sahip olmayı,
  - Tasarım kavramlarını yapılarla dönüştürmek, planları genel planlarla bütünleştirmek için gerekli olan üretim, örgütlenme, yasal düzenlemeler ve işlemler konusunda yeterli bilgiye sahip olmayı, içerir.
4. Müfredatın oluşturulmasında dikkate alınması gereken özel noktalar şunlardır:
- Hem insani, sosyal, kültürel, kentsel, mimari ve çevresel değerlere hem de mimarlık mirasına karşı sorumluluk bilinci,
  - Ekolojik açıdan sürdürülebilir tasarımlar ve çevresel koruma ve iyileştirme çalışmalarının nasıl gerçekleştirilebileceğine dair yeterli bilgi,
  - Mimarlıkla ilgili disiplinler ve inşaat yöntemlerinin kapsamlı bir şekilde anlaşılması üzerine kurulu, yapı teknikleri konusunda yaratıcı bir ustalığın gelişimi,
  - Proje finansmanı, proje yönetimi, maliyet kontrolü ve yapı elde etme yöntemlerine ilişkin yeterli düzeyde bilgi,
  - Hem öğrenciler hem de eğitmenler için mimarlık öğreniminin doğal parçası haline gelmek üzere, araştırma teknikleri konusunda eğitim.
5. Mimarlık eğitimi aşağıdaki becerilerin kazanılmasını sağlamalıdır:

A-Tasarım

- Hayal gücünü geliştirme, yaratıcı düşünme, yenilikler getirme ve tasarım öncülüğünü yürütme becerisi,
- Bilgi toplama, sorunları tanımlama, analiz ve eleştirel düşünce gücünü uygulama ve eyleme dönük stratejiler belirleme becerisi,
- Tasarım araştırmasında üç boyutlu düşünme,

- Tasarım çözümünün oluşturulmasında, farklı etkenleri bir araya getirme, bilgileri bütünleştirme ve yeteneklerini kullanma becerisi.

B-Bilgi

B1. Kültürel ve Sanatsal Çalışmalar

- Yerel mimarlık ve dünya mimarlığında daha önceki tarihi ve kültürel örneklerin oluşturduğu bilgiyi dikkate alarak hareket etme becerisi,
- Güzel sanatlar bilgisini mimari tasarımda bir kalite unsuru olarak ele alarak çalışma becerisi
- Yapılı çevredeki tarihi miras konusuna dair anlayış,
- Mimarlık ve diğer yaratıcı disiplinler arasındaki bağlantılara ilişkin bilinç.

B2. Sosyal Çalışmalar

- Toplumu tanıyarak hareket etme ve toplumun ihtiyaçlarını temsil eden işverenler ve kullanıcılarla çalışma becerisi
- Toplumu temsil eden kullanıcı ve işveren ihtiyaçlarının tanımından hareketle proje teklifi geliştirme ve farklı türdeki yapılı çevreler için bağlamsal ve işlevsel ihtiyaçları araştırma ve tanımlama becerisi,
- Yapılı çevrelerin gerçekleştirdiği sosyal bağlama, ergonomi ve mekansal ihtiyaçlara ve eşitlik ile erişimle ilgili konulara dair anlayış,
- Planlama, tasarım, inşaat, sağlık, güvenlik ve yapılı çevrelerin kullanımı ile ilgili yasa, yönetmelik ve standartlarla ilgili bilinç.

B3. Çevresel Çalışmalar

- Doğal sistemler ve yapılı çevrelerle ilgili bilgiyi kullanarak hareket etme becerisi,
- Koruma ve atık yönetimi konularına ilişkin anlayış,
- Hem malzemelerin yaşam döngülerine, ekolojik sürdürülebilirlik, çevresel etki, düşük enerji kullanımlı tasarım gibi konulara, hem de pasif sistemler ve bunların yönetilmesine ilişkin kavrayış,
- Hem peyzaj mimarlığı ve kentsel tasarım, hem de bölgesel ve ulusal planlamanın tarihi ve uygulaması, ayrıca bunların yerel ve küresel nüfus ve kaynaklarla ilişkisi

konusunda bilinç,

- Doğal sistemlerin, doğal afet riskleri de dikkate alınarak yönetimi konusunda bilinç.

B4. Teknik Çalışmalar

- Strüktür, malzeme ve yapı sistemi konusunda teknik bilgi,
- Yapım tekniklerinin kullanımında yenilikçi bir teknik yetkinlikle hareket edebilme becerisi ve bu tekniklerinin gelişimine ilişkin kavrayış,
- Teknik tasarım süreçleri ve strüktür, yapı teknolojileri ve hizmet sistemlerinin işlevsel bir bütüne dönüştürülmesi konusunda kavrayış,
- Hem altyapı sistemleri hem de ulaşım, iletişim, bakım ve güvenlik sistemlerine ilişkin kavrayış,
- Tasarım gerçekleştirilmesinde teknik dokümantasyon ve şartnamelerin rolünün ve inşaat, maliyet, planlama ve kontrol süreçlerinin anlaşılması.

B5. Tasarım Çalışmaları

- Tasarım kuramı ve yöntemlerine ilişkin bilgi,
- Tasarım prosedürleri ve süreçlerinin anlaşılması,
- Tasarımda geçmiş örnekler ve mimari eleştiriye ilişkin bilgi.

B6. Mesleki Çalışmalar

- Mesleki, ticari, mali ve yasal bağlamlara ilişkin bilgiye dayanarak hareket edebilme becerisi,
- Mimarlık hizmetlerinin elde edilmesinin farklı yöntemlerini anlama becerisi,
- İnşaat ve kalkınma endüstrilerinin, mali dinamiklerinin, emlak yatırımlarının ve hizmet yönetiminin işleyişi konusunda kavrayış,
- Mimarların geleneksel ve yeni çalışma alanlarındaki uluslararası bağlamdaki potansiyel rollerine ilişkin kavrayış,
- Ticaret ilkeleri ve bunların yapılı çevrelerin gelişimi, proje yönetimi ve mesleki danışmanlık hizmetlerinde kullanılma şekillerine ilişkin kavrayış,

- Mimarlık uygulamaları için geçerli olan mesleki etik ve davranış kuralları ile mimarların kayıt, uygulama ve inşaat sözleşmelerindeki yasal yükümlülüklerine ilişkin kavrayış.

C-Beceri

- İş birliği, konuşma, hesaplama, yazma, çizme, maket yapma ve değerlendirme yollarıyla çalışma ve fikirleri aktarma becerisi.
- Bir tasarım önerisini araştırmak, geliştirmek, tanımlamak ve aktarmak için, serbest el, elektronik, grafik ve maket yapma gibi yetenekleri kullanabilme becerisi,
- Elle ve/veya elektronik yöntemlerle yapıları çevrelerin performans ölçümünü yapmak gibi değerlendirme sistemlerine ilişkin kavrayış.

Belirtilen bilgi ve becerilerin dengeli bir şekilde kazanılması için bir üniversitede veya eşdeğer bir kurumda en az beş yıl süreyle tam zamanlı eğitim görülmesi gerekir. Ayrıca kayıt olmak/lisans almak/sertifika edinmek için uygun bir uygulama ortamında en az iki yıl staj yapılmalıdır; staj süresinin bir yılı akademik eğitimin bitirilmesinden önce gerçekleştirilebilir.

Mimarlık Eğitimi İçin Ölçütler

Yukarıda dile getirilen hedeflere ulaşabilmek için, aşağıdaki hususlar göz önüne alınmalıdır:

- Eğitim kurumlarının düzenli aralarla öz-değerlendirme yapmalarına ve aynı alandan kişilerin değerlendirmelerine olanak verecek sistemler geliştirilmesi tavsiye edilir.
- Her eğitim kurumunun öğrenci sayısını eğitim verme kapasitesine göre ayarlaması gerekir.
- Mimarlık eğitiminin her alanında bilgisayar kullanımı öğretilmelidir.
- Ortak bir anlayışın kazanılabilmesi ve mimarlık eğitiminin yükseltilebilmesi için dünya çapında bir ağın oluşturulması gerekir.
- Mimarlığın uygulanması ve öğretilmesi arasında sürekli bir alışveriş teşvik edilmeli ve bu ilişki korunmalıdır.
- Araştırma, mimarlık eğitimi verenler için temel bir faaliyet olarak görülmelidir. Mimarlık alanındaki araştırmaların değerlendirilmesi için özel değerlendirme kurulları oluşturulmalı ve genel araştırma değerlendirme kurullarında mimarlar da bulunmalıdır.

- Tasarım projesi çalışmaları, kazanılan bilgi ve bunların tamamlayıcısı olan becerilerin bir sentezi olmalıdır.

3.1.1. Eğitim ve Meslek İlişkisi

Mimarlık eğitimi mimarlık okulunda başlar, fakat mezun olmakla bitmez. Yaşam boyu süren bir gelişimdir. Türkiye’de mimarlık eğitimi genel olarak, ortaöğretim sonrasında girilen mimarlık okulu ile başlar, lisans programının tamamlanmasıyla mimar unvanı alınarak tamamlanmış sayılır. Yurtdışında ise lisans derecesinde mezun olduktan sonra, mimar adayının ya yüksek lisans yapması gerekir ya uzman bir mimar yanında çalışması gerekir ya da denetleyici kurumlar tarafından belirli sürelerde sınava tabi tutulup başarılı olursa mesleki uygulama yetkisini almaktadır.

Eğitim tamamlandıktan sonraki süreç mimarın mesleki biçimlenmesine, mezun olduğu güne oranla daha da gelişimine yardımcı olmaktadır. Bu gelişim zaman ve uygulama sayesinde kazanılan deneyim ve bilgi artışıdır. Bu gelişim mimarın meslek yaşamı süresince oluşan düzensiz bir eğitimidir (Erkman, Özsoy, 1995). Günümüz dünya koşullarında da geçerli olan öğrenme ve eğitim biçimi sürekli öğrenmedir, dolayısıyla mesleğe başlarken ne kadar çok bilgi ve beceri ile başlanırsa üzerine ilave yapmak o kadar kolay ve yararlı olur. Bu yüzden yurtdışında mimarlık okullarında mümkün oldukça bu bilgi ve beceriler kazandırmaya çalışılıyor ve o doğrultuda ders programları hazırlanıyor, uygulamalar veriliyor, öğrencilere dünyanın her yerinde çalışmaları için koşullar sağlanıyor. Böylelikle aldıkları eğitimle mesleğe hazır oluyorlar ve kendilerini daha fazla geliştirebiliyorlar.

Uluslararası ilişkilerin sürekli değiştiği günümüzde, dünyada mimarlık mesleğinin geleceği ve alması gereken yeni duruşlar ve mesleğin geleceğinde doğrudan belirleyici olan mimarlık eğitimi tartışılmaktadır. Mimarlık eğitimine çağın koşullarına göre yeniden biçim verilmesi planlanmakta ve ülkeler arasındaki farklı uygulamaların en az düzeye indirilerek karşılıklı öğretim üyesi ve öğrenci değişiminin, en önemlisi düşünce akışının arttırılmasına çalışılmaktadır. Bugünün Türkiye’inde ise bir yandan mimarlık eğitiminin Avrupa Birliği (AB) standartlarında yeniden düzenlenmesi, eşkredilendirme (akreditasyon) süreçlerinin başlatılması girişimleri sürdürülürken, öte yandan ülkenin kendine özgü koşulları içerisinde mimarlık eğitimi çok farklı düzeydeki sorunlarla karşı karşıya bulunmaktadır.

Ülkenin sürekli çoğalan genç nüfusunun artan talebi karşısında her yıl yeni üniversiteler ve yeni mimarlık bölümleri açılmaktadır.

(<http://www.mimarlarodasi.org.tr/mimarlikdergisi/index.cfm?sayfa=mimarlik&DergiSayi=26&RecID=262>).

Türkiye'nin aslında çok temel ve büyük bir eğitim sorunu vardır. Bunun içinden sadece üniversiteyi alarak eğitimi düzeltmek mümkün değildir. Mimarlık kültürel bir arka plan, görgü gerektirmektedir. Aslında farklı bir lise eğitimi, sınav sistemi gerektirmektedir. Bu da kısa süreli değil uzun vadede düşünerek ve zihin değişikliği yaparak mümkün olacaktır. Bu da Mimarlık ve Eğitim Kurultayı-3'teki süreç ve kazanımlar ve uzlaşma konularının sağlanmasıyla gerçekleşebilecektir. Bunlar; Türkiye'de mimarlık mesleğini yapabilmek, bu alanda yetki kullanmak ve kamu adına sorumluluk yüklenmek için öncelikle ulusal ölçekte gerekli olan mimarlık mesleğinin uygulamasına ilişkin koşul ve kriterlerin yaşama geçirilmesi gerekmektedir.

1. "Mesleki Yeterliliklerin Tanınması Hakkında Kanun" yasa tasarısında belirtilen eğitim kriterlerinin yerine getirilmelidir.
2. Mimarlık eğitimi veren akredite olmuş bir kurumdan diploma alınmalıdır.
3. Kamu adına hizmet yüklenmek için, meslek örgütü olarak olan Mimarlar Odası (MO)'na kayıt olunması ve mesleğe kabul koşullarının sağlanması gerekmektedir.
4. Eğitimdeki kuramsal bilgiler yanında meslek uygulamasına ilişkin deneyimin kazanılmasına yönelik yapılan eğitim sürecindeki uygulama ve stajlar ile birlikte diploma sonrası edinilmesi gereken meslek pratiğinin en az 52 hafta süre ile MO denetiminde sürdürülmüş olmalıdır.
5. SMGM'nin uygun gördüğü kurum ve kuruluşlar tarafından yürütülen her yıl en az 25-30 kredilik sertifikalı meslek içi eğitim programı ya da meslek etkinlikleri içinde bulunmalıdır.

Mimarlık eğitimi dolayısıyla mimarlık mesleğini etkileyen ve tartışılan konular, ülkemizin koşulları ve kaynakları göz önünde bulundurulduğunda kurumların gerek ülke ölçeğinde gerekse uluslararası ölçekte aldıkları konum incelenecektir.

1. Mimarlık Eğitiminde Ulusal Akreditasyon:

Akreditasyon sistemi, bir eğitim kurumunun bağımsız başka bir kurum tarafından değerlendirilmesi ve bu değerlendirmenin onaylanmasıdır. Okulların akredite olması için; ülkenin çıkarları doğrultusunda eğitim yapıyor mu? Teknik pratiğe yönelik teknik bilgiler veriyor mu? Kurum etik olarak doğru yolda mı? ...gibi kriterleri sağlaması gerekir.

Mimarlık okullarımızın ülke dışına çıkabilmesi, yani uluslararası arenada yer alabilmeleri için akredite olmaları gerekmektedir. Bunun için çalışmalar başlamıştır, fakat oldukça yavaştır.

2. Mimarlık Eğitiminde Lisans Müfredatı:

Mimarlığın sanat boyutundan giderek uzaklaşarak, sadece teknisyen düzeyine indirgenerek oldukça sığ bir bakışla eğitimin sürdürülmeye yönelmesi yanında uzmanlaşma adına mimarlık mesleğinin de bütünsellikten uzak parçalara ayrılması, uygulama üzerinde önemle durulması gereken çok karmaşık sorunları da beraberinde getirmektedir. Çağdaş yapı tasarımında, mimarlığın tarihten ve geleneklerden gelen birikimlerini yeterince değerlendiremeyen bir modernitenin eğitimde giderek egemen olması, buna koşut olarak mimarlık ve şehircilik arasına örülmekte olan duvarın yarattığı kimliksiz yeni fiziksel mekânların üretilmesi ve bütün bunların mimarlık adına yapılar oluşu son derece düşündürücüdür.

Ders programlarında mümkün oldukça diğer bilimlerden ve sanat dallarından yararlanılmalı ve tasarımlar sadece bina yapma esaslı değil, insanı, çevreyi ve şehri düşünerek, bu kriterlere yarar sağlayacak şekilde yapılması gerekliliği bilgi ve becerisi kazandırılmalıdır.

3. Mimarlık Eğitiminde Uzmanlık Alanları:

Mimarlık mesleğini icra edebilmek için gerekli mimarlık eğitimi aşamaları ve diğer süreçler aşağıdaki gibi tanımlanmıştır.

1.Kademe: Bu kademe iki kısımdan oluşabilir. Birinci kısım, Mimarlık Fakültesi altında yer alan planlama ve tasarım bölümlerinin Mimarlık Bölümü ile ortak eğitim alabilecekleri ilk iki yıl ya da 120 Avrupa Kredi Transfer Sistemi (ECTS) 'dir. İkinci kısım ise Mimarlık bölüm eğitiminin başladığı, seçme derslerle uzmanlığa yönelmeye olanak veren 2 yıl ya da 120 ECTS'dir. 1. Kademe 4 yıl ya da 240 ECTS'dir.

2.Kademe: Mimarlık eğitiminin bu dönemi iki yıl ya da 120 ECTS'dir. Bu dönemde, aynı zamanda uzmanlık alanlarına ilişkin seçme ders kategorilerinden belirli kredide ders alınmasıyla mimarlık mesleğine ek bir uzmanlaşmanın da kazanılabileceği bir dönemdir. Bu durumda eğitim süresi ya da alınması gerekli kredi miktarı uzmanlık alanlarının tanımına bağlıdır. 2. Kademe mesleki derinlik kazandıran Mimarlık Yüksek Lisans programıdır.

3.Kademe: Meslek Pratiği kazanmaya yönelik işlemler.

4. Profesyonel Yaşam İçinde Eğitimin Yeri:

Mimarlık eğitimine alınan öğrencilerin seçiminden başlayarak bir yandan eğitim altyapısı

gözetilmeden ve toplumun beklentilerine yanıt veremeyecek biçimde açılan ve her yıl sayısı artan mimarlık okulları ile öğrenci sayıları ve lisansüstü programları, diğer yandan yeterli formasyonu kazanamamış meslek elemanlarının yasa gereği başkaca bir koşul aranmadan mimarlık uygulamaları içinde yer alarak, meslek yaşamları boyunca güncel bilgiler edinme konusunda bir “Meslek İçi Eğitim” sisteminin bulunmayışı nedeniyle uluslararası mimarlık uygulamaları ile de örtüşmeyen mimarlık sorunları bulunmaktadır.

(<http://www.arkitera.com/spotlight.php?action=displaySpotlight&ID=33&year=&aID=249>)

(<http://www.yapirehberi.net/Ajandaniz10.htm>).

Uygulamanın zaman içinde değişen niteliklerine ve toplumun beklentilerine yanıt verecek bir çizgi incelenecekse, mimarlık eğitimi ve mesleki uygulama ortamı birbiriyle ilişkili, sürekli bir inceleme ve yenileme süreci içinde olmalıdır. Sürdürülebilirlik, sağlık, güvenlik, özürülüler için ulaşılabilirlik gibi konular, son on yıl içinde eğitim ve uygulama alanlarında görülen belirgin değişikliklere birer örnektir.

Mimarlık Eğitimi ve Mimarlık Mesleği Bağlantısının Sağlanması İçin Öneriler

Ülkemizde mimarlık eğitimi ile mimarlık mesleği uygulaması arasında süreklilikten söz etmek mümkün değildir, hatta bir kopukluğun olduğu söylenebilir.

Mimarlık eğitimini tamamlayan bir mimar, çoğunlukla, kurumsal eğitimle ilişkisini kesmektedir. Yüksek lisans eğitimi alarak belirli bir konuya yönelen mezunların ise, çok küçük bir bölümü doktora ve akademik çalışmalara devam etmekte, büyük bölümü değişik uygulama alanlarında çalışmalarını sürdürmektedir.

Ülkemizin ekonomik yapısı ve çalışma koşulları nedeniyle, genç bir mimarın yöneleceği alanı belirlemesi, büyük oranda karşısına çıkacak olasılıklara bağlıdır. Mimarlar çalışmak için bir alan değil bir iş seçmek durumundadırlar. Seçilen işe bağlı alanda eksik bilgisini deneyimini tamamlama çabasına giren mimar, bu amacına tümüyle iş yerinde çalışarak öğrenme yolu ile ulaşabilmektedir. Mimarlık eğitimi ve mimarlık mesleği ilişkilerinde var olan süreksizlik ve kopukluğun giderilebilmesi, diğer bir deyişle mesleğin eğitim ve uygulamasının sağlıklı bir biçimde bütünleştirilebilmesi konusundaki önerilerin, mimarlar, eğitimciler ve öğrenciler açısından ele alınması olanaklıdır.

Mimarlar Açısından

Mimarlar meslek yaşamları süresince gelişen, değişen ve yeniden üretilen bilgileri edinmek, yeni yöntem ve malzemeleri tanımak ve bunları uygulamalarında kullanmak durumundadırlar.

Bu sorunun genel çözümü “Meslek içi eğitimidir.” Eğitim kurumlarının bu konuda öncülük ederek, mimarların gereksindiği alanlarda düzenli programları uygulamaya koyması ön koşuldur. Nitelikli çevrelere ulaşılması için eğitimin niteliğinin denetlenmesi, bunun yanı sıra kurumlar arası hareketliliğinin sağlanabilmesi amacıyla, son yıllarda batı ülkelerinde, eğitim kurumları ve mesleki örgütler arasında iş birliği ile gerçekleştirilen uygulamaların başladığı bilinmektedir.

Eğitimciler Açısından

Eğitim programları ve sistemi zamanla değişebilecek, geçerliliğini yitirebilecek türden bilgilerden arındırılmalı ve bu tür bilgilerin gerekiyorsa meslek içi eğitim süreçlerinde öğrenilmesi yoluna gidilmektedir. Yüksek düzeyde bir mimarlık eğitimi; eğitim, öğretim ve pratik arasında güçlü bir karşılıklı etkileşime dayanmalıdır. Mimarlık okulları yarı zamanlı eğitimciler aracılığı ile uygulama alanıyla ilişkilerini güçlendirmelidirler. Eğitimcilerin görüşlerinin ve bilgi dağarcıklarının genişleyebilmesi için yurtdışıyla ilişkilerinin ve öğretim görevlisi değişikliklerinin sağlanabilmesi gerekmektedir.

Öğrenciler Açısından

Eğitimleri süresince, staj olarak adlandırılan çalışmaların geliştirilerek, öğretim programları ile eşgüdümlü biçimde, özenle uygulanmasının, öğrencilikten mimarlığa geçişte uygulama deneyimi kazanmaları ve eğitim-meslek sürekliliğinin sağlanması için önemi ortadadır.

Eğitim ve meslek arasındaki bağlantı, öncelikle eğitime bütünsel bir bakış ile gerçekleştirilebilir. Bu da mimarlığa istekli yetenekli aday seçimi, önlisans, lisans ve lisansüstü eğitimi, meslek pratiği ile sürekli mesleki gelişim ile eğitimin her sürecinde teori ve uygulama ilişkisinin sağlanması, tüm süreçlerde özdenetim ile sağlanabilir.

3.2. Küreselleşmenin Mimarlık Mesleğine ve Eğitimine Etkisi

Küreselleşme genel tanımından ötürü bir olgudur ve ileriye atılmış bir adım olarak değerlendirilmelidir, fakat küreselleşmenin getireceği problemler de söz konusudur. Ancak problemler olgunun tamamen karşısında olma refleksini geliştirmemelidir. Küreselleşme, toplumsal, kültürel, ekonomik sürecin değişmesi anlamındadır. Bu süreçte taraf olmak veya karşı çıkmak yerine durum belirlemesi yapmak gerekmektedir ve belirlemenin sonunda getirilerin arttırılması, olumsuzlukların azaltılması için çaba sarf edilmesi gerçekçi ve yapıcı bir çözümdür.

Küreselleşmenin olumlu ve olumsuz birçok etkisi olmuştur. Bunlar şu şekilde özetlenebilir;

OLUMLU ETKİLERİ

- Dünya çapında yeni iş olanakları yaratmıştır.
- Haberleşme ve iletişim imkanları artmış ve daha geniş kitlelere ulaşmıştır.
- Kredi ve yatırımlarda ciddi artışlar görülmüştür.
- Teknoloji transferi sağlanmıştır.
- Çalışma koşullarında iyileşmeler sağlanmaya başlanmıştır.
- Eğitim verilerek beşeri kaynaklar etkinleştirilmeye çalışılmıştır.
- Hukuka, insan haklarına saygılı yönetim tarzları yaygınlaşmıştır.

OLUMSUZ ETKİLERİ

- Büyük ve uluslararası alanlarda çalışan şirketler ön plana çıkmıştır.
- Ucuz emeği, yerel şartları kullanan, çevreyi tahrip eden güçlü devletler ortaya çıkmış ve ulus devletin varlığı tehdit altına girmiştir.
- Yerel ve toplumsal kimliğin ifadesi olan örf ve adetler yozlaşmış, bu da toplumsal çöküntülere yol açmıştır.
- Son 10 yılda yoksul sayısı artmıştır.
- Ticaret hacmi artmış ve ticarete hep batılı ülkeler yön vermiştir.
- Serbest sermaye hareketleri birçok ülkede ve Türkiye’de krizlere neden olmuştur.

Mimarlık eğitimi ve mesleği de küreselleşmenin bu olumlu ve olumsuz yanlarından etkilenmiştir. Mimarlar her yeni kavramı mimarlık bağlamında değerlendirmek zorundadırlar. Bu çağdaş mimarlık kültüründe güncel olmanın bir koşuludur. Küreselleşme bu kavramların en yenisidir.

1995 yılında AB ve Hizmetlerin Serbest Dolaşımı (GATS) anlaşmalarıyla serbest dolaşım konusunda mimarlık ortamı geleceğe yönelik ciddi bir sorumluluk taşımaya başlamıştır. Çünkü bu anlaşmalarla Türkiye serbest dolaşıma açılmıştır, yani mimarlık pazarına yabancı mimarların girmesi sağlanmıştır.

Böylelikle uluslararası kredilerle desteklenen birçok devlet projesinin içinde kilit ve denetçi olarak yabancı teknik elemanlar ülkemizde çalışmaya başlamıştır. Ayrıca bazı merkez projeler, niteliği tam olarak bilinmeyen yabancı mimarlara yaptırılmaktadır. Kentsel dönüşüm

olarak adlandırılan ve yabancı yatırımcılar tarafından yönlendirilen büyük projeler başlamıştır. Bunun sonucunda mimarlık kültürel bir olgudur; bu yüzden mimarlığın, kültürel sürekliliği sağlaması sanatsal çaba ve uğraş olarak varlığını sürdürebilmesi için ya o ülkenin mimarları bu tür projelerde yer almalıdırlar, ya da yabancı ama toplumu analiz etmeyi, kültürü incelemeyi, ihtiyaçları belirlemeyi bilen iyi mimarlar böyle projelerde olmalıdırlar. Böylelikle mimarlık hem işlevsel hem kültürel anlamda çeşitlenir, yerel ve evrensel değerler bütünleştirilebilir.

Evrensellik bağlamında mimari, yaşam çabasının en büyük bölümünü harcayan bir etkinlik olarak, başka hiçbir alanda görülmediği kadar insanları tanımlamaktadır. Birbirlerinin dilini konuşmayan insanlar duvarları, çatıları, pencereleri, kapıları gördükleri zaman birbirlerini anlamaktadırlar. Hepsi çamuru, taşı, ağacı, revağı benzer şekillerde kullanmışlardır. Mimari üslup açısından 19.yy'dan bu yana bugün hiçbir alanda görülme olasılığı olmayan bir küreselleşme olmuştur. 19.yy emperyalizmi, güce ve kültürel hegemonyaya dayalı bir mimari küreselleşmeyi Hollanda'ya Hindistan'a, Afrika'ya ve Osmanlı başkentine kadar taşımıştır.

Bugün dünyada yerel boyutları her yerde ortadan kaldıran ve Postmodernist söylemin artık modasının geçtiğini ilan ettiği Modern mimarının küreselleşmesi yanında, diğer alanlar, örneğin bilimin, sanatın küreselleşmesi de dahil, çok zayıf kalmaktadır.

Küreselleşmenin mimarlığa bir diğer yararı, mimarlık alanındaki teknolojik gelişmeler dört bir yanına yayılmaktadır ve uluslar ekonomik koşulları doğrultusunda bu gelişmelerden yararlanmaya çalışmaktadır. Her alanda olduğu gibi mimarlık alanında da çalışma koşulları ve insani haklar düzeltilmeye çalışılmakta ve hukuk alanında düzenlemelere gidilmektedir.

Bütün bunların ışığında mimarın yalnızca bir hizmet ve iş yapmadığı, toplumsal ve etik sorumluluklarının bulunduğu, küreselleşme ile toplumla birlikte yapısal ve kültürel bir değişim yaşadığı görülmektedir. Türkiye küreselleşmeye yabancı kalmamakla birlikte kendi ulusal değerlerini korumalı ve kültürünün evrensel yönlerini keşfederek küreselleşmeye çalışmalıdır.

Bütün dünyada küreselleşmeden etkilenen en önemli kurum eğitim olmuştur. Küreselleşme hareketlerinin mimarlık eğitimindeki etkileri belirli alanlarda toplanabilir;

Eşkredilendirme (Akreditasyon)

Dünya çapında eşkredilendirmenin amacı; şeffaflık, karşılaştırılabilirlik ve dönüştürülebilirliktir. İlk eşkredilendirme için çalışmalar İngiltere ve Amerika Birleşik

Devletlerinde başlamıştır. İngiltere’de RIBA 3 kademeli sınav sistemi ile mesleki uygulama yetkisi vermekte, bunlardan ilk ikisi mimarlıkta lisans ve lisansüstü derecelerine karşı gelmektedir. Yüksek lisans yapmış olsa bile mimari meslek uygulama yetkisi ancak belirli bir süre uygulamada çalıştıktan sonra alınan bir sınavın başarılmasıyla verilmektedir. Tüm mesleki yürütme RIBA kontrolünde sağlanmaktadır. RIBA yanında mesleki uygulamaları denetleyen ARCUK işlevini sürdürmektedir. Amerika Birleşik Devletleri’nde ise eğitimde akreditasyon ve meslek yetkisi verme farklı kurumsal çerçevelerde yürütülmektedir. AIA (Amerikan Mimarlar Odası) mesleki uygulamaların denetlenmesini sağlamaktadır. NCARB eğitim, uygulama ve sınavdan oluşan üçlü bir sistemle mesleki uygulama yetkisi vermektedir. Eğitim ise NAAB tarafından denetlenmektedir. Avrupa’da ise EAAE, mimarlık eğitiminde ortak bir dil oluşturmak üzere çalışmaktadır. Dünyadaki bu gelişmelere karşılık Türkiye’de mimarlık eğitimi küreselleşmenin etkisi ile akreditasyon koşullarını sağlamak için çalışmalara başlamıştır. Türkiye’nin eşkredilendirme ile iki ölçekte amacı bulunmaktadır. Bunlardan, dünya ölçeğindeki amacı; dünya ile bütünleşme, tanınma, mezunların yakın vadede Avrupa, uzun vadede dünya ölçeğinde serbest dolaşımlarının sağlanması, öğrenci ve öğretim elemanlarının değişim programlarının gerçekleştirilmesidir. Ülke ölçeğindeki amacı ise, eğitimde ve meslekte kalitenin yükseltilmesidir.

Temel Tasarım Alanında

Mimarlık eğitiminin, yaratıcılığı tetikleme beklenen önemli bir atölye çalışması olarak planlanan, temel tasarım eğitimi, öğrencilerin düşünce sistemi geliştirmeleri açısından büyük önem taşımaktadır. Temel tasarım, projeyi salt geometriyle, çizgiyle temsil etmeyi değil, onun gerisindeki kültürü, tarihi, kuramı, sosyolojiyi öğretir. Temel tasarım öğretisi özünde çevreye duyarlı bireyler yetiştirmeyi, dünyayı bu duyarlılıkla dönüştürebilmeyi, tasarlayabilmeyi hedeflemektedir. Bu özellikleri ile eğitimde temel olma işlevini üstlenmektedir. Kuşkusuz bu dönüştürme becerisi, tasarım sürecinin diğer sanat dalları ile desteklenmesi, iç içe olmasıyla birlikte gelişecektir. Temel tasarım, plastik sanatlardan, edebiyattan, müzikten, sosyal bilimlerden ve felsefeden ayrı düşünülemez. Bu nedenle de, eğitim planlamasında farklı dallar ile ilişkilerin sağlanması ve çalışmaların bu bağlamda zenginleştirilmesi önemlidir.

Kuramsal Alanda

Mevcut mimarlık eğitim programlarında kuramsal alanda toplumun, tarihin, felsefenin ve diğer sanat dallarıyla ilişkilerine yönelen içerikler bulmak kolay değildir. Toplumun değişen bilgisi, mekansal dönüşüm sürecinin/mimari tasarımın ayrılmaz bir parçasıdır. Böylesi bir

anlayışla, eğitim sürecinde, sosyal bilimler temelli öğretilerin, bunların farklı yaklaşımlarının mekan dönüşümü süreciyle ilişkilendirilmesi ve tasarım araştırmalarında yer almaları önerilebilir. Eğitim programlarında bu görüşün benimsenmesi, öncelikle kültür disiplinlerinin mimarlık eğitim programlarında yer almasını kaçınılmaz kılacaktır. Mimar adayları için bir alt yapı hazırlığı olarak tanımlanacak bu girişim, eğitimde konuların verilme şekliyle de desteklenmelidir. Sosyal bilimler uzmanları, eğitim programlarını zenginleştirmek ve mimar adaylarının geliştireceği formasyona destek olmak amacıyla, kendi meslekleriyle mekan tasarımı arasındaki ilişkilere ışık tutabilirler ve yeni düşünce yolları açabilirler. Böylelikle diğer alanlardan gelecek farklı yaklaşımların perspektifinden bakarak meslek üzerinde irdemeler yapmak öğrenciler için mümkün olacaktır. Bunun anlamı, kişinin kendi mesleği ya da sanat türü ile ilgili kısmi uğraşının üzerine çıkarak, içinde yaşadığı zamanın çok boyutlu koşullar bütünüyle mesleği arasındaki ilişkileri kurmasıdır.

Mimari Proje Atölyelerinde

Mimarlık eğitiminde değinilen disiplinlerin bir mimari senteze dönüştürüldüğü alan mimari tasarım atölyeleridir. Bu nedenle de atölyeler mimarlık eğitimi ana taşıyıcısıdır. Öğrencinin farklı boyutları ele almasına ve tasarım çalışmasında bunları vurgulamasına dikkat edilmelidir. Ayrıca burada önemli bir konu da farklı uzmanların proje çalışmalarına fikrinsel katılımlarının sağlanmasıdır. Böylelikle tartışmalar sonucunda, öğrenciler fikir alış-verişinde bulunacaklar, eleştirmeyi ve eleştirilmeyi öğrenmiş olacaklardır. (<http://old.mo.org.tr/mimarlikdergisi/index.cfm?sayfa=mimarlik&DergiSayi=36&RecID=612>)

3.3. Eğitim Süreci ve Mimarlık Eğitiminin Gelişimi

Endüstri devriminden önce mimarlık mesleği de diğer meslekler gibi usta-çırak ilişkisi içerisinde öğrenilmekteydi. Çıraklar ustayı taklit ederek mesleğe başlarlar ve öğrenme yetenekleri ölçüsünde yükselirlerdi. Endüstri devriminden sonra meslek adamlarına duyulan gereksinimin artmasıyla meslek öğrenimi organize bir şekilde kurumlaşarak okullara geçmiştir. Usta-çırak döneminde, mimaride keskin çizgili yöresel üsluplar geçerliydi. Her kuşak bir öncekini taklitle işe başladığı için üsluplarda devamlılık söz konusuydu. Mimarlık öğretimi şantiyelerden okullara geçince taklit yerine düşünerek yaratmanın ağırlık kazanmasıyla öğretimin yanı sıra eğitim de gündeme gelmiştir. Okul sözcüğü bir kavram, bir felsefe anlamında soyutlaşmaktadır. Ecole des Beaux Arts, Bauhaus, Illinois Institute of Technology vb. isimler bu anlamda ekol oluşturmuş kurumlardır. Giderek mimarlık eğitimi

daha da yön değiştirerek biçimsel üslup anlamında renksizleşmiş, her öğrencinin kişisel eğilimi yönünde eğitildiği kurumlara dönüşmüştür.

Mimarlık eğitiminin temel gelişimi usta-çırak eğitimi ile başlamaktadır. Strüktürel yapının önce sanat (Ecole des Beaux Arts) sonra bilgi (Orta Avrupa- Alman Ekolü) ve daha sonra da bilim (Anglo-Sakson Ekolü) şeklinde değiştiği görülmektedir. Bugün ise bilimselleşme ve uzmanlaşmanın getirdiği birbirinden kopuk ve mimarlığın bütünleşik yapısından uzak bir bilgi aktarımı modelinin yaygın olduğu gözlenmektedir. Mimarlık eğitiminde bugün ülke, kurum ve öğreticilere göre değişen geniş bir yaklaşım çeşitliliği gözlenmektedir. Ayrıca küreselleşme eğilimleri, demokrasi ve çoğulculuk kavramını geliştirmektedir. Ancak iletişim imkanlarının daha da süratleneceği geleceğin dünyasında, mimarlık eğitimi bakımından ülkeler arası farklılıklar azalacaktır.

Dünyadan seçilen ülkelerde ve Türkiye’de mimarlık eğitimi ile ilgili bilgi verirken önce genel eğitimden bahsedilecektir. Bazı ülkelerde meslek adayları, küçük yaşlardan itibaren ilgi duydukları alana göre yönlendirilirken, bazı ülkelerde istedikleri meslekten emin olmaları için üniversiteden önce, o meslekle ilgili kurslara gidip bu kurs sonunda istekleri değişmezse üniversitede o bölüme giriyorlar. Türkiye’de ise herkes aynı eğitim sürecinden geçip merkezi bir sınavla aldıkları puana göre bölümlere yerleştiriliyor. Çalışmada genel eğitimden bahsedilmesindeki amaç, bu farklılıkların gösterilerek dünyada ve Türkiye’de meslek eğitiminin alt yapısının ve bu bağlamda mimarlık eğitiminin nasıl olduğu ele alınacaktır.

3.3.1. Dünyada Eğitim Süreci ve Mimarlık Eğitiminin Gelişimi

Günümüzde mimarlık eğitiminde Amerika’dan Avrupa’ya değişik kıtalarda çeşitli mimarlık eğitim modelleriyle karşılaşılmaktadır. Modellerin yanı sıra mimarlık öğretimi içerik ve metotları konusunda da ülkeden ülkeye, okuldan okula değişen geniş bir çeşitlilik bulunmaktadır. Mimari ve tasarlama gibi temel kavramlar üzerinde bile öğreticiler arasında belirgin ayrılıklar bulunduğundan bu çeşitlilik doğaldır.

Küreselleşme batı merkezli bir olgu, bir harekettir. Bu hareketliliğin mimarlığa etkisini Amerika ve Avrupa kıtalarında seçilen ülkelerle incelenecektir.

3.3.1.1. Amerika’da Eğitim Süreci ve Mimarlık Eğitimi

Amerika’daki temel eğitimi, üniversite eğitimini ve mimarlık eğitimini Amerika Birleşik Devletleri (ABD) ve Kanada örnekleriyle inceleyeceğiz:

AMERİKA BİRLEŞİK DEVLETLERİ

Amerikan eğitim sisteminde her eyalet kendi eğitim politikasını kendi tespit etmektedir. Akademik yıl Ağustos ayının sonunda başlar, Haziran ayının ortalarına kadar devam eder. Öğrencilerin okula devam etmesi gereken gün sayısı eyaletten eyalete değişmekle birlikte ortalama 180–190 gündür.

Amerikan öğrencilerinin yaklaşık %90'ı kolej seviyesinin altında, eyalet vergileriyle finanse edilen, kamuya ait ücretsiz ilk ve orta öğretim okullarına devam etmektedir. Birçok öğrenci ise kamu okulları yerine aileler tarafından finanse edilen özel okullara gider. Amerikan ilköğretim ve ortaöğretim sistemi genel olarak ilkokul(elementary), ortaokul (middle school/junior highschoools) ve liselerden (high school) oluşur. Bu sistem anaokulundan (kindergarten) 12.sınıfa kadar anlamına gelen “K through 12” olarak bilinir. Öğrenciler 5 yaşına geldiklerinde anaokuluna, 6 yaşında ise ilkokula başlarlar ve ilkokul 6. sınıfa kadar devam eder. Ortaokul 6. ve 9.sınıf arasını, lise ise 9.ve 12. sınıf arasını kapsar. Bu öğretim standarttır, ancak kendi içinde birçok modeli ve yorumlanış biçimi vardır. İlköğretim, cinsiyete, ırka, dine, öğrenme problemine, fiziksel yetersizliklere, İngilizce konuşma kabiliyetine bakılmaksızın bütün vatandaş ve göçmenlere zorunludur. Lise öğrencileri, çok geniş bir müfredatı takip ederek İngilizce, matematik, teknik ve sosyal bilimlerde derslere katılırlar. Bazı liselerde öğrenciler bölümlere ayrılırlar. Kolej veya üniversiteye devam etmeyi düşünen öğrenciler, ilgili bölümlere devam ederek, kendilerini üniversiteye hazırlayacak dersleri alırlar. Bu sistemden yavaş yavaş vazgeçilerek öğrenciler liseyi bitirip koleje devam etmeyi seçmektedirler. Lise son sınıftayken, öğrenci, seçeceği dala göre kolej başvurusu yapar. ABD'deki liseler:

- Single Sex Schools (sadece kız veya sadece erkek öğrencilerin eğitim gördükleri okullar)
- Military Schools (askeri okullar)
- ESL Bridge Programs (İngilizce bilmeyen öğrencilere Amerika'da herhangi bir okulda rahatça okuyabilecekleri düzeyde İngilizce öğretmektir.)
- Postgraduate Programs (liseyi bitirdiği halde, kendisini üniversite için hazır hissetmeyen öğrenciler için hazırlanmış bir yıllık programdır.)

Amerikan eğitim sisteminde yüksek eğitim özerk bir yapıya sahiptir. Birçok üniversite kamuya ait olduğu halde, devletin çok az yetkisi bulunmaktadır. Federal yönetim askeri okullar haricinde hiçbir üniversitede önemli bir rol oynamamaktadır. Eğitim bakanlığının diğer

ülkelere göre işleyiş tarzı çok farklıdır. Akademik standartlar hakkında bir yetkisi olmadığı gibi, federal bütçeden eğitime fon aktarma yetkisi sınırlı olarak bulunmaktadır. Her yıl, 13 milyon öğrenci eğitim görmektedir. 2.750 milyon öğrenci liseden mezun olmaktadır. 450 bin associate degrees, (ön lisans) 1 milyon bachelor degrees,(lisans) 300 bin master degrees,(yüksek lisans) 35 bin doctores,(doktora) 72 bin professional degrees (profesyonel) Amerika’da kazanılmaktadır.

Yüksek Eğitim (Higher Education)

ABD’nde yüksek eğitim yapan kurumlar, araştırma üniversiteleri (122 tane), doktora veren üniversiteler (108 tane) , karma üniversiteler (comprehensive institutions) (532 tane) , işletme ve sanat konulu bölümleri olan üniversiteler (634 tane), iki yıllık kurumlar (1480 tane) , profesyonel okullar, hukuk, tıp, mühendislik vb. (691 tane) , kültürel kolejler (28 tane) olmak üzere oldukça fazla ve çeşitlidir.

İki Yıllık Kurumlar

Bu okullar iki çeşit program üzerine yoğunlaşmışlardır, transfer öğrenci ve mesleki öğrenci yetiştirmektir. Bu okullar, öğrencilere üniversitenin ilk iki yılını almaları için program sunmaktadır. Bu programın amacı maliyetli olan yüksek eğitimin maliyetlerini düşürmektir. Eğitim gösterdiği alanlar ise; İyileştirici ve Destekleyici Programlar

Genel Eğitim

Teknik ve Mesleki Programlar

Akademik Konularda Uzmanlaşma, olarak iki alanda verilmektedir.

Üniversiteler

Amerika’da ilk üniversite eğitiminin temelleri 1700’lü yıllarda rahip yetiştirmek için açılan okulla atılmıştır. 1862 yılında “ The Land Grant College Act” in yasallaşması ile büyük değişim gösteren yüksek eğitimde ağırlıklı olarak tarım, mekanik ve sanat konularına yer verilmiştir.

Amerikan üniversitelerini diğer birçok eğitim sistemlerinden ayıran en belirgin özelliği, “genel eğitim” dir. Bununla beraber araştırma üniversiteleri, profesyonel eğitim kurumları farklı bir formda eğitim vermektedirler, diğer bir deyişle sistem birçok dalları birbirinden ayırıp farklı eğitim kurumlarında özelleşmeyi tercih etmektedir.

Yüksek Lisans Eğitimi

Yüksek lisans programlarının bağlı bulunduğu kurumun (Council of Graduate Schools) amacı toplumun ihtiyacı olan profesyonel ve teknik konularda uzmanların yetişmesi için program hazırlamaktır. Bununla beraber akılcı gelişime önem vermektir. Birçok nedenle beraber öğrencilerin yüksek lisans programlarını seçmelerinin nedeni, kendi diplomalarını yeterli görmemeleridir. Bazı bölümlerde doktora programı olmadığı zaman yüksek lisans programına katılarak uzmanlaşmak isteyen öğrenciler de çoktur.

Uzmanlaşma Eğitimi

Profesyonel eğitim müfredatı, konuyla ilgili uzmanlar tarafından sunulmaktadır. Programların süreleri her dala göre değişmektedir. Sınavlar sonucu yetki belgesi alınmaktadır. Tıp okulları, veterinerlik, diş hekimliği, hukuk gibi bölümler profesyonel eğitim seviyesinde öğretilmektedir. Akademik programların içeriği: Tipik bir lisans programı 120–132 kredisi dört yılda tamamlanmaktadır. Bir yarıyıl 15 hafta, 750 dakikadır. Bir öğrencinin sınıfta her harcadığı saat için iki saatlik hazırlığa ihtiyacı olduğu düşünülmektedir. Genel olarak müfredat programı ve program içerikleri: Genel eğitim, bölüm, seçmeli derslerdir.

Mimarlık Eğitimi

Yakın etkileşim ve ilişki içinde bulunulan A.B.D’ndeki mimarlık eğitimi modeli uzlaşmaya karşı hoşgörülü değildir. Temel doğrultusu geniş kapsamlı bir menü ve onun içindeki fazla sayıdaki seçenektir (Hogben,1989a, s.7; Ayıran, N, 1995 s.75). Bu çoğulcu yapılanma içindeki Harvard, Yale ve Princeton gibi önde gelen üniversitelerin mimarlık bölümlerinde hala Beaux- Arts geleneğinin temel özelliklerinin korunduğu görülmektedir. Cooper Union, Rhode Island School of Design gibi meslek okullarında ise Bahaus anlayışının yaşatılmaktadır (Hogben,1989a, s.38–41; Ayıran, N, 1995 s.75). A.B.D’nde mimarlık eğitimi genel çizgileriyle baskıcı bir üniformalıktan uzak, bireysel çerçevede kendini ifade hakkına geniş ölçüde saygılı bir özellik taşımaktadır (Hogben,1989a, s.23–25; Ayıran, N, 1995 s.75).

ABD’ndeki okulların çoğunluğu beş yılda lisans diploması vermektedir. Bazı eyaletlerde ise, bir mimarlık bürosunda, belirli bir süre denetim altında çalışmak, formel mimarlık eğitimi yerine kabul edilebilmektedir. Mesleki örgüt tarafından yapılan, mesleki yeterlik sınavına girebilmenin önkoşulu ise formel eğitim sonrasında en az üç yıllık mesleki deneyimdir (Staj zorunludur). Sürekli mesleki gelişim (SMG) programlarına katılmak zorunludur.

KANADA

Eğitim sistemi, anaokulundan üniversite hazırlığa kadar hem devlete hem de özel sektöre ait okullar tarafından yürütölmektedir. Eğitim eyaletlerin sorumluluğundadır ve farklılık gösterebilir, bununla birlikte eğitim standartları ülkenin her tarafında aynı şekilde yüksektir (<http://www.uluslararasıegitim.com/ulkeler/ca/egitim/esgenel.asp>).

Kanada'da öğrenciler, altı yıllık ilkokuldan sonra bir üst eğitim basamağına geçerler. Bu basamak beş yılı kapsar; ortaokul (junior high school) üç yıl ve lise (senior high school) iki yıl ya da "junior senior-high school" un birleştirilmiş biçimi, yani "premier et duxième cycle du secondaire" beş yıl. Bu her iki eğitim basamağının sonunda, "high school diploma/diplome d'études secondaire", yani lise diploması ile mezun olunur

Kanada'da lise sonrası eğitim kurumları başlıca iki ana bölüme ayrılır:

Üniversiteler ve sanat teknik yüksek okulları. Üniversiteler akademik ve mesleki eğitim verir ve öğrencilere lisans ve üzeri diploma dereceleri kazandırır. Sanat ve teknik yüksek okulları ise çeşitli sanat dallarında ve teknoloji alanlarında sertifika ve diploma programları sunar ve iş eğitimi verirler.

Başlıca öğrenim kurumları şunlardır:

Üniversiteler

Kanada'da ülke genelinde çok sayıda üniversite ve üniversite kolejleri eğitim faaliyetlerini sürdürmektedir. Kanada'daki üniversiteler, kaliteli eğitimleri ve araştırmaları açısından dünyaca ünlüdür ve uluslararası alanda kabul görmektedirler. Üniversitelerin bir kısmında Anglo-Sakson, bir kısmı da Fransız yüksekokul sistemi hakimdir. Üniversitelerin önemli bir çoğunluğu devlet üniversiteleridir. Kanada üniversiteleri, buldukları bölge ve herhangi bir bilim dalı ayrımı olmaksızın yüksek kalitede eğitim vermeleri dolayısı ile dünya sıralamalarında en üst sıralarda yer almaktadır. Üniversite öğrenim programları normalde 3-5 yıl, yüksek okullarınki ise 1-3 yıl sürmektedir.

Kanada üniversiteleri, birbirinden farklı bilim dallarında lisans eğitiminden doktora kadar tüm alanlarda diploma olanağı sağlamaktadır. Ayrıca çok çeşitli sertifika programları ve profesyonel amaçlı programlar da mevcuttur.

Üniversite Kolejleri (University Colleges)

Kanada yüksek öğreniminin önemli bir parçası da üniversite-kolejleridir. Üniversite-kolejler

akademik yoğunlukta eğitim verdikleri gibi, ağırlıklı olarak uygulama ve pratiğe yöneliktir.

Üniversite-kolejlerinde uygulamalı ve akademik programlar kampüs atmosferi içerisinde verilmektedir. Üniversite derecelerinin yanı sıra sertifika ve diploma programları uygulanmakta ayrıca dil kursları da düzenlenmektedir. Üniversite kolejlerinde, öğrenciler akademik üniversite programlarının yanısıra uygulamaya yönelik programlar arasında seçim yapma hakkına sahiptirler.

Halk Kolejleri/Teknik Enstitüler (Community Colleges/Technical Institutes)

Bu eğitim kuruluşlarının temel fonksiyonu sanayi, endüstri ve kamu sektörlerine istihdam sağlamaktır. Bunun yanında mesleki eğitim almak isteyen orta öğretim mezunları, iş arayan üniversite mezunları ve yetişkinler için alternatif öğrenim imkanı sağlar. 2–3 yıllık özellikli ve meslek eğitim tabanlı programlar sunar. Önemli sayıda üniversite mezunu da bu tür kolejleri, mesleki bilgi ve becerilerini geliştirmek amacıyla tercih etmektedirler.

Kariyer Kolejleri (Career Colleges)

Eyaletler tarafından sürekli denetlenen, mesleğe yönelik özel teknik ve meslek okulları Teknik/ Kariyer koleji özel girişimlerin sahibi olduğu ve yürüttüğü okullardır. Temel amaçları kısa bir eğitim döneminin arkasından iş hayatına hazırlamaktır. Programlar pratiğe yöneliktir ve işletme, bilgisayar, sekreterlik becerilerini geliştirmek için belirli alanlarda uzmanlaşabilirler. Bu okullar özel girişimcilerin olmasına rağmen okullar buldukları il tarafından onaylanmıştır ve belirli kuralları uygulurlar.

Mimarlık Eğitimi

Kanada’da mimarlık eğitimi, 20.yy.’da bir olgu haline gelmiştir. 19.yy’ın sonlarına kadar mimarlık eğitimi Kanada’da yaygın değildi. Birçok insan çalıştıkları yerlerde mimarlığı öğrenirlerdi. Bunun için 1–2 yıl çırak olarak ustanın yanında çalışırlardı. Kanada’da mimarlık eğitimi Fransız Kanada’sı ve İngiliz Kanada’sı olarak iki şekilde incelenebilir. Fransız tarafında 17.ve 18. yüzyılları boyunca mimarlar rahipler tarafından eğitilirlerdi. Ayrıca iyi bir usta olabilmek için duvar ustalarından ve marangozlardan da dersler alırlardı. İngiliz Kanada’sında ise İngiltere ve daha az sayıda ABD’nde eğitilen göçmenler bulunmaktaydılar, onlar buradaki eğitimlerini tamamladıktan sonra. Paris’teki Güzel Sanatlar Akademisi’ne gitmek için yurt dışına çıkıyorlardı.

19.yy’ın sonlarından itibaren Kanada şehirleri mimarlık hizmetleri isteklerinde bulundular. Bunun üzerine 1887 yılında Toronto Üniversitesi kuruldu. Bu yaklaşım 20.yy’ın başlarında

mimarlık eğitiminin şekillenmesini sağlamıştır. Birçok üniversite açılmıştır. 1971 yılında Kanada'da 10 tane üniversite açılmıştır ve her yıl 400 mezun vermektedir.

20.yy'ın ortalarından itibaren Avrupa modernistleri tarafından Beaux Arts etkileri eğitime yol vermiştir. Kanada okulları; Avrupalılar tarafından Kuzey Amerika'dan getirilen tasarım teorilerini, eğitsel yaklaşımları derinden etkilemiştir. Bauhaus ile tasarım eğitimi Kanada'daki mimarlık eğitiminin en önemli parçası haline gelmiştir

Kanada'da mimarlık eğitimi genellikle beş yıldır. eğitim sonrası 2,5 yıl zorunlu staj ve bu stajın sonunda sınav bulunmaktadır. Kanada'da ayrıca SMG programları uygulanmaktadır.

3.3.1.2. Avrupa'da Eğitim Süreci ve Mimarlık Eğitimi

Avrupa'da öncelikle temel eğitim ve üniversite eğitimi daha sonrasında mimarlık eğitimi ülkelere göre incelenmiştir.

İNGİLTERE

İngiltere'de eğitim zorunluluğu 5–16 yaş arasındadır. Öğrenciler 3–4 yaşında anaokuluna başlarlar ve 16 yaşında liseyi bitirirler ve sonrasında da eğitime devam ederler. Zorunlu eğitim süreci boyunca öğrencilerin devam edebileceği iki tür okul vardır. Bunlar devlet okulları (state-funded schools) ve bağımsız okullardır (independent schools). İngiltere'de ilkokul, ortaokul, lise ayırımından ziyade devlet ve bağımsız okul ayrımı vardır.

Eğer öğrenci devlet okullarında anaokulu eğitimine 5 yaşında başlamışsa devlet okullarının ilkokul kısmına 7 yaşında geçer ve 11 yaşına kadar ilkokul eğitimine aynı okula devam eder. Bağımsız okullarda ise öğrenciler 7 yaşında bir yıl eğitim veren hazırlık okullarına devam ederler. İngiltere'deki liseler 11 veya 13 yaşında öğrencileri alırlar ve 16 yaşına kadar eğitirler ve öğrencilerini lise eğitim genel sertifikası (GCSE), İskoçya eğitim sertifikası (SCE) veya standart derece sınavları için hazırlarlar. Hazırlıklar genelde 2 yıl sürer ve öğrencilerin birçoğu beş ile on alanda eğitim alırlar. Yasal olarak öğrenciler 16 yaşında eğitimlerini tamamladıktan sonra ister bir işte çalışsın isterse de eğitimlerine devam ederler. Öğrenci üniversiteye girmek istiyorsa gireceği sınavlara hazırlanmalı, işte çalışmak istiyorsa o iş için gerekli eğitimi almak için uygun mesleki eğitim veren bir kuruma başvurmalıdır.

İngiltere'de yüksek öğrenim üniversitelerde, İskoç Merkezi Enstitüleri'nde ve yüksek öğretim kolejleri ve enstitülerinde verilmektedir.

Üniversiteler:

Üniversitelerin çeşidi ve program yelpazesi oldukça geniştir. 650 ve 750 yıllık Oxford ve Cambridge üniversiteleri, her biri 400 yıllık dört İskoç üniversitesi Glasgow, St Andrews, Aberdeen ve Edinburg, birçok koleji ile 150 yıllık Londra Üniversitesi, 100 yıllık Manchester ve Bristol gibi büyük üniversiteler. Bunlara ek olarak uzaktan öğretim kurumu olan Open University ve 2 yıllık ön lisans derecesi veren özel üniversite statüsünde olan Buchingham Üniversitesi de bulunmaktadır.

Yüksek Eğitim Kolejleri ve Kurumları:

48 devlet ve enstitü üniversite ve politekniklerin yanında önemli bir yüksek öğrenim sektörü oluşturmak amacıyla başlatılan on yıllık bir yeniden düzenlemenin sonucu olarak ortaya çıkmıştır. Bu eğitim kurumları lisans, yüksek lisans ve profesyonel düzeyde zengin seçenekler sunmaktadırlar. Enstitüler öğrenciye kişisel bir özen gösterme geleneğine sahip olup büyük bir bölümü öğrencilerine konaklama spor ve diğer olanaklar sunmaktadırlar. Akademik standartlar yerel bir üniversite ile bağlantılı, BTEC (Business and Technician Education Council) veya SCOTVEC (Scottish Vocational Education Council) aracılığı ile korunmaktadır.

Programlar

Lisans Eğitimi Programları:

Genellikle 3 yıllıktır. İskoç üniversitelerinde 4 yıllık olanlara ya da bir sandviç programını kapsayanlara da rastlanmaktadır. Tıp, diş hekimliği, mimarlık gibi programlar 5–6 yıla kadar uzayabilir. Üniversitelerde 5000'den fazla lisans eğitimi programı bulunmaktadır.

Lisansüstü Programlar:

Hem bir yıllık lisansüstü diplomalar hem de yüksek lisans (YL) derecesi ile sonuçlanan bir ya da iki yıllık programlar vardır. YL derecesi İngiltere'de genellikle 1 takvim yılı sürmektedir. Bir Master programına girebilmek için lisans diploması aranmaktaysa da bazı hallerde bir profesyonel belge de kabul edilebilir. Yeterli niteliklere sahip olmayan adaylar bir yıllık yüksek lisans programlarına katılmadan önce lisansüstü bir diploma programına kaydolabilirler. Başvurular doğrudan ilgili üniversiteye yapılır.

Mimarlık Eğitimi

İngiltere'de (U.K) mimarlık eğitimi beş yıldır ve genel çizgileri ile demokrasi anlayışı,

mimarın kendini ifade etme özgürlüğü yerine toplum yararı, kullanıcı ve müşteri hakları açısından daha ağırlık taşımaktadır ve toplumdan gelen isteklere göre üniformluğa eğilim daha fazladır. Mimarlık eğitiminin yapılanması da doğal olarak bu durumdan geniş ölçüde etkilenmektedir. Meslek örgütü (RIBA)'nın mesleki yetkinliği sağlamak üzere okulların ders programları ve standartlar üzerinde denetim yetkisi vardır. İngiltere 'de de mimarlık okullarının kendi programlarının tüm sorumluluğunu yüklenmeleri ve RIBA denetiminin hafifletilmesi yönündeki görüşler giderek ağırlık kazanmaktadır.

İngiltere'de meslek odalarına kayıt için üç aşamalı sınav, eğitim sistemini biçimlendirmektedir. İlk üç yıllık temel eğitim BSc adını taşımakta ve mesleki yeterlilik sınavının ilk aşamasından muafiyet sağlamaktadır. BSc'nin ardından mimar adaylarının bir yıl süreyle yurt içi veya dışında bir büroda çalışması zorunludur. Mesleki yeterlilik sınavının ikinci aşamasından muafiyet sağlayan iki yıllık hazırlık kursları da genel olarak, İngiliz sistemine özgü BArch olarak tanımlanmaktadır. Mesleki yeterlilik sınavının üçüncü aşamasından önce ise iki yıl staj öngörülmektedir.

ALMANYA

Liselerdeki üst kademe, bir lise bitirme sınavı ile sona erer. Öğrenci lise bitirme sınavına dört dersten girer. Lise bitirme sınavı ile öğrenci, 13 yıllık bir eğitim döneminden sonra 'olgunluk diploması'nı alır. Bu diploma öğrenciye yüksekokulların bütün öğretim dallarına devam hakkı sağlar.

Yüksekokullarda eğitime başlayabilmek için bir lise ya da meslek lisesi diplomasına sahip olmak gerekir. Ancak liseyi bitirip üniversiteye kayıt için başvuranların sayısı çok fazla, yüksekokullardaki eğitim yeri sayısı ise yeterli olmadığı için, bazı öğrenim dallarına giriş ülke çapında ya da bölgesel olarak sınırlandırılmıştır. Gerek merkezi gerekse bölgesel öğrenci seçim yönteminde öncelikle öğrencinin olgunluk diplomasındaki notlarının ortalaması ve lise bitirme tarihi ile yüksekokula başvuru arasında geçen bekleme süresi dikkate alınır.

Ortaöğretim düzeyindeki okul çeşitlerinden bir başkası da bir karma model olan entegre (toplu) okuldur (Gesamtschule). Bu tip okulda çocuklar beşinci sınıftan onuncu sınıfa kadar ders görürler. Bazı entegre okulların üst kademesi de vardır. Bu kademedeki sınıflar, tıpkı liselerin üst sınıfları gibi düzenlenmiştir. 'Kooperative Gesamtschule' adı verilen karma okulda ve okul merkezinde (Bremen) Hauptschule (esas okul), Realschule (ortaokul) ve Gymnasium (lise) gerek pedagojik gerekse örgütsel bakımdan biraradadır, entegre karma okullarda ise bunlar bir pedagojik, bir de örgütsel birim oluştururlar. Entegre okulda derslerin

bir bölümünde (matematik, birinci yabancı dil, Almanca, kimya/fizik) öğretim, yedinci sınıftan itibaren derslere göre en az iki farklı düzeyde kurslar halinde yapılır. Kursların düzeyi, dokuzuncu ve onuncu sınıflardan sonra yapılan sınavlara göre saptanır (esasokul bitirme, ortaokulu bitirme, lisenin üst kademesine girme hakkı).

Bazı eyaletlerde başka okul tipi olarak 'Regelschule' (Thüringen), 'Mittelschule' –ortaokul- (Saksonya), 'Sekundarschule'-ortaöğretim okulu- (Saksonya-Anhalt), 'Integrierte Haupt-und Realschule' –Entegre esas ve ortaokul- (Hamburg), 'Verbundene Haupt- und Realschule' –birleşik esas ve ortaokul- (Hessen, Mecklenburg-Vorpommern), 'Reginole Schule'-bölgesel okul- (Rheinland-Pfalz) ve 'Erweiterte Realschule'-genişletilmiş ortaokul- (Saarland) vardır. Bu okullarda (Hauptschule) esas okul eğitimi ile (Realschule) ortaokul eğitimi bir araya getirilmiştir. 7.sınıftan itibaren dersler verilecek bitirme diploması dikkate alınarak düzenlenmiş sınıflarda ya da kurslarda yapılır. Bu okullarda 9. ve 10. sınıflardan sonraki bitirmeler orta öğretim düzeyindeki diğer okulların koşullarına göre düzenlenmiştir ve Kültür Bakanları Konferansı'nın 1993 tarihli kararına göre (1996 yılı şekliyle) bütün eyaletler tarafından karşılıklı olarak tanınmaktadır.

Özürlüler için genel okullarda yeteri kadar teşvik göremeyen çocuk ve gençler ayrı özel okullara devam ederler.

Almanya'da her okul ve her okul kademesi için eğitilmiş öğretmenler vardır. Bunların hepsi için yüksek öğretim şarttır, fakat eğitim alanları birbirinden farklıdır. Grundschule ile Hauptschule öğretmenleri genellikle 7 yarıyıl eğitim görürler. Realschule, özürlüler okulu, lise ve meslek okullarında ders verecek öğretmenlerin eğitim süresi 9 yarıyıldır. Öğretmen olacak bütün gençler eğitimlerinin sonunda Birinci Devlet Sınavı'na girerler. Bu sınavdan sonra seminerler ve eğitim okullarında pratik hazırlık hizmeti yaparak (genelde 24 ay, Türkiye'deki stajyer öğretmenlik gibi) bir pedagojik pratik eğitim devresi geçirir ve bu devrenin sonunda İkinci Devlet Sınavı 'na tabi tutulurlar. Resmi okullardaki öğretmenler kural olarak eyalet hizmetinde memurdurlar. Doğu Almanya eyaletlerindeki öğretmenlerin büyük kısmı ise sözleşmeli olarak çalışmaktadırlar.

Mesleki Eğitim

Almanya'da gençlerin çoğunluğu (aynı yaş grubundakilerin %70'i) okulu bitirdikten sonra 'Duales System' adı verilen ikili sistemde devlet tarafından tanınan bir mesleği öğrenirler. Bu gençler genellikle esas okulu ya da ortaokulu bitirmiş olan öğrencilerdir. Ancak liseyi bitirdikten sonra böyle bir meslek öğrenmeye karar veren gençlerin sayısı da az değildir.

Eğitimde ikili sistem:

İkili sistem kapsamına giren meslek eğitimleri iş dünyasının gereksinimine göre federal devlet, eyaletler ve sosyal ortaklar (işveren ve sendikalar) tarafından sıkı bir işbirliği ile saptanır. Bu eğitimin süresi, mesleğine göre 2–3,5 yıl arasındadır. Eğitimin içeriği ise söz konusu mesleğin ilerdeki taleplerine göre düzenlenir. Eğitim görenlere belli bir ücret ödenir. İkili sistemin finansmanı için işletmeler ve devlet büyük ödemelerde bulunur.

İkili sistem birçok ülkede uygulanan okul eğitiminden çok farklı özelliklere sahiptir. Bunlar:

—Öğrenim büyük kısmı itibariyle sınıf içerisinde değil ekonominin üretim atölyelerinde veya hizmet işletmelerinde, örneğin bir işletmede ya da bir serbest mesleğin uygulamasında ya da kamu hizmetinde yapılır. Öğrenimde bulunan genç, zaman zaman bir meslek okuluna devam için serbest bırakılır. Böylece gençler üç veya dört gün işletmede, bir ya da iki gün de meslek okulunda eğitim görürler.

—Eğitim, iki ayrı eğitim sorumlusu, olan işletme ile meslek okulu arasında paylaştırılmıştır. Bunlar ayrı ayrı yetki alanına girmektedir. İşletmede eğitim federal hukuka, okul eğitimi ise eyaletler hukukuna tabidir.

İşletmede eğitim, kullanılan tekniğin çağdaş düzeyine uygun şartlar altında, makine ve tesisler başında yapılır. Büyük işletmelerde bu öğrenim eğitim atölyeleri ve işyerinde gerçekleşmektedir. Küçük işletmelerde eğitilenler doğrudan işyerinde öğrenim görürler. Söz konusu işletmede çok ihtisaslaşmış olduğu için gerekli tüm bilgileri verebilecek durumda değilse eğitim işletmeler üstü meslek eğitim kuruluşları tarafından desteklenir. Ayrıca eğitimin bir kısmı başka işletmeler tarafından üstlenilebilir. Meslek okulu derslerinin görevi, işletme eğitimini kuramsal olarak teşvik ederek tamamlamak ve gençlerin genel bilgilerini arttırmaktır. Okul eğitiminin yaklaşık üçte ikisini ihtisas dersleri, üçte birini genel bilgiler veren dersler oluşturur. Meslek eğitimi gören gençlerin meslek okuluna devam zorunluluğu eyaletlerin okul yasalarında mevcuttur.

Tüm ekonomi dalları, serbest meslekler ve kamu hizmetlerinin yaklaşık 500 000 işletmesi çırak eğitmektedir. Halen 1,65 milyon genç resmen eğitime tabi meslek olarak tanınıp kabul edilmiş olan 356 meslek dalından birinde eğitim görmektedir.

Ancak bu meslekler istihdam sisteminde birbirinden çok farklı ilgi görmektedir. En çok tercih edilen 10 meslekte, tüm erkek çırakların %37 sidir. Kadınlarda ise oran %53'tür. Erkekler daha çok motorlu taşıt makinistliği, elektrik tesisatçılığı, boyacılık, cilacılık ya da

marangozluk mesleğini seçiyorlar. Kızların tercih ettiği meslekler ise büro işleri, perakende ticaret, berberlik ve doktor yardımcılığıdır (hemşirelik).

Almanya’da okuldan ayrılan bütün gençlerin kaliteli bir meslek eğitimi görmeleri gerekmektedir. Bunun için de çıraklık eğitimi veren yerleri, yeteri sayıda ve çeşitlidir. Mesleki eğitim herkese açıktır. Bu eğitim ikili sistemde belirli bir okul bitirme düzeyine tabi değildir. Her gencin eğitilmesi amacıyla 1999–2000 yıllarında gençler arasında işsizliğe karşı ikişer milyar marklık bir acil program başlatıldı. Mesleki eğitim sistemi daha da geliştirilmektedir.

Yüksekokullar

Almanya’daki en eski yüksekokul olan Heidelberg Üniversitesi 1386 yılında kurulmuştur. Başka birçok üniversite ve bunlar arasında zengin gelenekli Leipzig (1409) ve Rostock (1416) üniversiteleri 500. kuruluş yıldönümlerini kutlamışlardır.

19. yüzyıl ve 20.yüzyılın ilk yarısında üniversitelerde Wilhelm von Humboldt’un 1810 yılında Berlin Üniversitesi’nde gerçekleştirmeye çalıştığı eğitim ideali geçerliydi. Humboldt tipi yüksekokul az sayıda öğrenci için düşünülmüştü.

Yüksekokullar (özel ve kilise yüksekokulları, Federal Ordu’nun üniversiteleri ve devletin idari bilimler yüksekokulu hariç) eyalet kuruluşlarıdır. Yüksekokullar özerktir. Mevcut yasalar çerçevesinde kurumlar yasalarını kendileri hazırlarlar. Yüksekokullar birkaç yıl için seçilen rektör ya da başkan tarafından yönetilir. Özyönetimde ‘Gruplar üniversitesi’ modeline göre tüm yüksekokul mensuplarının işlevine uygun kademeli katkı ilkesi geçerlidir. Yüksekokulda idarenin oluşmasına nitelikleri, işlevleri, sorumluluk ve ilgilerine göre profesörler, bilimsel ve sanatçı personel ile diğer çalışanların hepsinden birer grup katılır. Federe eyaletlerin çoğunda öğrenci birlikleri kendi işlerini bizzat yönetirler.

Yüksekokul Çeşitleri

Yükseköğretim alanında hala en büyük kuruluşlar üniversiteler ve onlarla eş değerde olan yüksekokullardır. Bu yüksekokullarda öğrenim, diploma sınavı, genel kültür sınavı ya da devlet sınavı ile bitirilen eğitim dalları da açılmaktadır. Bundan sonra uzmanlaşıp doktora yapma ya da lisans üzerine yüksek dereceli bir ek öğrenim yapma olanağı vardır. Bazı öğrenim dalları yüksek lisans ya da doktora mezuniyetlerini de içerir. Bugüne kadar birçok bilim dalında yapılan ve profesörlük için ön koşul için tez çalışması da kaldırılmış olup yüksekokul reformu çerçevesinde uluslararası normlara uydurulacaktır.

Alman yükseköğretim sisteminin ikinci büyük kuruluşu olan meslek yükseköğretim kurumlarında özellikle mühendislik, bilişim, ekonomi, sosyal bilimler, tasarımcılık ve tıp alanında uygulamalı eğitim yapılır ve bu eğitim diploma sınavı ile bitirilmektedir. 1998 yılından beri bachelor (lisans) ve master (yüksek lisans) degree sınavı ile bitirilen eğitim dalları da açabilmektedir. Bugün Almanya’da yükseköğretime yeni başlayan her üç gençten biri öğrenim süresi daha kısa ve öğrenim yapılanması daha güçlü olan bu tip yükseköğretim kurumunu seçmektedir. 1974 yılında uzaktan Hagen Açık Öğretim Üniversitesi kurulmuştur. Bu, Almanca konuşulan uzaktan öğretim yapan tek üniversitedir. 1999/2000 öğretim yılı kış semestrinde 46 800 öğrenci bulunmaktadır. Bu öğrenciler bölgesel öğrenim merkezlerinde –bazıları da Almanca konuşulan yabancı ülkelerde ve Orta Avrupa ülkelerinde- danışmanlık hizmetinden yararlanmaktadır. Hagen Açık Öğretim Üniversitesi’nden başka tüm Almanya’da uzaktan eğitim imkanı sunan özel açık öğretim meslek yükseköğretim kurumları vardır. Devam mecburiyeti olan üniversiteler de açık öğretimle daha çok ilgilenmektedirler.

Mimarlık Eğitimi

Almanya’da, genellikle mimar olmak isteyen öğrencilerin, okul öncesinde kısa bir staj yaparak mimarlık eğitimi konusundaki kararlarını kesinleştirmeleri gerekmektedir. (<http://www.mimarist.org.tr/index.cfm?sayfa=kurultay&sub=uygulama>) Mimarlık eğitimi, üniversiteler, teknik üniversiteler, yüksek teknik okullar, yüksek okul, akademiler olmak üzere dört farklı eğitim kurumu tarafından verilir. Teknik üniversitelerde mimarlık eğitiminin süresi beş yıl, diğer eğitim kurumlarında ise dört yıldır. Eğitim sonrası iki yıl zorunlu staj vardır ve SMG programları uygulanır, fakat bu programlara katılım zorunlu değildir.

Almanya’da mimarlık eğitimi daha farklı ve kendine özgü bir modeldedir. Burada eğitim ile ilgili standartlar her biri kendi başlarına özerk mimarlık bölümlerince belirlenmektedir. Bu sistemde kıdemli öğretim üyelerinin ders saatleri haftada 6 saat civarındadır. Geri kalan zamanlarını araştırmaya, danışmanlık görevlerine veya kendi uygulama çalışmalarına ayırırlar. Bu model, eğitim ve uygulama arasında kurduğu sağlam köprü nedeniyle yaratıcılık yolunu açan ve seçkin örneklerin ortaya konulmasında, toplum tarafından tek güvenilir metot olarak değerlendirilmektedir. RIBA’dan farklı olarak ilgili meslek kuruluşu (The Bund Deutscher Architekten) yönetim ve yasal çerçeveyi sağlama konusunda yetkili değildir, eğitim standartları üzerinde bir etkisi bulunmamaktadır. Bu kuruluş kendini bilgi topluluğu olarak değerlendirir (Ayıran, 1995).

FRANSA

Fransız eğitim sistemi 8 çevrimden oluşmaktadır. Çevrim, 10 Temmuz 1989 tarihli yasa ile uygulamaya konmuştur. Eğitim-öğretimde sürekliliği sınıflar ve dersler arasında kopukluk olmadığını gösterir. Çevrimlerin Amacı:

- İlköğretim Çevrimi: çocuğu geleceğe ve ilköğretime hazırlamak, eğitimde olanakları eşit kılmak, her çocuğa yeteneklerine uygun gelişme olanakları sağlamak, çocuğun zihinsel gelişimini sağlamak, aileden kaynaklanan eğitsel yanlışları gidermektir
- Temel Öğrenim Çevrimi ve Derinlemesine Öğrenim Çevrimi: bedensel, zihinsel ve ahlaki eğitim vermek ve her öğrenciye okuma, yazma ve hesap yapmayı öğretmektir. İlköğretimin son yılında birinci yabancı dil öğretimi başlar.
- Uyum Çevrimi: öğrencinin ilköğretimde edindiği bilgileri pekiştirmek, ortaöğretime özgü derslere ve yöntemlere alıştırmak ve öğrencilerin düzey farklılıkları göz önüne alınarak bireysel çalışma yöntem edinimini sağlayabilmek için öğretmen ya da uzmanlar eşliğinde küçük gruplarla çalışmaktır.
- Temel Çevrimi: öğrencilerin bilgi ve becerilerini geliştirmelerini sağlar. Beşinci sınıfta Latince, dördüncü sınıfta da ikinci yabancı dil öğretimi başlar.
- Yönlendirme Çevrimi: ikinci sınıfla tutarlı bir ilişki kurma görevini üstlendiğinden birleşme noktası ve geçiş dönemi olarak görülür. Öğrenci edinimlerini tamamlamaya yardımcı olur ve lise eğitimine hazırlar.
- Belirleme Çevrimi: bu çevrimde öğrencilerin, öğretmenler ve uzmanlar denetiminde, istek ve becerilerine göre bakalorya sınavı ve sonrası için alan belirlemeleridir. Böylelikle amaç öğrencileri kendi kararlarını alabilen özerk bireyler olarak yetiştirmektir.
- Son Çevrim: genel, teknik ya da mesleki bakalorya hazırlamaktır.

Fransız eğitim sisteminde devlet okullarında eğitim ücretsiz ve laiktir. Zorunlu eğitim 6 yaşında başlar ve 16 yaşına kadar devam eder. Okul öncesi eğitim zorunlu değildir. Buna rağmen çocukların %98'i anaokuluna gitmektedir. Zorunlu yabancı dil eğitimi, 10 yaşında başlar. İlköğretim, okul öncesi eğitimi (3-6 yaş) ve ilkokul eğitimini (6-11 yaş) kapsamaktadır ve ilköğretim, temel öğrenim ve derinlemesine öğrenim çevriminden oluşmaktadır. Ortaokul (11-15 yaş), uyum, temel ve yönlendirme çevriminden oluşur. Ortaokulda öğrencilerin %94'ü birinci ya da ikinci dil olarak İngilizceyi seçer. Almanca ve

İspanyolca'da birinci ya da ikinci dil olarak yerini alır. Ortaokuldan sonra öğrencinin iki seçeneği vardır, mesleki lise veya genel ya da teknik lisedir. Lise (15–17 yaş)belirleme ve son çevrimi kapsar. İkinci sınıf, son sınıf ve son sınıfın bitiminde lise bitirme diploması (bakalorya)lisenin bölümleridir. Öğrenci 3. sınıf sonundaki sınavda başarılı olursa mesleki lisede; mesleki eğitim belgesi (BEP-Brevet d'études professionnelles) ya da mesleki yeterlilik belgesi (CAP-Certificat d'aptitude professionnelle) alabilir. Genel ya da teknik lisede; genel bölüm seçilirse, edebi, ekonomik veya bilimsel bakalorya, teknik bölüm seçilirse; endüstriyel ya da teknik bakalorya alınır.

Fransa'da büyük sayıda yüksek eğitim kurumu bulunmaktadır. Bunlar devlete bağlı veya özeldir. Devlete bağlı okullar devlet tarafından desteklendikleri için verilen eğitim temelde ücretsizdir.

İster özel ister devlete bağlı olsun, tüm bu yüksek eğitim kurumlarının sayısı, çeşitliliği ve özellikleri onları sınıflandırmayı zorlaştırmaktadır. Yine de üç ana başlıkta toplanabilir:

1. Üniversiteler

19. yüzyılın başından beri Fransa'da 90 civarında üniversite kurulmuştur. Eğitim büyük oranda devlet tarafından finanse edilmektedir, örneğin 1998 yılında devlet öğrenci başına ortalama 39000 FF harcama yapmıştır.

Genel kural olarak, üniversiteler birçok bilim dalına (discipline) sahiptir. Bu bilim dalları formasyon ve araştırma birimlerinden (UFR) oluşmuştur, her UFR de belirli bir bilim dalında yoğunlaşır: edebiyat, fen, yabancı dil, hukuk, ekonomi vs...

Klasik kürsülerde eğitim, genelleşmiş bir öğretim dönemiyle başlar (1. Cycle), bu dönem Genel Üniversite Eğitimi Diplomasının(DEUG) alınmasıyla sonuçlanır. Uzmanlaşma daha sonraki dönemlerde gerçekleşir: lisans, ustalık, uzmanlaşmış yüksek eğitim diploması (DESS) veya yoğun eğitim diploması (DEA), en sonra da doktora aşaması gelmektedir.

Yakın bir tarihe kadar, üniversite eğitiminin genel yapısı teorik bir eğitim verilmesine dayanmaktaydı. Oysa artık, yine üniversitelerde daha pratiğe dayalı, mesleki yaşama hazırlayan bir eğitim sürdürme imkanları doğmuştur. Bu eğitim dereceleri Mesleki Üniversite Enstitülerinde yapılmaktadır. (IUP).

2. Büyük Okullar

Büyük okul kavramı Fransız eğitim sistemine özgü bir kavramdır. Büyük okullar, yüksek

seviyeli bir uzmanlık eğitimi vermek amacıyla kurulmuşlardır ve dolayısıyla böyle bir kürsüye kayıt olmak için yüksek seviyeli bir okul derecesi istenmektedir.

Geçen zamanla, bu büyük okullar, hala saygın kurumlar kalmakla birlikte, kapılarını her geçen gün daha çok öğrenciye açmaktadır. Bu okullar elbette ki yabancı öğrencileri de kabul etmekte ve uluslararasılaşmayı gerek eğitim gerekse profesyonel alanda bir zenginlik saymaktadırlar.

Büyük okullar arasında dünya çapında ünlü olanları vardır: Merkez Okulu (L'Ecole Centrale), kuruluş tarihi,1829; Yüksek Ticaret Okulu (L'Ecole Des Hautes Etudes Commerciales-HEC), kuruluş tarihi, 1881; Ulusal Yönetim Okulu (L'Ecole nationale d'administration-ENA), en yakın tarihlilerinden biridir, kuruluş tarihi 1945'tir.

Bu okullar devlete ve büyük şirketlere yönetici yetiştirmektedir. Büyük okullarda verilen başlıca formasyonlar, sosyal bilimler, ekonomi (Yüksek Ticaret Okulu-HEC) ve fen alanlarındadır (Polytechnique, Ecole Centrale, Les Mines, Les Ponts et Chaussées gibileri)

3. Teknik Eğitim Kurumları

Kısa sürede meslek sahibi olmak isteyen öğrenciler, iki senelik eğitimi seçebilirler. Mesleki yaşama en hızlı şekilde girmeyi amaçlayan bu formasyonlar şirketlerde yapılan stajları da kapsar ve iletişim, elektronik, iktisat, fen gibi birçok değişik uzmanlık alanlarından oluşurlar. Bu kurumlar, farklı sektörlerin ihtiyacı olan kaliteli yüksek teknisyenlerin yetiştirilmesini sağlarlar.

Mimarlık Eğitimi

Fransa'da mimarlık eğitimi ikişer yıllık üç devreden (altı yıl) oluşmaktadır. İlk dört yılın (ilk iki devrenin) sonunda alınan mimarlık lisans diploması ile yardımcı kademelerde çalışılabilir veya üçüncü devre eğitimine devam edilebilir. Lisans diploması ile üçüncü devre arasında üç yıl pratik çalışma yapmış olanlar üçüncü devredeki zorunlu stajdan muaf sayılırlar. üçüncü devre sonunda ise "yetkin mimar" diploması alınır. Staj, genel olarak üçüncü devre sonunda bitirme çalışmasından sonra, genellikle altı ay olarak yapılır.

İTALYA

İtalya'da eğitim, Üniversite ve Araştırma Bakanlığı tarafından temsil edilir. Bölgeler, illere ve belediyelere belli sorumluluklar vermektedir. 2000-2001 eğitim öğretim yılından itibaren tüm okullar idare teşkilatlanma eğitim, araştırma, deneyler ve gelişme konularında özerkliğe

kavuşmuştur. 3 yaşını aşmamış çocuklar için gündüz bakımevleri mevcuttur. 3 yaşından itibaren çocuklar okul sisteminin ilk aşaması olan anaokullarına (primo ciclo dell'istruzione) gidebilir. 6–11 yaş ilkokul (scuola primaria) : İlkokul düzeyinde, her bir sınıf genel olarak her bir sınıfın birden fazla öğretmeni vardır. İlkokulu başarıyla bitiren öğrenciler orta öğretim birinci devre okuluna (scuola secondaria di I grado) kabul edilirler. Çocuklar, genelde içerisinde buldukları okul hizmet bölgesine bağlı en yakın okullara giderler. Zorunlu eğitim parasızdır. (11–14 yaş) Orta öğretim ikinci devre ve ortaokul sonrası eğitim 14–19 yaş arasını kapsar.

Klasik Eğitim: Klasik orta öğretim ikinci devre okulu (14–19 yaş), Bilimsel orta öğretim ikinci devre okulu (14–19 yaş)

Sanat Eğitimi: Orta öğretim ikinci devre sanat okulu (14–18/19 yaş), Sanat okulları (14–17/19 yaş)

Teknik Eğitim: Teknik okul (14–19 yaş)

Mesleki Eğitim: Meslek okulu (14–17/19 yaş)

Yüksek Öğretim Kurumları

İtalya'da yüksek öğretim üniversiteler, teknik üniversiteler, enstitüler ve daha çok sanat alanlarında eğitim veren mesleki eğitim kurumları tarafından verilmektedir. Yüksek öğretim kurumlarının büyük bir kısmı devlet kurumları olup sınırlı sayıdaki özel eğitim kurumları MURST (Teknolojik ve bilimsel araştırma kurumları ve üniversitelerin bağlı olduğu bakanlık)'tan eğitim izni alarak faaliyette bulunabilmektedirler. 2000–2001 yılında toplam 51 genel devlet üniversitesi, 3 teknik üniversite, 11 özel yasa ile kurulmuş üniversite, 4 devlet enstitüsü, 11 özel yasa ile kurulmuş enstitü, 2 uluslararası üniversite (yabancılar için), özel yasa ile kurulmuş 2 yüksek okul bulunmaktadır. İtalya'da üniversiteler doğrudan MURST'a bağlıdır ve bu bakanlık üniversitelerdeki eğitimden sorumludur. üniversite müfredatı CUN (Ulusal Üniversite Konseyi) ve CNSU (Ulusal Üniversite Öğrencileri Birliği) ve CRUI (İtalyan Üniversite Rektörleri Konferansı)'nın önerileri ile oluşturulur.

Diğer Yüksek Öğretim Kurumları

Lisans derecesi vermeyen yüksek öğretim kurumları: Güzel Sanatlar Akademileri, Uygulamalı Sanatlar Yüksek Enstitüleri, Ulusal Akademiler, Restorasyon ve Koruma Yüksek Enstitüsü/Okulları, Müzik Konservatuarları, Tercüme Yüksek Okulları, Psikoterapi Yüksek Okul/Enstitüleri, Askeri Akademiler gibi okullarda verilmektedir. Güzel Sanatlar

Akademileri’nde resim, heykel, süsleme ve sinografi alanlarında 4 yıllık eğitim verilmektedir. Eğitim sonrası ‘Diploma di Licenza’ (Lisans Diploması) verilmektedir. Öğrenciler 4 yıllık eğitimin sonunda lisans diploması alabilmek için öğrenim gördükleri alanda bitirme sınavına girmek ve sanat tarihi alanında seçecekleri bir konuda yazılı bir tez hazırlamak zorundadırlar. 4 yıllık eğitimin sonunda diploma dereceleri veren Yüksek Enstitüler’de şu sanat endüstrisi alanlarında da eğitimler verilmektedir: Grafik Tasarımı, Endüstriyel Tasarım, Seramik Tasarımı ve Teknolojileri.

Üniversite Eğitimi Kademeleri

Üniversite eğitimi üç kademelidir.

Birinci Kademe Üniversite Eğitimi:

DU (Corsi di Diploma Universitario) olarak adlandırılan eğitim Scuole Dirette a Fini Speciali (SDFAFS) tarafından belli alanlarda verilmektedir. DU eğitimleri temel bilgilerle beraber üç yılda tamamlanmaktadır. DU eğitimlerinde zorunlu derslerle beraber pek çok da seçmeli dersler alınabilmektedir. Eğitimlerde genellikle bir uygulamalı dersler bulunmaktadır. SDFAFS eğitimlerinin temel amacı öğrencileri belirli mesleki alanlara hazırlamaktır. Eğitim konuları olarak: Sağlık, Tarım, Teknoloji ve Ekonomi en önemli konulardır. Bu alanlarda eğitimde staj (uygulamalı eğitim) zorunludur. 1992 yılından sonra çoğu SDAFS eğitimleri DU eğitimlerine dönüştürülmüştür.

İkinci Kademe Üniversite Eğitimi:

İkinci düzey eğitimler CL (Curso di Laurea) olarak adlandırılmakta olup eğitim süresi konulara göre 4–5 yıl sürmektedir. Tıp ve cerrahi konuları ise 6 yıl sürmektedir. CL müfredat olarak iki bölüme ayrılmaktadır; ilk 2 yıllık dönem temel bilgilerin verildiği hazırlık yılı son 3 yıl ise daha çok uzmanlık konuları ile ilgilidir.

Üçüncü Kademe Üniversite Eğitimi:

Post-Lauream olarak adlandırılan ve Scuole di Specializzazione (uzmanlık okulları) tarafından sunulan programlar şunlardır: DR (Corsi di Ricerca – doktora araştırma programı) ve Corsi Perfezionamento. Eğitim süresi devam edilen programa bağlı olarak 2-5 yıldır. Uygulamalı eğitim ve araştırma konuları programın içerisinde genellikle yer almaktadır. Bu eğitim kademesinde programa öğrenci kabulü sınırlıdır. DR Programına kabul edilecek öğrenciler seçici sınavlara katılmak zorundadırlar. DR programlarının süresi minimum 3 veya 4 yıl sürmektedir. Programı başarı ile bitirenlere ‘Diploma di Specialista’ belgesi

verilmektedir. Eğitim programlarından bazıları: Tarım, Mimarlık, Ekonomi, Eczacılık, Hukuk, Mühendislik, Sosyal Bilimler, Modern Diller, Eğitim, Tıbbi Biyoloji, Veterinerlik, Fen Bilimleri, Fizik, Matematik ve Siyasal Bilimler.

Mimarlık Eğitimi

İtalya'da, yenilikçi, araştırmaya dayalı, tasarım esaslı, teknolojiyi takip eden, diğer disiplinlerle ilişkilerini kuvvetli tutan bir eğitim sistemi bulunmaktadır. İtalya'da mimarlık eğitimi beş yıldır. Teknik üniversitelerde ve üniversitelerde mimarlık eğitimi verilmektedir. Mimarlık bilimi, yapı mimarlığı, inşa edilmiş çevrede mimarlık olmak üzere mimarlık bölümleri vardır. Oldukça yoğun ve çok çeşitli dersleri bulunmaktadır. Eğitim sonrası SMG programları uygulanmaktadır, fakat staj bulunmamaktadır. Eğitim sonrası sınav, hükümetin katılımında bulunduğu karma örgüt tarafından yapılmaktadır.

İSVİÇRE

İsviçre eğitim alanında oldukça gelişmiştir. Bunun sebebi İsviçre'nin doğal kaynaklarının olmamasından dolayı, eğitim ve bilgi en önemli kaynakları haline gelmiştir. İsviçre dünyadaki en iyi eğitim sistemine sahip olan ülkelerden biridir. İsviçre'de eğitim anaokulu ile başlar, ilkokul, ortaokul, lise ve meslek okulları veya üniversite ile devam eder. İsviçre'de öğrencilerin büyük çoğunluğu devlet okuluna gider. Çünkü özel okullar hem pahalı hem de devlet okulundan farklı bir eğitim sistemi uygulamamaktadır.

İsviçre'de zorunlu eğitim 9 yıldır. Bu dönemde öğrenciler, matematik, lisan, bilgisayar ve toplumsal beceriler alanlarında asgari düzeyde bilgi edinirler. Anaokulu İsviçre'de zorunlu değildir, fakat çoğunlukla öğrenciler anaokuluna bir veya iki yıl 5 veya 6 yaşlarında giderler. 7 yaşında ise ilkokula başlarlar. İlkokul 6 yıllık ve 3 yıllık olmak üzere iki dönemden oluşur.(9 yıl)3 yıllık ikinci dönemin üç bölümü vardır.

- Ortaokul seviyesinde,
- Realschule (temelde aynı konuları öğretmekle birlikte, aynı içeriğe, uygulamaya sahip değildir.)
- Öğrenme güçlüğü çeken öğrenciler için okul

Zorunlu okul döneminden sonra mesleki eğitim dönemi başlamaktadır. Gençlerin %60'ı uygulamalı meslek okullarına devam ederken %40'ı, kendilerini üniversitelere veya sağlık, sosyal hizmet, eğitim ve sanat alanlarında yüksek öğrenim görebilecekleri okullara hazırlayan

liselere devam ederler. Önce liseye giden sonrasında da üniversiteye devam eden gençlerin sayısı azdır. Çoğunlukla İsviçre gençliği, zorunlu ilkokuldan sonra kendi mesleklerini, meslek temel eğitimi olan çıraklık eğitiminden öğrenirler. Bu meslekler 3–4 yılda öğrenilir. Meslek eğitimi pratik ve teorik olarak görülür.

Mimarlık Eğitimi

İsviçre’de mimarlık eğitimi genellikle beş yıldır, fakat dört yıl olan üniversitelerde vardır. Dört yıllık üniversitelerin eğitim programları oldukça yoğundur. Staj sistemi Fransa’daki sistemle benzerlik göstermektedir. Eğitim sonrası bir yıl zorunlu staj ve zorunlu olmamakla birlikte SMG programları bulunmaktadır.

3.3.2. Türkiye’de Eğitim Süreci ve Mimarlık Eğitimi

Eğitim sisteminin genel karakteri; demokratik, çağdaş, bilimsel, laik ve karma bir eğitim özelliği taşımaktadır. Türk Eğitim Sisteminin amacı; Türk vatandaşlarının ve Türk toplumunun refah ve mutluluğunu artırmak, milli birlik ve bütünlük içinde iktisadi, sosyal ve kültürel kalkınmayı desteklemek, hızlandırmak ve Türk Ulusu’nu çağdaş uygarlığın yapıcı, yaratıcı ve seçkin bir ortağı yapmaktır.

Okul Öncesi Eğitim

Okul öncesi eğitim, ilköğretim çağına gelmemiş çocukların eğitimini kapsar ve isteğe bağlıdır. Okul öncesi eğitimde çocuklar gelişme düzeyine göre gruplara ayrılmışlardır. 0-3 yaş kreş 4-5 yaş anaokuluna 6 yaş sınıfıdır.

Zorunlu Eğitim

Türkiye’de zorunlu eğitim, ilköğretim kademesi olan 6–14 yaşlarındaki çocukların eğitimini ve öğretimini kapsayan sekiz yıllık bir dönemdir. İlköğretim kurumları, ilköğretim okullarını, yetiştirici, tamamlayıcı sınıflar ve özel eğitime muhtaç çocuklar için kurulan okulları ve sınıfları kapsamaktadır. İlköğretim çağına gelen (72 ayını dolduran) tüm çocuklar sadece okul idaresinin onayı ile istedikleri okula alınabilirler. Giriş için özel bir sınav veya kriter bulunmamaktadır. İlköğretimde 1., 2., 3. sınıflarda öğrenci başarısı sınıf içi etkinliklerle 4., 5., sınıflarda ise en çok iki test veya yazılı sınav yapılarak ölçülebilir. 6., 7. ve 8. sınıflarda her dersten en az iki yazılı yoklama ve bir sözlü yoklama yapılır. Ortaöğretimde ise 2005- 2006 eğitim- öğretim yılından itibaren yeni kayıt olan öğrenciler lisede 4 yıllık eğitim uygulamasına tabi tutulacaktır, daha önce kaydolmuşlar bu uygulamanın dışındadır. Bu yeni eğitim sistemine göre:

- Liseler 4 yıl olacak, hazırlık sınıfları kalkacak.
- Lise eğitiminin sonunda lise müfredat bilgisini ölçen bitirme sınavı konulacak.
- Bu sınavda başarılı olan ÖSS'ye girebilecek.

Türkiye’de özel ve devlet okulu olmak üzere 6 tür lise bulunmaktadır. Bunlar:

Genel Liseler

Okul Sayısı: 1.662

Öğrenci Sayısı: 1.137.722

Öğretmen Sayısı: 64.443

Genel liseler; Türk Millî Eğitiminin amaçları doğrultusunda, öğrencileri ortaöğretim seviyesinde asgari genel kültüre sahip, toplumun sorunlarını tanıyan, ülkenin ekonomik, sosyal ve kültürel kalkınmasına katkıda bulunan insanlar olarak yetiştiren ve yüksek öğretime öğrenci hazırlayan ilköğretim üzerine dört yıl süreli öğretim kurumlarıdır. 1872 yılında İdadî adıyla kurulan liseler, 3 Mart 1924 yılında çıkarılan Tevhit-i Tedrisat Kanunu ile genel liseye dönüştürülmüştür. 1949 yılında toplanan “4. Millî Eğitim Şura”ında alınan karar doğrultusunda, 1952 yılından itibaren genel liselerin öğretim süresi 4 yıla çıkarılmıştır. Ancak, 1954–1955 öğretim yılından itibaren tekrar 3 yıla indirilmiştir. “Orta Öğretimin Yeniden Yapılandırılması” kapsamında; Talim ve Terbiye Kurulunun 07 Haziran 2005 tarih ve 184 sayılı kararı ile bu okulların öğretim süresi, 2005–2006 öğretim yılından itibaren 9. sınıftan başlamak üzere kademeli olarak 4 yıla çıkarılmıştır. Bu okulların 528’inde (%32) ikili eğitim yapılmaktadır. Öğrenim gören öğrencilerden 637.383’ü (&56) erkek, 500.339’u (%44) kız öğrencidir. Son sınıf düzeyinde 2004 yılı ÖSS’ye giren öğrencilerden, %9,5’i yüksek öğretim kurumlarına yerleşmiştir.

Anadolu Liseleri

Okul Sayısı: 442

Öğrenci Sayısı: 191.931

Öğretmen Sayısı: 14.442

Öğrencilerin;

—İlgi, yetenek ve başarılarına göre yüksek öğretim programlarına hazırlanmalarını,

—Yabancı dili, dünyadaki bilimsel ve teknolojik gelişmeleri izleyebilecek düzeyde

öğrenmelerini, sağlamak amacıyla kurulmuştur. Merkezî sınav sistemiyle öğrenci alınmaktadır.

1955 yılında İstanbul, İzmir, Eskişehir, Diyarbakır, Konya ve Samsun'da "Maarif Koleji" adıyla açılmış, 1975 yılında "Anadolu Lisesi" adını almıştır. 442 okulun, 202'si il merkezlerinde, 240'ı ilçe merkezlerindedir. Öğrenim gören öğrencilerden 101.953'ü (% 53,1) erkek, 89.978'i (% 46,9) kızdır. Son sınıf düzeyinde 2004 yılı ÖSS'ye giren öğrencilerden, %47,6'sı yüksek öğretim kurumlarına yerleşmiştir.

Öğretim süreleri 1 yılı hazırlık olmak üzere 4 yıl iken, "Orta Öğretimin Yeniden Yapılandırılması" kapsamında; Talim ve Terbiye Kurulunun 07 Haziran 2005 tarih ve 184 sayılı kararıyla, 2005–2006 öğretim yılından itibaren hazırlık sınıflarının kaldırılarak, öğrenim sürelerinin 4 yıla göre yeniden düzenlenmesine karar verilmiştir.

Fen Liseleri

Okul Sayısı: 68

Öğrenci Sayısı: 14.940

Öğretmen Sayısı: 1.160

Amaçları:

- a. Zeka düzeyleri ile fen ve matematik alanlarındaki yetenekleri yüksek olan öğrencileri, matematik ve fen bilimleri alanında yüksek öğrenime hazırlamak,
- b. Matematik ve fen bilimleri alanlarında gereksinim duyulan üstün nitelikli bilim adamlarının yetiştirilmesine kaynaklık etmek,
- c. Öğrencileri araştırmaya yöneltmek, bilimsel ve teknolojik gelişmeler ile yeni buluşlara ilgi duyanların çalışacakları ortamı ve koşulları hazırlamak,
- d. Yeni teknolojileri kullanabilen, yeni bilgiler üretebilen ve projeler hazırlayabilen bireyler yetiştirmek,
- e. Öğrencilerin bilimsel araştırma yapmalarına, bilimsel ve teknolojik gelişmeleri izlemelerine yardımcı olacak şekilde yabancı dilde iyi yetişmelerini sağlamaktır.

1964 yılında Ford Vakfı'nın desteğiyle ilk Fen Lisesi Ankara'da açılmıştır. Bugün sayıları 68'e ulaşmıştır. Sınıf mevcutları 24 olup, karma ve yatılı okullarımızdır. Ancak Öğrenci velilerinin istekleri doğrultusunda gündüzlü de okunabilir. Merkezi sınavla öğrenci

almaktadır. Atanacak öğretmenler, mevcut öğretmenler arasından yapılan sınavla seçilmektedir. 14.940 öğrenciden 9.970'i (%66,7) erkek, 4.970'i (%33,3) kızdır. Son sınıf düzeyinde 2004 yılı ÖSS'ye giren öğrencilerden, %73,9'u yüksek öğretim kurumlarına yerleşmiştir. Merkezi sınavla öğrenci almaktadır. Öğretim süreleri 1 yılı hazırlık olmak üzere 4 yıl iken, "Orta Öğretimin Yeniden Yapılandırılması" kapsamında; Talim ve Terbiye Kurulunun 07 Haziran 2005 tarih ve 184 sayılı kararıyla, 2005–2006 öğretim yılından itibaren hazırlık sınıflarının kaldırılarak, öğrenim sürelerinin 4 yıla göre yeniden düzenlenmesine karar verilmiştir.

Anadolu Güzel Sanatlar Lisesi

Okul Sayısı: 52

Öğrenci Sayısı: 7.739

Öğretmen Sayısı: 1.025

Öğrencilerin;

—Güzel sanatlar alanında ilgi ve yetenekleri doğrultusunda eğitim-öğretim görmelerini,

—Özel yetenek gerektiren yüksek öğretim programlarına hazırlanmalarını,

—Yabancı dil öğrenmelerini,

—Alanlarında araştırmacılığa yönelmelerini, yetenekleri doğrultusunda yorum ve uygulamalar yapabilen, yaratıcı ve üretken kişiler olarak yetişmelerini,

—Milli ve milletlerarası, tarihi ve yeni sanat eserlerini tanımaları ve yorumlamalarını, sağlamak amacıyla açılmışlardır. İlk kez, 1989–1990 öğretim yılında İstanbul'da açılmıştır.

Bu okullara yetenek sınavı ile öğrenci alınmaktadır. Öğrencilerin 2.692'si (% 34,7) erkek, 5.047'si (% 65,3) kızdır. Son sınıf düzeyinde 2004 yılı ÖSS'ye giren öğrencilerden, %80'i kendi alanında olmak üzere %86'sı yüksek öğretim kurumlarına yerleşmiştir. Öğretim süreleri 1 yılı hazırlık olmak üzere 4 yıl iken, "Orta Öğretimin Yeniden Yapılandırılması" kapsamında; Talim ve Terbiye Kurulunun 07 Haziran 2005 tarih ve 184 sayılı kararıyla, 2005–2006 öğretim yılından itibaren hazırlık sınıflarının kaldırılarak, öğrenim sürelerinin 4 yıla göre yeniden düzenlenmesine karar verilmiştir.

Sosyal Bilimler Lisesi

Okul Sayısı: 4

Öğrenci Sayısı: 426

Öğretmen Sayısı: 11

Okulun amaçları:

- Sosyal Bilimler ve Edebiyat alanında ihtiyaç duyulan nitelikli bilim adamlarını yetiştirmek,
- Zeka düzeyleri ile edebiyat ve sosyal bilimler alanlarındaki ilgi ve yetenekleri üst düzeyde olan öğrencileri bu alanda yükseköğretime hazırlamak,
- Öğrencilerin bilimsel, kültürel ve teknolojik gelişmeleri izleyebilecek düzeyde yabancı dil öğrenmelerini sağlamak,
- Öğrencileri araştırmaya yönelterek, sosyal bilimler alanındaki yeni buluşlara ilgi uyandıracak ortam ve şartları hazırlamak,
- Sanat ve kültür birikimlerimizi anlayıp yorumlayabilecek, bu konuda toplumsal kalkınma için yeni bilgi ve projeler üretebilecek bireyler yetiştirmektir.

İlk defa, 2003 yılında İstanbul'da açılmıştır. 2004–2005 öğretim yılında Ankara, Aydın ve Erzurum illerinde de açılarak sayıları 4'e ulaşmıştır. Okula her yıl alınacak öğrenci sayısı 96'yı, bir sınıftaki öğrenci sayısı ile 24'ü geçemez. Karma ve yatılı okullarımızdır. Ancak öğrenci velilerinin istekleri doğrultusunda gündüzlü de okunabilir.

Bu okullarda öğretim süresi 1 yılı hazırlık olmak üzere 5 yıldır. Merkezi sınavla öğrenci almaktadır. Öğrencilerin 231'i (% 54,2) erkek, 195'i (% 45,8) kızdır. Türkçe-Matematik ve Sosyal Bilimler olmak üzere iki alan bulunmaktadır. Türkçe-Matematik alanını seçen öğrenciler 11. sınıftan itibaren istemeleri halinde Uluslararası Bakalorya Programını takip edebileceklerdir. Atanacak öğretmenler, mevcut öğretmenler arasından yapılan sınavla seçilmektedir.

Spor Liseleri

Okul Sayısı: 4

Öğrenci Sayısı: 174

Öğretmen Sayısı: 6

Öğrencilerin;

- Beden eğitimi ve spor alanında temel bilgi ve beceri kazanmaları için ilgi ve yetenekleri doğrultusunda eğitim-öğretim görmelerini ve başarılı sporcular olarak yetiştirilmelerini,

- Alanı ile ilgili dünyadaki gelişmeleri dikkate alarak Türk sporunu geliştirecek ve temsil edebilecek gençler olarak yetişmelerini,
- İşbirliği içinde çalışma ve dayanışma alışkanlığı kazanarak takım ruhu ile hareket etmelerini,
- Spor disiplini ve centilmenliğini özümsemiş, örnek bireyler olarak yetişmelerini,
- Beden eğitimi ve sporla ilgili yüksek öğretim programlarına hazırlanmalarını,
- Spor alanında araştırmaya yönelmelerini; bu alanda yetenekleri doğrultusunda uygulama yapabilecek kişiler olarak yetişmelerini, sağlamak amacıyla açılmıştır. Okula, ilköğretimi o yıl bitiren öğrenciler arasından yetenek sınavı ile öğrenci alınmaktadır.

2004–2005 öğretim yılında eğitim-öğretime başlamak üzere Erzurum, Malatya, Sivas ve Uşak illerinde açılmıştır. Öğrencilerin 145’i (% 83,3) erkek, 29’u (% 16,7) kızdır.

Okula bir öğretim yılında alınacak öğrenci sayısı 48’i, bir sınıftaki öğrenci sayısı ise 24’ü geçemez. İlköğretim üzerine en az üç yıl süreli yatılı, gündüzlü ve karma eğitim yapan liselerdir. Öğretim süreleri 3 yıl iken, “Ortaöğretimin Yeniden Yapılandırılması” kapsamında; Talim ve Terbiye Kurulunun 07 Haziran 2005 tarih ve 184 sayılı kararı ile bu okulların öğretim süresi, 2005–2006 öğretim yılından itibaren 9. sınıftan başlamak üzere kademeli olarak 4 yıla çıkarılmıştır (<http://ogm.meb.gov.tr/>).

Yüksek Öğretim

Yüksek öğretim, orta öğretime dayalı en az iki yıllık yüksek öğrenim veren eğitim kurumlarını kapsamaktadır. Ortaöğretim kurumlarından mezun olanların üniversiteye girebilmeleri için liseden mezun olduğuna dair diploma ve YÖK (Yüksek Öğretim Kurulu) Başkanlığınca ÖSYM (Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Merkezi) tarafından düzenlenen ÖSYS (Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Sınavı)’nda başarılı olmaları gerekmektedir. Bununla birlikte, özel yetenek gerektiren yüksek öğretim alanlarına devam etmek isteyen öğrenciler, merkezi sınavda başarılı oldukları takdirde istedikleri özel yetenek gerektiren bölümün özel sınavına katılabilmektedirler.

Türkiye’de özel eğitim hizmetleri, engel gruplarına göre oluşturulmuş özel eğitim okullarında yürütülmektedir. Ayrıca, özel eğitime gereksinim duyan öğrencilerin kaynaştırma olarak tanımlanan normal okullarda akranlarıyla birlikte eğitim görmeleri de sağlanmaktadır ve bu uygulamanın yaygınlaştırılmasına çalışılmaktadır. Ülkemizde halen; görme, işitme, ortapedik,

zihinsel engelliler ve uzun süreli hasta çocuklar olmak üzere beş engel grubundaki çocuklar olmak üzere beş engel grubundaki çocuklara ve gençlere eğitim hizmeti verilmektedir.

Mimarlık Eğitimi

Türkiye’de mimarlık eğitimi, farklı dönemlerde, o dönemin özelliklerini yansıtan değişiklikler göstermiştir. Aynı süreç içinde eğitimi geliştirme çabaları değişik yaklaşımlara neden olmuştur. Bu nedenle, mimarlık eğitiminin gelişimini öncelikli olarak tarihsel süreç içinde incelemek gerekir.

3.3.2.1. Tarihsel Süreç İçerisinde Mimarlık Eğitimi

Türkiye’de mimarlık eğitimi daha detaylı olarak tarihsel süreçte irdelenmiştir. Bu dönemsel irdeleme,

- 19. yüzyılda Osmanlı Mimarlık Eğitimi,
- 1930–1940 Yılları Arasında Mimarlık Eğitimi,
- 1940–1950 Yılları Arasında Mimarlık Eğitimi,
- 1950–1960 Yılları Arasında Mimarlık Eğitimi,
- 1960–1970 Yılları Arasında Mimarlık Eğitimi,
- 1980–1990 Yılları Arasında Mimarlık Eğitimi,
- 1990 Sonrası Mimarlık Eğitimi’ni kapsamaktadır.

19.yüzyılda Osmanlı Mimarlık Eğitimi

Osmanlı İmparatorluğu’nda 15.yüzyıl ortalarından 19.yüzyıl başlarına kadar tüm inşaat faaliyetlerinin başında Hassa Mimarlar Ocağı’nın bulunduğu, tamamen hiyerarşik, merkeze bağlı bir düzen içinde sürdürülüyordu.

Devletin tüm diğer kurumları gibi, Hassa Mimarlar Ocağı da öncelikle sultanın ve dinin hizmetindeydi. Mimarlar ise aynı zamanda yönetimle ilgili çeşitli görevleri de yürüten birer bürokrattı. Ocağın görevleri arasında, imparatorluğa ait tüm binaların planlaması, inşaatı ve tamirata, inşaat yapan kimselere gerekli izin verilmesi, savaş sırasında orduya hizmet verilmesi, İmparatorluk genelinde inşaatlarla ilgili tüm standartların belirlenmesi vardı.

Osmanlı toplumunun geleneksel yapısı içinde mimar eğitimi için düşünülmüş özel bir eğitim programı yoktu. İnşaatla ilgili her türlü teknik bilgi, askeri eğitimin bir parçası olarak veriliyordu. Hassa mimarları da ya Acemi Oğlanlar Ocağı’ndaki askeri eğitim ya da Saray

Okulu, yani Enderun-u Hümayun'da aldıkları eğitimden sonra eğer yetenekleri kanıtlanırsa, seçilerek Hassa Mimarlar Ocağı'na alınabilirlerdi.

15.yüzyılın başlarına kadar Batı ülkelerinde inşaatla ilgili olarak benimsenen yöntemler, hemen hemen Osmanlı sistemiyle aynıydı, fakat 15.yüzyıldan itibaren Batı'daki mimarın konumu giderek değişmiştir. Örneğin mimarın tasarlama görevleri, giderek yöneticilik ya da yürütücülük gibi görevlerinden daha önde gelmeye başlamıştır. 1671'de Fransa'da Kraliyet Mimarlık Akademisi'nin kurulduğu görülür ve bu gelişmeyle birlikte mimarlık mesleği, artık bağımsız bir sanat niteliği kazanmaya başlamıştır. Oysa Osmanlı Devleti'nde böyle bir gelişme olmamış ve bu geleneksel sistem 19.yüzyılın başlarına kadar devam etmiştir. Bina yapım süreci, hemen hemen Batı ülkelerinde benimsenen sistemle aynı kalmıştır, ancak Batı'da mimar artık bir sanat adamı olmuş ve detaylar üzerinde yoğunlaşmıştır. Oysa Osmanlı mimarlığında üsluptan, detaylardan ya da süsleme elemanlarından daha çok, binanın bütünlüğü, mekansal etki, sağlamlık ve anıtsallık gibi kavramlar ön plana çıkmıştır.

Osmanlı İmparatorluğu'nda 18.yüzyıl başlangıcından itibaren yürütülen ve özellikle askeri alanda yoğunlaşan Batılılaşma politikası bağlamında devlet kurumlarında Batı'dan getirilen uzman kişilerin görevlendirilmesi ve yurtdışına öğrenci gönderilmesi gibi yöntemlere başvurulmuş ve hızlı biçimlendirilmeye çalışılan eğitim kurumlarında da Batı'ya benzer sistemler kullanılmıştır. Bunun örneği, Sanayi-i Nefise Mektebi ve Hendeseyi Mülkiye Okullarıdır. Bu okullarda 20. yüzyılın başlarına kadar önemli bir değişiklik olmamıştır, fakat 20. yüzyılın başında Osmanlı İmparatorluğu'nun politik istikrarsızlığı ve art arda gelen savaşlardan okullar olumsuz olarak etkilenmiştir.

1923 yılında Türkiye Cumhuriyeti'nin kurulması ile ülkede hızlı bir yeniden yapılandırma süreci başlamıştır.

1930–1940 Yılları Arasında Mimarlık Eğitimi

1930'lu yıllarda mimarlık okullarında başlayan değişimlerin ilki 1928 yılında, Hendese-i Mülkiye Mektebi'nin Mühendis Mektebi adını alması ve mimarlığın ilk üç yıl sonunda seçilen bir uzmanlık alanı olmasıdır. Bu aşama, ilerdeki mimarlık fakültesinin ilk adımı olmuştur. 1930'a kadar, 1. Ulusal Mimarlık Akımının ilkelerine göre eğitimini sürdüren Sanayi-i Nefise Mektebi 1927'de Güzel Sanatlar Akademisi adını almıştır. Bu dönemde mimarlık, bilim ve teknolojiye dayandırılan bir meslek haline gelmiştir. 1930'ların sonlarına doğru 2. Ulusal Mimarlık Akımı, mimarlık eğitimine hakim olmuştur.

1940–1950 Yılları Arasında Mimarlık Eğitimi

İstanbul Teknik Okul'da 1942 yılında, mimarlık bölümü kurulmuştur. Bu bölüm, Yıldız Üniversitesi Mimarlık Bölümü' nün çekirdeğini oluşturmuştur. Aynı yıllar, Yüksek Mühendis Okulu' nun gelişim yılları olmuştur. İTÜ'ne dönüşen Yüksek Mühendis Mektebi'ndeki Mimarlık Fakültesi, mimarlık alanındaki çalışmalar için uygun bir ortam yaratmıştır.

1950–1960 Yılları Arasında Mimarlık Eğitimi

Bu dönem, yeni arayışlar dönemidir. 1956 yılında İngilizce eğitim yapan ODTÜ kurulmuş ve bu okul, Amerikan modelini almıştır.

Bu dönemde, değişik okullarda izlenen eğitim modelleri, mimarlık eğitiminde lisans ve lisansüstü olarak iki seviyede programlanmıştır.

Bir diğer yenilik 1954 yılında çıkarılan 6235 sayılı Türk mühendis ve mimarlığın yarasası ile MO kurulmuştur. Yasa MO' na şu görevleri vermektedir.

- Mimarların ortak ihtiyaçlarını karşılamak, mesleki çalışmalarını kolaylaştırmak
- Mesleğin genel çıkarılara uygun olarak gelişimini sağlamak
- Mimarların birbirleriyle ve halk ile olan ilişkilerinde dürüstlüğü hakim kılmak, mesleki disiplini sağlamak
- Meslek ve meslek çıkarlarıyla ilgili konularada resmi makamlarla işbirliği yaparak yardım ve önerilerde bulunmak
- Meslekle ilgili bütün mevzuatı, normları, şartnameleri incelemek, bunlar hakkında görüş ve düşünceleri ilgililere bildirmek

MO' nun bugünkü durumuna bakacak olursak, 21 ilde şubesi, 79 kentte temsilciliği, 145 kentte oda temsilcisi bulunmaktadır. Genel yönetim merkezi Ankara'dadır.

1960–1970 Yılları Arasında Mimarlık Eğitimi

Bu dönemde mevcut mimarlık okullarındaki eğitim programlarına yenilikler getirilmiştir. Gittikçe artan yüksek öğretim talebi karşısında, 1965 yılında Özel Okullar Yasası çıkarılmış, 44 özel yüksek okul arasında, mimarlık okulları da yer almıştır. 1971'de Mimarlar Odası' nın uğraşları sonucu, Anayasa Mahkemesi kararı ile bu okullarla ilgili maddeler iptal edilmiştir. 1969 yılında da, 1184 sayılı yasa ile Devlet Mühendislik Mimarlık Akademilerine dönüştürülen yüksek okullara, devletleştirilen özel okullar bağlanmıştır.

1970–1980 Yılları Arasında Mimarlık Eğitimi

Bu yıllarda yüksek eğitim kurumları sayısının artışı, 1975 yılında 12 tane mimarlık eğitimi veren kurumun ortaya çıkışına neden olmuştur.

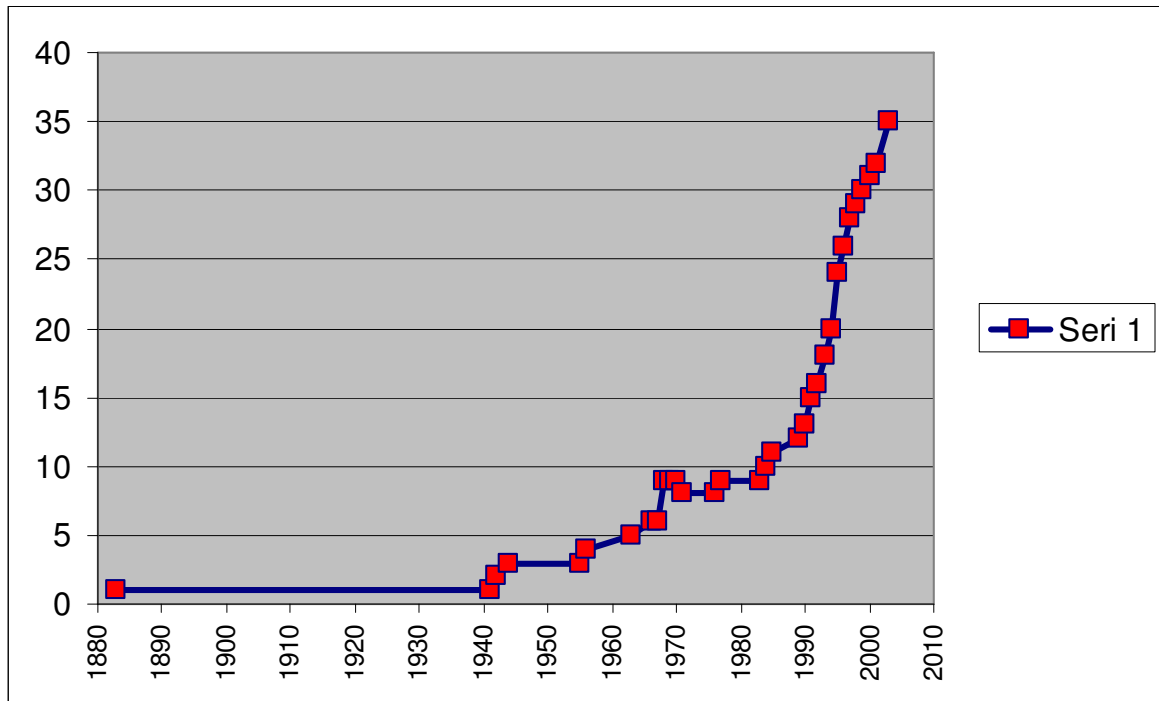
1980–1990 Yılları Arasında Mimarlık Eğitimi

Akademiler 1981’de 2547 sayılı Yüksek Öğretim Kurulu Yasası’nın kabulü ile üniversite haline dönüştürülmüştür. Yüksek Okullar, bu üniversitelere bağlanarak onların bünyesinde eritilmiş ve mimarlık okullarının sayısı 7’ye düşmüştür, fakat 1985 yılında bu sayı yeni mimarlık fakültelerinin açılması ile tekrar 12’ye yükselmiştir.

1990 Sonrası Mimarlık Eğitimi

1990–1991 öğretim yılı başında, mimarlık fakültelerinin sayısı 12 iken, 1994–1995 öğretim yılında 16’ya çıkmıştır. Aynı dönemde Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti (KKTC)’de bulunan 4 mimarlık fakültesi de mimarlık eğitimine katılmıştır. (Mimarlık Ve Eğitim Forum 1)

2005 yılındaki ÖSYM kılavuzuna göre Türkiye’de 22 devlet üniversitesi ve 7 vakıf üniversitesi, KKTC’de 5 vakıf üniversitesinde toplam 34 mimarlık bölümü bulunmaktadır.

Şekil 3.1 Mimarlık Bölümlerinin Sayısında Yıllara Göre Artış (Dostoğlu, Bilsel, 2003)

3.3.2.2. Günümüzde Mimarlık Eğitimi

Mimarlık eğitimi, diğer disiplinlerin eğitim şekline göre büyük farklılıklar taşıyan özel bir alandır. (Ayıran, 1995) Öğrencilerin ortaöğretimde elde ettiği kazanımları mimarlık eğitimi için yetersizdir. Mesleğe yönelmede nüfus patlaması ve kötü eğitim politikalarının da katkısıyla rastlantının rolü büyüktür. Bu yüzden de mesleğe adaptasyon süreci genelde uzundur. Yakın ilişkide bulunan ülkelerdeki mimarlık eğitimindeki çoğulcu yapılanma ve kurumlar arasındaki sağlıklı farklılaşma günümüz Türkiye’ sinde de az da olsa hissedilmektedir. Türkiye’deki mimarlık eğitiminde genellikle tek taraflı bir bilgi aktarımı söz konusudur, yani öğretim vardır, eğitim sınırlıdır.

Yakın gelecekte küreselleşmenin de etkisiyle Türkiye’de yüksek öğrenim sisteminde köklü değişikliklerin olması beklenir bir sonuçtur. UIA tarafından kabul gören eğitim süresi beş yıldır ve bir yılı mezun olduktan sonra yapılması gereken iki yıl zorunlu staj da yine kabul edilen bir başka maddedir. Bütün bunların sonucunda Türkiye de mimarlık eğitiminin 4 yıldan daha uzun bir sürece yayılması beklenmekte ve istenmektedir. Bunun içinde çalışmalara başlanmıştır. Akademik kesim, 6 yıllık akademik eğitim+52 hafta meslek pratiği+sürekli mesleki gelişim şeklinde bir mimarlık eğitimi istemektedir. UIA ve ACE’nin tavsiyelerini de dikkate alarak MO 5 yıl kesintisiz eğitim+meslek pratiği+sürekli mesleki gelişim olarak şekillendirmiş ve mimarın kazanması gereken özelliklere ilave olarak Türkiye’nin tarihsel ve kültürel birikimini ve deprem faktörünü de dikkate alan bir eğitim yapılması gerekliliği ortaya çıkmıştır. Türkiye’de akademisyenler ve MO çalışmalarını bu doğrultuda sürdürmektedir.

Mimarlar kültürel ve sosyal olarak, dünyanın her tarafında ne olup bittiğini izleyen insanlardır, sürekli kendilerini geliştirme eğilimindedirler. Mimarlık mesleği de teknolojiye yararlanan ekonomiyi takip eden, siyasi olaylardan etkilenen bir meslektir. Bu yüzden mimarlık mesleği ve eğitimi küreselleşmeden etkilenmektedir.

Mimarlık mesleği, küreselleşme ile teknolojinin her yere kısa sürede ulaşması, nerede olursa olsun bilginin daha rahat elde edilebilmesi ile gelişmektedir ve meslekte elde edilen ürünler birbirine benzer olmaya başlamıştır. Bu benzerliğin teknoloji ve ekonomi bakımından olması faydalı bir durumdur, fakat tasarım açısından benzer olmasından kaçınılmalıdır, bu da yerel değerlerin, eserin yapıldığı yerin özelliklerinin dikkate alınmasıyla engellenebilir.

Çalışmada da belirtildiği gibi, küreselleşmenin genel eğitim ve mimarlık eğitiminde etkili

olmaya başladığı görülmektedir. Zorunlu eğitim süreci, incelenen ülkelerde birbirine yakındır. Okul öncesi eğitim genelde zorunlu olmadığı halde büyük bir çoğunluk bu eğitimi almaktadır. Lisede öğrenciler yönlenecekleri bölüme göre tercihte bulunmaktadırlar. Mimarlık eğitimi genellikle beş yıldır ve zorunlu staj bulunmaktadır.

Türkiye eğitim sistemi ve süreci ile dünyayı yakalamaya çalışmaktadır. 1997 yılında zorunlu eğitim sekiz yıla, 2005 yılında da lise eğitimini dört yıla çıkarmıştır. Şu anda da mimarlık eğitiminin beş yıl olması için çalışmalar sürdürülmektedir. Eğitim sonrası staj ve sürekli mesleki gelişim programları üzerinde çalışmalar devam etmektedir.

4. TÜRKİYE'DEKİ VE DÜNYADAKİ MİMARLIK EĞİTİMİNİN KARŞILAŞTIRMALI ANALİZİ İLE KÜRESELLEŞMENİN MİMARLIK EĞİTİMİNE ETKİSİNİN İRDELENMESİ

Batı esas alınarak dünyadan seçilen örnek ülkelerde ve Türkiye'de (okul öncesi eğitimden üniversiteden mezun olana kadar) genel eğitim ve mimarlık eğitimi incelendikten sonra; bu bölümde, örnek ülkelerden seçilen mimarlık okulları ve mimarlık fakültelerinin ve Türkiye'den altı üniversitenin mimarlık bölümlerinin, ders programları ve üniversiteler hakkında genel bilgi verilerek, Türkiye ile Batı'nın mimarlık eğitimleri nicelik ve nitelik açısından karşılaştırılacaktır.

4.1. Türkiye'den Örnek Okulların İrdelenmesi

Yetkin, yaratıcı, eleştirel zekaya sahip profesyonel tasarımcıları eğitmek ve yetiştirmek, düşünsel açıdan olgun, ekolojik yönden duyarlı, toplumsal sorumluluğu olan iyi dünya vatandaşı yetiştirmek üzere açılan üniversitelerimiz kapsamında mimarlık bölümleri arasında değişik model ve geleneklerden kaynaklanan farklılıklar bulunmaktadır. Bu farklılığı daha iyi anlayabilmek ve mimarlık eğitiminin gelişimini görebilmek için seçilen altı üniversitenin lisans programları temel alınarak irdeleme yapılmıştır.

4.1.1. Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi

Türkiye'de mimarlık eğitimi veren en eski eğitim kurumlarından biri olan Sanayi-i Nefise Mekteb-i Alisi 1883'te Osman Hamdi Bey tarafından kurulmuştur. 1928'de Güzel Sanatlar Akademisi, 1982'de Mimar Sinan Üniversitesi adlarını almış olan kurum, bugün MSGSÜ'ne dönüşmüştür ve Mimarlık Fakültesi'nde; Mimarlık, İç Mimarlık, Endüstri Ürünleri Tasarımı ve Şehir Bölge Planlama Bölümleri yer almaktadır. Fransız kültürünün Türkiye üzerinde egemen olduğu yüzyıl başlarında Akademi'de Ecole Des Beaux Arts etkisi güçlüdür. 1930'lu yıllarda Nazi rejiminin dışladığı, o dönemin tanınmış bazı mimarlarının öğretim kadrosuna katılmasıyla Akademi'de Orta Avrupa ekolü etkinlik kazanmıştır. Buna göre ilk iki yıl hazırlık dönemi sayılmakta, öğrenciye, proje tasarımı için gerekli görülen, inşaat, planlama bilgisi, inşaat malzemesi ve çizim, matematik ve estetik bilgileri derslerde kazandırılmaktaydı.

Bu dönemi başarıyla tamamlayan öğrenci üçüncü yıldan itibaren kendi seçtiği hocasının atölyesinde yine kendi seçtiği proje konusu üzerinde tasarım çalışmalarına başlamaktaydı. Tam bir usta-çırak anlayışı içinde yürütülen bu çalışmalarda hoca, öğrencinin eskizlerini

tashih eder yani düzeltir, sonunda ortaya çıkan proje öğrenciden çok hocanın eseri olurdu. Beş yarıyıl değişik ustaların yönetimi altında devam eden bu çalışmalardan sonra son diploma yarıyılında, mimari yarışmalarda olduğu gibi bütün sınıfa tek bir konu verilir, herkes kendi evine çekilip, fikirlerin başkaları tarafından kopya edilmemesine özen göstererek diploma projesini tamamlar, bütün sunum becerisi ortaya konarak çizilen projeler sergilenip değerlendirilir ve yüksek mimar unvanıyla mezun olunurdu.

Mimarlık Bölümü Vizyonu

Mimarlık bölümünde, bilgi ve beceri ile donatılmış meslek adamı yetiştirmek ve öğretim kadroları oluşturmak, bu alanlarda özellikle yurdumuzun gereksinim ve olanakları doğrultusunda, araştırma, yayın ve üretim çalışmaları yapmak, kamu kuruluşlarına bu konularda destek hizmeti vermeyi amaçlayan bir kurumdur.

Mimarlık Bölümü Misyonu

Bölüm, Türk mimarisinin çağdaş bir düzeye ulaşmasını sağlamıştır ve mimarlık eğitiminde görev alan kadroların kaynağı olmuştur.

Bölümün ayırıcı ve belirgin özelliği, sanat – teknik dengesi ve bileşime varabilmek için izlediği programlardır. Bu izlenen eğitim politikası ve düzeyi Akademi'den, üniversite statüsüne geçişte kurum adına en büyük güç olmuştur. Bölüm bu çizgisini sürdürme kararlılığındadır.

Tablo 4.1 MSGSÜ Mimarlık Bölümünün Lisans Zorunlu Ders Programı

1.Yarıyıl	2. Yarıyıl	3. Yarıyıl	4. Yarıyıl	5. Yarıyıl	6. Yarıyıl	7.Yarıyıl	8.Yarıyıl
Temel Sanat Eğitimi 1 3K 4S	Bina Bilgisi 2 4K 5S	Yapı 2 3K 3S	Atatürk İlkeleri İnkılap Tarihi 2 0K 2S	Mimari Proje 1 8K 12S	Mimari Proje 2 8K 12S	Şehircilik 3K 4S	Şantiye Yönetimi 2K 2S
İnce Yapı 1 2K 2S	Temel Sanat Eğitimi 2 2K 4S	Yapı Uygulama 2 2K 4S	Çağdaş Yapı Malzemesi 2K 2S	Mimari Röleve 1 3K 4S	Tesisat 2K 2S	Mimari Proje 3 8K 12S	Diploma Projesi 8K 12S
Mimarlıkta Temel Kavramlar 1K 1S	Türk Sanat Tarihi 2K 2S	Yabancı Dil 3 0K 2S	Uygulama Projesi 2 3K 4S	Fiziksel Çevre Çözümü ve Denetimi 2K 2S	Mekan Organizasyonu ve Donatımı 2 2K 3S	Yapım Yönetim İlkeleri 2K 2S	Kentsel Tasarım 4K 4S
Tasarı Geometri 3K 4S	Mesleki Teknik Resim 2K 3S	Mimari Tasarım Sorunları 2K 2S	Yapı Uygulama 2 2K 4S	Yapı 3 2K 2S	Koruma ve Yenileme 2K 2S	Türk Mimarlık Tarihi 2K 2S	
Bina Bilgisi 1 4K 5S	Geleneksel Yapı Malzemesi 2K 2S	Uygulama Projesi 1 3K 4S	Yabancı Dil 4 0K 2S	Mekan Organizasyonu ve Donatımı 1 2K 3S	1920'den Günümüze Mimarlık 2K 2S		
Yapı 1 3K 3S	Statik 2K 2S	Mukavemet 2K 2S	Bina Bilgisi 4 4K 5S	Tarihi Çevre Değerlendirmesi 2K 2S	Mimari Röleve 2 3K 4S		
Yapı Uygulama 1 2K 4S	Türk Dili 2 0K 2S	İnce Yapı 2 2K 2S	Betonarme 2K 2S	19.yy ve Erken Dönem 20.yy Mimarlığı 2K 2S			
Yabancı Dil 1 0K 2S	Yapı Uygulama 1 2K 4S	Bina Bilgisi 3 4K 5S	Endüstri Devrimi Öncesi Mimarlığı 2K 2S				
Matematik 2K 2S	Yabancı Dil 2 0K 2S	Kompozit Yapı Malzemesi 2K 2S	Uygarlık Tarihi 2K 2S				
Strüktür Çözümleme 2K 2S		Atatürk İlkeleri İnkılap Tarihi 1 0K 2S					
Türk Dili 1 0K 2S							
4 Yılda 167 Kredi 194 Saat							

Tablo 4.2 MSGSÜ Mimarlık Bölümünün Lisans Seçmeli Dersleri

DERSLER					
Osmanlı Külliyelerinin Genel Özellikleri ve Günümüz Ortamında Değerlendirilmesi 2K 2S	Yapılarda Yangın ve Korunma 2K 2S	İç Mekanların Tarihi Gelişimi Sürecinde Mobilya Kullanımı 2K 2S	Doğramada Malzeme Seçimi ve Özel Detaylandırma İlkeleri 2K 2S	İleri Teknoloji Ahşap Yapım Sistemleri 2K 2S	Depreme Dayanıklı Yapı Tasarımı 2K 2S
Sirkülasyon Mekanlarının Tasarıma Etkisi 2K 2S	Bilgisayar Destekli Çizim ve Tasarım 2K 2S	Cephe Konstrüksiyonları 2K 2S	Geleneksel ve Yöreye Özgü Mimarlık Korunması 2K 2S	İleri Teknoloji Betonarme Sistemleri 2K 2S	İstanbul'un Mimari Dokusunda Modern Sonrası Davranışlar 2K 2S
Mimarlıkta Grafik İletişim 2K 3S	Mimaride "Ara Mekan" Kavramı 2K 2S	Ahşap Yapım Sistemleri 2K 2S	Plastik Sanatlar ve Mimarlık İlişkisi 2K 2S	Yüksek Yapılar 2K 2S	Güneşten Yararlanma ve Atmosfer Etkileri 2K 2S
Artistik Perspektifte Pratik Çizim Yöntemleri 2K 3S	Tasarımda Ütopik Yaklaşımlar 2K 2S	Dini Mimaride Üslup Çeşitliliği 2K 2S	Depreme Dayanıklı Binaların Yapısal Oluşumu 2K 2S	Hacim Akustiği ve Gürültü Denetimi 2K 2S	Özel İlgi Grupları İçin Tasarım Kriterleri 2K 2S
Sanal Ortamda Sunum 2K 3S	Mimaride Değişebilirlik ve Dönüşebilirlik 2K 2S	Mimarlıkta Kimlik Sorunu 2K 2S	İleri Teknoloji Yapıları ve Teknoloji Seçimi 2K 2S	Akıllı Bina Tasarımı 2K 2S	Akıllı Bina Tasarımı 2K 2S
Perspektif ve Gölge 2K 3S	Mekansal Kurgu Donatım Bütünlüğü 2K 2S	Yönetim Planlaması 2K 2S	Yapı Biyolojisi ve Ekoloji 2K 2S	Tarihi Kentlerde Yeni Yapılaşma 2K 2S	Koruma ve Turizm 2K 2S
Ahşap Yapılar 2K 2S	Çevre Tasarımı 2K 2S	Strüktür Tarihi 2K 2S	Çelik Yapılar 2K 2S	Çevre Tasarımı 2K 2S	B.arme Yapılar 2K 2S
Bilgisayar Destekli Çizim ve Tasarım 2K 2S	Isı, Nem ve Su Sorunları 2K 2S	Çeşitli Alt Sistemlerin Bina Kurgusundaki Yeri 2K 2S	Sosyo-Kültürel Veriler-Çevre İlişkisinin Mimariye Yansımaları 2K 2S	Mimarlıkta Mekan Kavramı ve Tasarım Kriterleri 2K 2S	Geleneksel Mimarinin Mekan ve Tasarım İlişkilerinde Yöresel Etkiler 2K 2S
Mimari Tasarımda Farklı Boyutlar 2K 2S	Yapı Malzemeleri Korunum Teknikleri 2K 2S	Engelliler İçin Çevre ve Mekan Tasarımı 2K 2S	Endüstrileşmiş Bina Tasarımı 2K 2S	Mimari Tasarımda Katılımcı Modeller 2K 2S	Mimarlıkta Enerji-Verimli Tasarım 2K 2S

Tablo 4.3 MSGSÜ'nde Yüksek Lisans Programları

Yüksek Lisans Programları			Doktora Programları		
Yapı Bilgisi			Yapı Bilgisi		
Yapı Fiziği ve Malzemesi			Yapı Fiziği ve Malzemesi		
Bina Bilgisi			Bina Bilgisi		
Restorasyon			Restorasyon		
Yenileme Koruma	Tarihi Değerlendirme	Çevre	Yenileme Koruma	Tarihi Değerlendirme	Çevre
Mimarlık Tarihi			Mimari Tasarım Sorunları		
Mimari Tasarım Sorunları					

4.1.2. İstanbul Teknik Üniversitesi

1773'te tersane (bahriye) mühendisi yetiştirmek amacıyla kurulmuş olan Mühendishane-i Bahri-i Hümayun bugünkü İTÜ' nin temelini oluşturmaktadır. Türkiye'deki ilk, dünyadaki üçüncü en eski yüksek eğitim kurumudur. Daha sonra eklenen Mühendishane-i Berri-i Hümayun da asker kökenli iken 1882'de Hendese-i Mülkiye Mektebi'nin ilavesiyle sivil karakter kazanmıştır. 1909'da Mühendis Mekteb-i Alisi, 1938'de Yüksek Mühendis Mektebi olmuştur. Bu tarih ile 1944'te İTÜ'ne dönüşüncüye kadar geçen dönemde, üç yılda öğrenciler pozitif bilimlerden oluşan bir müfredatı birlikte izlerler, bu dönem sonunda ihtisas kolları olan İnşaat, Makine, Elektrik Mühendislikleri ve Mimarlık konusunda uzmanlık kazandıktan sonra mimarlar Yüksek Mühendis Mimar unvanı alarak mezun olurlardı. Mühendis kökenli bu eğitim düzenine kıyasla sanatçı kökenli Akademi eğitimi bir süre birlikte yürüdü. Yüksek Mühendis Mektebi, İTÜ'ne dönüşüp mimarlık, mühendislerden ayrılarak bağımsız bir fakülte haline gidilince yeni bir müfredat arayışına yönelince bir kısmını Akademi hocalarının oluşturduğu yeni bir eğitim kadrosu, Akademi' ninkinin paralelinde bir müfredat programını yürürlüğe koydu. Şu an Mimarlık Fakültesi'nde; Mimarlık, Şehir ve Bölge Planlama, Endüstri Ürünleri Tasarımı, İç Mimarlık, Peyzaj Mimarlığı Bölümleri bulunmaktadır.

Mimarlık Bölümü Vizyonu

Türkiye ve dünya mimarlık ortamında eğitim, araştırma ve mesleki uygulamalar ile etkin kurumdur.

Mimarlık Bölümü Misyonu

Yaratıcı, kültürel / doğal çevreye duyarlı, çağdaş teknolojiyi üretip kullanabilen mimarlar ve bilim insanları yetiştirmek; İstanbul'da bulunmanın verdiği ayrıcalık ile eğitsel potansiyelini güçlendirmek; mensup, mezun ve öğrencileri ile ulusal ve uluslararası düzeyde mimarlık ortamına katkıda bulunmak; mimarlık mesleğinin saygınlığını korumak, toplumu mimarlık ve çevre konularında bilinçlendirmek; mimarlık alanında akademik kalite ve gelişmeyi teşvik etmektir.

Tablo 4.4 İTÜ Mimarlık Bölümünün Lisans Zorunlu Ders Programı

1.Yarıyıl	2. Yarıyıl	3. Yarıyıl	4. Yarıyıl	5. Yarıyıl	6. Yarıyıl	7.Yarıyıl	8.Yarıyıl
Mimari Proje I ve Anlatım Teknikleri 5K-8S	Mimari Proje II 5K-8S	Mimari Proje III * 5K-8S	Mimari Proje IV * 5K-8S	Mimari Proje V * 5K-8S	Mimari Proje VI * 5K-8S	Mimari Proje VII * 5K-8S	Bitirme Çalışması 3K-6S
Basic Design and Visual Arts- Temel Tasarım ve Görsel Sanatlar 5K-8S	İlkçağ ve Bizans Mimarlığı Tarihi 2K-2S	Türk Mimarlık Tarihi 2K-2S	Avrupa Mimarlığı Tarihi* 2K-2S	Çağdaş Mimarlık * 2K-2S	Tarihi Çevre Koruma ve Restorasyon 2K-2S	Rölöve ve Restorasyon Stüdyosu * 3K-4S	Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi II 2K-2S
Mathematics- Matematik 4K-5S	Yapı Bilgisine Giriş * 2K-2S	Yapı Malzemesi 3K-4S	Betonarme Yapılar 3K-4S	Yapım Sistemleri * 2K-2S	Yapım Yönetim ve Ekonomisi * 4K-5S	Uygulama Projesi 5K-8S	Serbest Seçime Bağlı Ders (ITB) 3K-3S
Sınırlı Seçime Bağlı Ders (ITB) 3K-3S	Perspective * - Perspektif 2K-3S	Yapı ve Yapım Yöntemleri * 2,5K-4S	Çevre Kontrolü Stüdyosu * 5K-8S	Şehircilik ve İmar Hukuku 3K-4S	Türkçe II 2K-2S	Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi I 2K-2S	Elective-Seçimlik Ders (MT) 3K-3S
English Course- İngilizce 3K-3S	Statik ve Mukavemet 4K-4S	Yapı Statiği 1,5K-2S	Yapı Elemanı Tasarımı * 2,5K-4S	Ekonomi * 3K-3S	Seçime Bağlı Ders (MT) 3K-3S	Elective Seçimlik Ders (MT) 3K-3S	Seçime Bağlı Ders (MT) 3K-3S
	Introduction to Computer and Information Sys.- Bilgisayar ve Bilgi Sistemlerine Giriş 2K-3S	Çelik Yapılar 1,5K-2S	Seçime Bağlı Ders (MT) 3K-3S	Türkçe I 2K-2S	Elective-Seçimlik Ders (MT) 3K-3S		Seçime Bağlı Ders (MT) 3K-3S
	English Course- İngilizce 3K-3S	İngilizce III 3K-3S		Elective-Seçimlik Ders (MT) 3K-3S			
4 Yılda 153 Kredi 198 Saat							

* İngilizcesi olan dersler

Tablo 4.5 İTÜ Mimarlık Bölümünün Lisans Seçmeli Dersleri

DERS ADI	KREDİ	SAAT	DERS ADI	KREDİ	SAAT
Mimarlık ve Tasarım Teorileri			İletişim ve Anlatım Teknikleri		
Mimari ve Kentsel Mekan Kimliği ve Yeni Tasarımlar	3	3	Fotoğraf	3	3
Mimaride Tasarım Konsepti	3	3	Mimarlıkta Serbest Anlatım Teknikleri	3	3
Mimarlık ve Psikoloji	3	3	Pascal ile Programlama	3	3
Mimarlıkta Bilgisayar Uygulamaları	3	3	Perspektifte Gölge*	3	3
Mimarlıkta Enformasyon Teknolojileri	3	3	Strüktür, Malzeme, Teknoloji		
Ünlü Mimarların Konut Tasarım Felsefeleri*	3	3	Çağdaş Yapı Malzemeleri	3	3
Architecture Today(Günümüz Mimarisi)	3	3	Çatı Sistemleri*	3	3
Logic and Theory of Design (Tasarım Teorisi ve Mantığı)	3	3	Deprem Mühendisliği İlkeleri	3	3
Mimari Tasarım Konuları			Detay Tasarımı ve İlkeler	3	3
Bina Yakın Çevresi Düzenlenmesinde Tasarlama İlkeleri	3	3	Dış Duvar Sistemleri*	3	3
Doğal Verilerle Tasarım	3	3	Düşey Sirkülasyon Sistemleri*	3	3
Dozurma Tesisleri Tasarımı*	3	3	Taşıyıcı Yapı Malzemeleri	3	3
Geleneksel ve Çağdaş Türk Evi*	3	3	Yapı Elemanları Tasarımı İlkeleri* Yapı Zemin İlişkisi*	3	3
Gelişmekte Olan Ülkelerde Konut*	3	3	Yapıda İç Bölme Sistemleri*	3	3
Konut Olgusunun Değişimi	3	3	Yapıda Malzeme Seçimi	3	3
Konut Planlaması ve Tasarımı Sorunları	3	3	Yapım Teknikleri*	3	3
Konutta Mekan Kullanımı ve Değerlendirilmesi	3	3	Yapıyı Koruyucu Malzemeler	3	3
Köy ve Tarım Yapıları	3	3	Yüksek Binalarda Taşıyıcı Sistemler	3	3

Kültür, Konut ve Tasarım*	3	3	Fiziksel Çevre Kontrolü		
Mimari Çevrede Çeşitlilik ve Tekrar Sorunu	3	3	Bilgisayar ile Yapma Çevrede İklimsel Performans Değerlendirme	3	3
Mimari Kompozisyonda Geometri	3	3	Bilgisayar Yardımıyla Yerleşme ve Binalarda Gölgeleme Analizleri	3	3
Mimari Tasarımda Düşünsel Boyut	3	3	Bina, İklim, Enerji İlişkileri	3	3
Mimarlıkta Biçimbilimsel Çalışmalar	3	3	Bina Kabuğunda Nem Kontrolü	3	3
Mimarlıkta Çevre Analiz Yöntemleri*	3	3	Binalarda Doğal Havalandırma*	3	3
Mimarlıkta Mekan Analizi ve Teknikleri	3	3	Binalarda Gürültü Kontrolü	3	3
Prefabriğe Elemanlarla Tasarlama	3	3	Binalarda Rüzgar Etkileri	3	3
Spor Tesisleri	3	3	Çok Amaçlı Salonların Akustik Açından Düzenlenmesi*	3	3
Tarihsel Yerleşimler ve Mekan Kültürleri	3	3	Enerji Korunumu Mevzuatı ve Uygulanması	3	3
Yüksek Binaların Mimari Tasarımı*	3	3	Güneş Kontrolü	3	3
Mimarlık Tarihi			Güneş Mimarisi	3	3
19. Yüzyılda İstanbul Mimarlığı ve Mimarları	3	3	Güneş Evleri*	3	3
1960 Sonrası Mimari	3	3	Kültür ve Sanat Merkezlerinde Aydınlatma	3	3
20. Yüzyıl Sanatı	3	3	Mimari Tasarımla Hava Kirliliği Kontrolü Önlemleri	3	3
Antik ve Ortaçağ Mimarilerinin Özel Sorunları	3	3	Mimaride Akustik Problemler*	3	3
Geleneksel Strüktür Sorunları	3	3	Ses Yutucu Malzemeler ve Konstrüksiyonları	3	3
Mimarlık ve Sanat Kuramları	3	3	Tiyatro ve Konser Salonlarında	3	3

			Akustik Sorunlar		
Tarihi Yapıda Mimari Belgeleme	3	3	Yapılarda Ses Yalıtımının Değerlendirilmesi	3	3
Türk Evi Yapı ve Dönem Analizleri	3	3	Yapım Yönetimi		
Mimar Sinan*	3	3	Bina Yapımında İnsan Kaynakları Yönetimi*	3	3
Restorasyon			Gelişmekte Olan Ülkelerde Konut Üretim Modelleri	3	3
Aletli Röleve	3	3	Tasarım Ekonomisi	3	3
Bir Dünya Mirası Siti Olan İstanbul'un Korunması*	3	3	Türkiye'de Konut Üretim Modelleri	3	3
Çağdaş Mimari Koruma Kavramları*	3	3	Yapı Üretiminde Süre Yönetimi	3	3
Eski Yapıların Sıhhileştirilmesi	3	3			
İstanbul'da Koruma Sorunları	3	3			
Koruma Bilimine Giriş	3	3			
Tarihi Çevrede Yeni Yapı	3	3			

İTÜ Fen Bilimleri Enstitüsü Mimarlık Anabilim Dalı programları, İTÜ Bilişim Enstitüsü ve İTÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü kapsamındaki Yüksek Lisans (YL), Doktora (Dr) ve Tezsiz Yüksek Lisans (Tezsiz YL) programları aşağıdaki gibidir.

Tablo 4.6 İTÜ Mimarlık Lisansüstü Programları

Fen Bilimleri Enstitüsü Mimarlık Anabilim Dalı Programları		Mimarlık, Şehir ve Bölge Planlama, Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dallarını Disiplinler Arası Programı:	Bilişim Enstitüsü	Sosyal Bilimler Enstitüsü
Mimari Tasarım (YL+DR)	Restorasyon (YL+DR+Tezsiz YL) (1. Öğretim)	Kentsel Tasarım (YL)	Mimarlıkta Bilişim (YL)	Konut ve Deprem (Tezsiz YL) (1. Öğretim) Sanat Tarihi (YL)
Çevre Kontrolü ve Yapı Teknolojisi (YL)	Proje ve Yapım Yönetimi (YL)			
Yapı Bilimleri (DR)	Mimarlık (Tezsiz YL) (1. Öğretim)			
Mimarlık Tarihi (YL+DR)				

4.1.3 Yıldız Teknik Üniversitesi

Mühendisler ve mimarlarla işçi kademesi arasındaki boşluğu doldurmak, arazi çalışmalarını yürütmek ve ordudaki ast subay sınıfı paralelinde bir teknisyen sınıfına duyulan ihtiyacı karşılamak için 1911’de kurulan Kondüktör Mekteb-i Alisi, zaman içinde gelişerek 1922’de Nafia Fen Mektebi ve 1937 yılında Yıldız Sarayı mekanlarında eğitim vermeye başlanmasıyla İstanbul Teknik Okulu adını almıştır. Mimarlık eğitimi 1943 yılından önce inşaat mühendisliğinde sadece genel bilgi olarak yer almaktaydı. 1943–1944 öğretim yılında inşaat şubesi yeniden yapılandırıldığında mimarlık kolu da kurulmuştur. 1944–1945 öğretim yılında inşaat şubesinden bağımsız, mimar yetiştirmek üzere mimarlık şubesinin kurulmasına karar verilmiştir. İhtisaslaşmanın önemsenmesi ile 1959–1960 yılında yüksek mimar unvanının verildiği program açılmıştır. İstanbul Teknik Okulu, 1969 da İstanbul Devlet Mimarlık ve Mühendislik Akademisi adını aldığı anda, mimarlık şubesi akademik bir kimlik kazanarak mimarlık fakültesine dönüşmüştür. 1983’te Yıldız Üniversitesi, 1992’de Yıldız Teknik Üniversitesi olmuştur ve teknisyen yetiştirme işi meslek okullarına bırakılmıştır. YTÜ’nin Mimarlık Fakültesi kadrosunu oluşturan Güzel Sanatlar Akademisi ve İTÜ kökenli eğitim elemanlarının yönetiminde eğitim ekolü, öncekilerin benzeri bir nitelikte yürütülmüştür.

Mimarlık Bölümü Vizyonu

Toplumda mimarlık bilincini geliştiren, yaşam kalitesinin artmasına yardımcı olan, ulusal ve uluslararası mimarlık alanında önder, örnek ve akademik hareketlilik açısından da yeğlenen bir kurum olmaktır.

Mimarlık Bölümü Misyonu

Eğitimde ulusal ve uluslararası ölçütlere eşdeğerde, kuram ve uygulama alanına yetkin; estetik, teknik, ekolojik, ekonomik, kültürel, tarihsel, toplumsal, çevresel ve benzeri gereksinimleri karşılayabilecek ortamlar oluşturmak için; ilgili etkenleri göz önüne alan, yaratıcı, araştırmacı, yenilikçi, düşünce sistemine sahip, kuram, tasarım, uygulama bilgi ve becerisini kazanmış, disiplinler arası işbirliği kurabilen, çağın dinamiklerine uyabilen, etik değerler taşıyan entelektüel mimar ve uzman mimarlar yetiştirmesini sağlamak;

Mimarlık temel alanlarında bilgi üreten, araştıran, kuram ve uygulama ilişkisini kurabilen, ulusal ve uluslararası platformlarda önder, örnek ve söz sahibi, etik değerler taşıyan akademisyenler yetiştirmektir.

Tablo 4.7 YTÜ Mimarlık Bölümünün Lisans Zorunlu Ders Programı

1.Yarıyıl	2. Yarıyıl	3. Yarıyıl	4. Yarıyıl	5. Yarıyıl	6. Yarıyıl	7.Yarıyıl	8.Yarıyıl
Mimari Tasarıma Giriş 4K-6S	Mimari Tasarım 1 6K-8S	Mimari Tasarım 2 6K-8S	Mimari Tasarım 3 6K-8S	Mimari Tasarım 4 6K-8S	Mimari Tasarım 5 6K-8S	Mimari Tasarım 6 6K-8S	Mimari Tasarım 7 (Bitirme Projesi) 6K-8S
Bina Bilgisi 1 2K-3S	Sanat ve Mimarlık Tarihinin Giriş 2K-2S	Mimarlık Tarihi 1 2K-2S	Mimarlık Tarihi 2 2K-2S	Mimarlık Tarihi 3 2K-2S	Mimarlık Tarihi 4 2K-2S	Koruma Restorasyon 3K-4S	Mimarlık Düşüncesi Tarihi 2K-2S
Mimari Anlatım Teknikleri 4K-6S	Bina Bilgisi 2 2K-3S	Bina Bilgisi 3 2K-3S	Bina Bilgisi 4 2K-3S	Yapı Fiziği 1 3K-4S	Yapı Çözümlemesi 2K-3S	Uygulama Projesi 2 3K-4S	Yapı Yönetimi ve Ekonomisi 3K-4S
Temel Tasarım 2K-3S	Yapı Malzemesi 2K-3S	Yapı Statiği 3K-3S	Uygulama Projesi 1 3K-4S	Taşıyıcı sistem Tasarımı 2 2K-3S	Tesisat Bilgisi 2K-2S	Yapı Üretimi 3K-3S	Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi 2 2K-2S
Matematik 3K-4S	Statik Mukavemet 3K-4S	Yapı Elemanları 2 5K-6S	Taşıyıcı sistem Tasarımı 1 3K-4S	Mesleki İngilizce 2 2K-2S	Yapı Fiziği 2 3K-4S	Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi 1 2K-2S	Seçimlik Ders 2K-2S
İleri İngilizce 1 3K-3S	Yapı Elemanları 1 5K-6S	Caad-Sunum 3K-4S	Mesleki İngilizce 1 2K-2S	Şehir Planlama ve İmar Hukuku 2K-3S	Kentsel Tasarım 2K-3S	Seçimlik Ders 2K-2S	Seçimlik Ders 2K-2S
Türkçe 1 2K-2S	İleri İngilizce 2 3K-3S	İngilizce Okuma ve Konuşma 3K-3S	Temel Bilgisayar Bilimleri (CHS) 3K-4S	Seçimlik Ders 2K-2S	İş Hayatı İçin İngilizce 2K-2S	Serbest Seçimlik 0K-3S	
Tasarım Geometri 2K-3S	Türkçe 2K-2S		Seçimlik Ders 2K-2S	Seçimlik Ders 2K-2S	Seçimlik Ders 2K-2S	Üniversite Seçimlik Ders 3K-3S	
				Seçimlik Ders 2K-2S	Temel Kültür 3K-2S		
4 Yılda 180 Kredi 224 Saat							

Tablo 4.8 YTÜ Mimarlık Bölümünün Lisans Seçmeli Dersleri (2 Kredi, 2 Saat)

Anlatım-Çizim-Uygulama (A Grubu)	Yapı-Üretim (B Grubu)		Çevre-Kültür-Tasarım (C Grubu)			Yapı Fiziki (D Grubu)
Gölge Perspektif	Ahşabın Yapılarda Kullanımı	Yapılarda Cephe Sistemleri	Arch. Design and Env. Problems-Mimari Tasarım ve Çevre Problemleri	Landscape Design in Architecture-Mimarlıkta Peyzaj Tasarımı	Mevcut Çevrelerde Yeni Yapı Tasarımında Mimari Yaklaşımlar	Aydınlatma
Modlaj	Büyük Açıklıklı Mekan Kavramı	Ahşap Bina Uygulamaları	Mevcut Çevrelerde Yeni Yapı Tasarımı-	İstanbul'da 19.YY. Mimarları / Yapıları	Tasarım ve Sanatta Modernlik Sorunsalları	Mekanda Renk
Mimari İfade Teknikleri	Sanayi Yapılarında Yapım Sistemi	Önyapım Teknikleri	1970 Sonrası Dünya Mimarlığı	Ören Yerleri ve Çözümlemesi	Mimari Tasarım Uygulama İlkeleri	Gün Işığı
Suluboya Teknikleri	Mimaride Toprak Ürünleri	Yapım Teknolojisi	Mimar Sinan ve Dönemi	Koruma ve Turizm	Tasarımda Toplumsal Çevre Etkileri	Güneş Düzenleme
Eskiz Teknikleri	Hasarlı Yapılarda İyileştirme	Yapım ve Organizasyon	Mimarlık Mesleğinin Tarihi	Mimarlıkta Animasyon	Mimarlıkta Ekoloji	Fiziksel Çevre Denetimi
Serbest Resim	Şantiye Yönetimi ve Organizasyonu	Standartlaşma ve Modüler Koordinasyon	Son Çağ Mimarisi	Bilgisayar Destekli Tasarım	Konut Tasarımında Ekoloji	Hacim Akustiği
Maket	Konut Yapılarının Dönüşümünde Yapısal Sorunlar	Proje Yapım ve Yönetimi	Tasarım-Çevre Sorunları İlişkisi	Mimarlıkta Alternatif Enerji Kullanımları	Mimari Çevre ve Psikoloji	Edilgen Isıtma Sistemleri
	Çok Katlı Yapılarda Taşıyıcı Sistem Seçimi	Çağdaş Strüktür Sistemleri	Çağdaş Mimarinin Düşünsel Kaynakları	Endüstriyel Arkeoloji	Mimarlıkta Mekan Kavramı	Isı - Nem
	Yapılarda Yangın Korunumu	Kalıp ve İskele Teknikleri	Geleneksel Mimari Tasarım İlişkisi	Mimarlık ve Kıyı Mekanı	Mimarlıkta Oran	Yapı Akustiği
	Tasarımda Deprem Faktörü	Bina Maliyeti Yönetimi	Çağdaş İslam Mimarisinde Mekansal ve Morfolojik Analiz	The Effect of Acces. on Design-Tasarımda Özürlü Etmeni	İç Mekan Donatımı	İklimle Dengeli Tasarım
	Yapı-Sağlık İlişkisi	Çelik Yapı Tasarımı	Batılılaşma Dönemi İstanbul	Konut ve Kültürel Süreklilik	Bina Programlama	
	Betonarme	Su ve Nem Sorunları	Mimarlıkta Tipolojik Çözümleme	Mimari Çevre ve Psikoloji	Mimari Fotoğraf	
			Biçim Gramerleri	Yapı Tarihi	Türk Evi ve Koruması	
			Türk Sanatı			

Tablo 4.9 YTÜ Mimarlık Bölümünün Lisansüstü Programları

Mimarlık Bölümü Lisansüstü	
Yüksek Lisans Programları	Doktora Programları
Mimari Tasarım	Mimari Tasarım
Rölöve Restorasyon	Rölöve Restorasyon
Bilgisayar Ortamında Mimarlık	Bilgisayar Ortamında Mimarlık
Mimarlık Tarihi ve Kuramı	Mimarlık Tarihi ve Kuramı
Yapı	Yapı
Yapı Fiziği	Yapı Fiziği

4.1.4. Orta Doğu Teknik Üniversitesi

Türkiye ve Orta Doğu ülkelerinin kalkınmalarına katkıda bulunmak üzere 15 Kasım 1956 tarihinde Ankara’da, Orta Doğu Yüksek Teknoloji Entitüsü adıyla eğitime başlamıştır. İlk olarak Mimarlık Bölümü öğretime açılmış, 1957–1958 öğretim yılı başında Mimarlık, Mühendislik ve İdari Bilimler Fakülteleri kurulmuştur. ODTÜ’de öğretim dili İngilizcedir.

ODTÜ ile ülkedeki mimarlık eğitimine bazı yenilikler gelmiştir. Bunların başında, tasarım eğitiminde tümevarım yerine tümdengelim metodunun kullanılması gelir. Tümdengelim sisteminin esası, öğrencilere 1.sınıf 1.dönem Temel Tasar dersi ile verilmeye başlanmıştır.

Öteki derslerde mimari kültür kazandıracak konular işlenmektedir. ODTÜ ile gelen ikinci yenilik, 5 yıllık eğitimin 4+2 yıla bölünerek mimar ve yüksek mimar ayrımına gidilmiş olmasıdır. Bir diğer yenilik ise çalışmalarını değerlendirme yöntemi de değişmiştir. Açık jüri sistemi, bir sözlü sınav olmaktan çıkıp bir forum havasına dönüşmüştür. Açık jüri düzen danışma ve karar jürisi olmak üzere iki türde uygulanabilir. Açık jürilerin adil şekilde değerlendirme ve açık tartışma yoluyla eğitim olmak üzere iki fonksiyonu vardır.

ODTÜ’ nün beş fakültesinden biri olan Mimarlık Fakültesinin bünyesinde; Mimarlık, Şehir ve Bölge Planlama, Endüstri Ürünleri Tasarımı bölümleri yer almaktadır.

Mimarlık Bölümü Vizyonu

Türkiye’de uluslararası düzeyde nitelikli eğitim veren bir kurum olmaktır.

Mimarlık Bölümü Misyonu

Öğrencilerin araştırmacı yönlerini, yaratıcı kişilik ve düşünce yapılarını özgürce geliştirebilmelerini amaçlayan mimari tasarım stüdyoları, ODTÜ’deki eğitimin odak noktasıdır. ODTÜ verdiği bu eğitimle, donanımlı, kendine güveni olan, araştırma yapmasını bilen, sorunların özüne inebilen, kaynaklara hakim, soyutlama becerisi olan, gerek iş gerekse akademi dünyasında aranan elemanları yetiştirebilmeyi amaç edinmiştir.

Tablo 4.10 ODTÜ Mimarlık Bölümünün Lisans Zorunlu Ders Programı

1.Yarıyıl	2. Yarıyıl	3. Yarıyıl	4. Yarıyıl	5. Yarıyıl	6. Yarıyıl	7.Yarıyıl	8.Yarıyıl
Temel Tasarım - Basic Design 8K-12S	Mimari Tasarıma Giriş - Introduction Architectural Design 8K-12S	Mimari Tasarım 1 - Architectural Design 1 8K-12S	Mimari Tasarım 2 - Architectural Design 2 8K-12S	Mimari Tasarım 3 - Architectural Design 3 8K-12S	Mimari Tasarım 4 - Architectural Design 4 8K-12S	Mimari Tasarım - Architectural Design 5 8K-12S	Mimari Tasarım 6 - Architectural Design 6 8K-12S
Grafik Anlatım - Graphic Communication 3K-4S	Grafik Anlatım 2- Graphic Communication 2 3K-4S	Mimarlık Tarihi 1 - History of Art and Architecture 3K-3S	Mimarlık Tarihi 2 - History of Art and Architecture 2 3K-3S	Mimarlık Tarihi 3 - History of Art and Architecture 3 3K-3S	Kent Planlaması - Principles of City Planning and Urban Design 3K-3S	Restorasyon ve Koruma İlkeleri – Principles of Restroration and Conservati on 3K-3S	Yapısal Tasarım - Professional Practise 3K-3S
Mimarlığa Giriş - Introduction to Architecture 3K-3S	Mimarlığa Giriş - Introduction to Architecture 2 3K-3S	Statik ve Malzeme Mekaniği – Statics and Strength of Materials 3K-3S	Strüktürlerin Davranış ve Analizi – Behavior and Analysis of Structures 3K-3S	Strüktürel Tasarım 1 - Structural Design 1 4K-4S	Strüktürel Tasarım 2 - Structural Design 2 4K-4S	Seçmeli Ders - Approved Elective Course 3K-3S	Meslek Uygulama - Advanced Communication Skills 3K-3S
Temel Matematik -Basic Mathematics 1 4K-5S	Temel Matematik -Basic Mathematics 2 4K-5S	Malzeme ve Yapı Bileşenleri – What Buildings Are Made of 3K-4S	Yapı ve Kaplama Malzemele ri – How Buildings Are Made of 3K-4S	Detay İlkeleri - What Gets Buildings Made 4K-6S	Binalarda Çevresel Sistemler – Enviromental Systems in Buildings 3K-3S	Seçmeli Ders - Approved Elective Course 3K-3S	Seçmeli Ders - Approved Elective Course 3K-3S
İngilizce Development of Reading and Writing Skills 1 4K-4S	İngilizce 2 - Development of Reading and Writing Skills 2 4K-4S	Peyzaj Tasarımı - Lanscape Design 3K-4S	Çevresel Tasarım – Introduction to Enviromental Factors 3K-4S	Çevresel Tasarım- Enviromental Systems in Buildings 3K-3S	Türkçe- Turkish 0K-2S	Seçmeli Ders- Approved Elective Course 3K-3S	Seçmeli Ders- Approved Elective Course 3K-3S
Türkçe - Turkish (For Foreign Students) 0K-3S	Bilişim Kuralları ve Uyg. Giriş - Introduction to Information Theories and 0K-2S	Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi 1- Principles of Kemal Atatürk 1 0K-2S (yabancı)	Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi 2– Principles of Kemal Atatürk 2 0K-2S (yabancı)	Türkçe- Turkish 0K-2S	Seçmeli Ders- Approved Elective Course 3K-3S		Seçmeli Ders- Approved Elective Course 3K-3S

	Applications 0K-2S	öğrenciler için)	öğrenciler için)				
	Türkçe - Turkish (For Foreign Students) 3K-3S	Akademik Sözlü ve Sunuş Becerileri – Reading and Oral Communication (yabancı öğrenciler için) 3K-3S	Akademik Sözlü ve Sunuş Becerileri – Reading and Oral Communication (yabancı öğrenciler için) 3K-3S	Seçmeli Ders - Approved Elective Course 3K-3S	Seçmeli Ders - Approved Elective Course 3K-3S		Seçmeli Ders - Approved Elective Course 3K-3S
4 Yılda 188 Kredi 243 Saat							

Tablo 4.11 ODTÜ Mimarlık Bölümünün Lisans Seçmeli Dersleri (3 Kredi, 3 Saat)

Yapı-Meteryal-Teknoloji (Structure-Materials-Technology)		Mimarlık Tarihi (History of Architecture)	Teori-Eleştiri-Kentsel ve Mimari Tasarım Yöntemi (Theory/Criticism/Methodology in Urban and Architectural Design)	Çevre ve Mimarlık (Environment and Architecture)	Tasarım ve Sunum Teknikleri (Design and Techniques of Representation)
Mimaride Bina Mülkiyeti	Arkeolojik Sitleri Koruma	Tarihte Mimarlık ve Mimari Uygulama	Mimari Üzerine Düşünme (Okuma/Yazma)	Tarihi Çevre Araştırması	Güzel Sanatlar ve Tekniği –Çalışma (Fotoğraf)
Mimaride Matematik	Koruma Meteryalleri I	Ev ve Günlük Yaşam Tarihi	Restorasyon Teorisi ve Koruma I	Restorasyon Konuları	Mimarlık Bilgileri
Erken Hristiyan ve Bizans Mimarisi	Anadolu Mimarlığında Konstrüksiyon Meteryalleri	Yunan Mimarisi	Şantiye Yönetimi	Mimari Dil Üzerine Araştırma I	Tasarım-Sanat Esasları
Tarihte Strüktürel Sistemler	Mimari Strüktür Üzerine Çalışma	Ortaçağ Mimarisinde Batı ve Doğu	Tasarım Metotları		Bilgisayar Destekli Tasarım
Yeraltı Strüktür Sistemleri Üzerine Seminer	Mimaride Akustik I	Yunan Ev Mimarisi	Peyzaj Mimarisi araştırması I		Güzel Sanatlar Tekniği
Yapı İnşası	Sanat ve Mimaride Madde Gelişimi	Yunan Mimarisi Üzerine Seminer	Politika ve Çevre		Dijital Tasarım Stüdyosu
Bozulma ve Korumaya Giriş	Tarihi Strüktürlerin Analizi	18.yy Osmanlı Mimarisinde Batı Etkileri	Ölçüm ve Tasarımda Sorunlar		İleri Mimari Tasarım 1: Kapı
Uygun Teknolojiler	Yapı Yönetimine Giriş	Ortaçağ Binaları	Yaşama Alanı		Uluslararası Mimari Tasarım

					Prensipler i
Mimaride Bilgisayar Yazılımları	Geleneksel Tarih Meteryalleri ve Teknikleri I		Seçilen Konularda Mimari Araştırma II		Mimari ve Şehir Tasarımı
Mimari Çarşı Strüktürü	Koruma Bilimi Üzerine Laboratuvar Deneyleri		Bina Tasarımı ve Arştırma Stüdyosu		Mantıklı Tasarıma Kartezyen Yaklaşım
Konser Salonlarında Akustik Tasarım			Dijital Konstrüktivizm		
			Estetik ve Kritik		

Tablo 4.12 ODTÜ Lisansüstü Programları

Yüksek Lisans	Doktora
Mimarlık (Architecture)	Mimarlık (Architecture)
Bina Bilgisi (Building Science)	Bina Bilgisi (Building Science)
Restorasyon (Restoration)	Restorasyon (Restoration)

4.1.5. Dokuz Eylül Üniversitesi

İzmir’de mimarlık eğitimi ilk kez 1963 yılında Buca’da kurulan Ege Özel Mimarlık Mühendislik Yüksek Okulu’nda verilmeye başlanmıştır. DEÜ Mimarlık Fakültesi 3 Temmuz 1992’de kurulmuştur. Ancak fakültenin ilk kuruluşu 1971 yılına kadar uzanmaktadır. Şu an Mimarlık Fakültesinde; Mimarlık bölümü ve Şehir ve Bölge Planlama bölümü bulunmaktadır.

Mimarlık Bölümü Vizyonu

İnsan çevresinin tasarımına yönelik meslek adamı ve araştırmacılar yetiştirmek ve böylece Türkiye’de her ölçekteki tasarım ürünlerinin özgün ve yüksek niteliklere sahip kılınmasına katkıda bulunmaktadır.

Mimarlık Bölümü Misyonu

Eğitim açısından amaç, maksimum düzeyde öğrenme, bilgilenme, bilgi üretme gibi düşünsel eylemler için ortam oluşturmaktır. Öğrencilerin, topluma sorumlu aynı zamanda bağımsız düşünüp, tasarlayabilen hem bütünü hem de detayı kavrayabilen yaklaşımla eğitilmesine çalışılmaktadır. Diğer bir amacı ise çok yönlü öğrenci/ meslek adamı/ araştırmacı profiline yönelmesi ve amaçlamasıdır. Bu yöndeki girişimlerle yaratıcı, öneri üretebilen, eleştirel

düşünebilen, geniş ufuklu bakış açılarına sahip, günümüz teknik olanaklarını kullanmayı bilen tasarımcılar yetiştirilmeye çalışılmaktadır. Öğrenciler mimarlığı sadece biçimsel bir etkinlik olarak algılamamanın ötesinde kavramsal, sosyal, kültürel ve ekonomik değerlerle ilişkilendirilmiş çalışmalara yönlendirilmektedir.

Tablo 4.13 DEÜ Mimarlık Bölümünün Lisans Zorunlu Ders Programı

1.Yarıyıl	2.Yarıyıl	3.Yarıyıl	4.Yarıyıl	5.Yarıyıl	6.Yarıyıl	7.Yarıyıl	8.Yarıyıl
Mimari Tasarıma Giriş 6K-8S	İnsan ve Mekan 1K-1S	Mimari Tasarım 1 6K-8S	Mimari Tasarım 2 6K-8S	Mimari Tasarım 3 6K-8S	Mimari Tasarım 4 6K-8S	Mimari Tasarım 5 6K-8S	Mimari Tasarım 6 6K-8S
Temel Tasarım 6K-8S	Matematik 2 3K-3S	Mimari İletişim Teknikleri 3K-4S	Sanat Tarihi 3K-4S	İnce Yapı 3K-4S	Yapı Uygulama Projesi 3K-4S	İç Mekan Tasarımı 3K-4S	Mimari Çevre Düzenleme 3K-3S
Yapı Bilgisine Giriş 3K-4S	Yapı Malzemesi 1 2K-2S	Yapım Bilgisi 1 3K-4S	Yapım Bilgisi 1 2K-2S	Şehircilik 3K-4S	Yapı Üretimi ve Organizasyonu 2K-2S	Mimarlık Tarihi 4 2K-2S	Endüstrileşmiş Yapım 2K-2S
Bina Bilgisi 1 2K-2S	Yabancı Dil 2K-2S	Mimarlık Tarihi 1 2K-2S	Bina Teknik Donanımı 2K-2S	Bina Bilgisi 4 2K-2S	Mimarlık Tarihi 3 2K-2S	Betonarme 2 3K-4S	İmar Kuralları 2K-2S
Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi 2K-2S	Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi 2K-2S	Bina Bilgisi 2 2K-2S	Bina Bilgisi 3 2K-2S	Çağdaş Yapım ve Strüktür Sistemleri 1 2K-2S	Çağdaş Yapım ve Strüktür Sistemleri 1 2K-2S	Mimari Araştırma Yöntemleri 2K-2S	Seçme Ders 2K-2S
Beden Eğitimi veya Güzel Sanatlar 1K-1S	Beden Eğitimi veya Güzel Sanatlar 1K-1S	Yabancı Dilde Okuma ve Konuşma 2K-2S	Mukavemet 2K-2S	Yapı Statığı ve Çelik Yapılar 3K-4S	Betonarme 1 3K-4S	Bina ve Tasarım Ekonomisi 2K-2S	Seçme Ders 2K-2S
Yabancı Dil 2K-2S	Türk Dili 2K-2S	Statik 3K 4S	Mesleki Yabancı Dil 1 2K-2S	Seçme Ders 2K-2S	Seçme Ders 2K-2S	Seçme Ders 2K-2S	
İnsan ve Çevre 1K-1S		Yapı Malzemesi 2 2K-2S	Mimarlık Tarihi 2 2K-2S	Mesleki Yabancı Dil 2 2K-2S	İş Hayatı İçin Yabancı Dil 2K-2S		
Türk Dili 2K-2S			Ölçme Bilgisi 2K-2S				
Matematik 3K-3S							
4 Yılda 169 Kredi 197 Saat							

Tablo 4.14 DEÜ Mimarlık Bölümünün Lisans Seçmeli Dersleri (2 Kredi, 2 Saat)

DERSLER			
Alışveriş Mer. Çok Amaçlı Tic. ve Çar. Yap.	Çelik Malzeme ile Konut Yapımı	Mimarlıkta Form Oluşum Süreci	Görsel Algılama
Mimari Eleştiri	Bölgesel Geleneksel Mimarlık	Mimaride Işık ve Su Öğeleri	Yapım Sistemleri Araştırması
Endüstriyel Tasarım	İzmir Tarihsel Çevre Dokusu Araştırmaları	Dekonstrüksiyon ve Eleştirisi	Koruma İlkeleri
Mimarlıkta Bilgisayar Programlama	İzmir'de Mimari Gelişmeler	Özellikle Bireyler İçin Tasarım	Çağdaş Batı Mimarları ve Uygulamaları
Toplu Konuta Çağdaş Yaklaşımlar	Betonarme Proje ve Çizim Teknikleri	Bilgisayar Destekli Çizim ve Sunum Teknikleri	Bilgisayar Destekli Çizim ve Takdim Teknikleri
Geleneksel ve Geliştirilmiş Yapı Teknikleri	Çok Katlı ve Yüksek Yapılarda Tasarım Problemi	Kamusal Açık Mekanlar	Konaklama Yapıları

Tablo 4.15 DEÜ Mimarlık Bölümünün Lisansüstü Programları

Mimarlık Bölümü Lisansüstü	
Yüksek Lisans Programları	Doktora Programları
Bina Bilgisi	Bina Bilgisi
Yapı Bilgisi	Yapı Bilgisi
Rstorasyon	Rstorasyon

4.1.6. Karadeniz Teknik Üniversitesi

Mimarlık bölümü 19 Eylül 1963'te eğitim ve öğretime İnşaat - Mimarlık Fakültesi olarak başlamıştır. 5 yıllık lisans eğitimi olarak başlayan lisans eğitimi 1977-1978 Eğitim-öğretim yılından itibaren 4 yıl olarak sürdürülmektedir. Mimarlık Bölümü, 1982 yılında kurulan Mühendislik - Mimarlık Fakültesi içerisinde yer almıştır. Bakanlar kurulunun 04.07.2005 tarihli kanunu ile Mimarlık Fakültesi olarak yapılandırılmıştır.

Mimarlık Bölümü Vizyonu

- Mimarlık fakülteleri için ön sırada yer almak
- Bilim ve bilgi üretmede yarışmacı olmak
- Öğretim kadrosu ve alt yapısı ile iyi donatılmak
- Eğitimde, sosyal-kültürel etkinliklerde öğrenci merkezli olmak
- Yüksek kalitede akademik etkinliklerde; kongre, sempozyum, seminer, panellerle ve değişim programlarıyla “mükemmeliyet merkez”lerinden biri olmak
- Lisans ve yüksek lisans düzeyinde eğitimi ile öncü bir fakülte olmak

Mimarlık Bölümü Misyonu

Bilimsel, sosyal, kültürel etkinlikleri güçlendirmek ve bölge ve kent kamu oyu ile ilişkiler ağı oluşturmaktır.

Tablo 4.16 KTÜ Mimarlık Bölümünün Lisans Zorunlu Ders Programı

1.Yarıyıl	2.Yarıyıl	3.Yarıyıl	4.Yarıyıl	5.Yarıyıl	6.Yarıyıl	7.Yarıyıl	8.Yarıyıl
Genel Matematik 4K-4S	Yapı Bilgisi 4K-4S	Mimari Tasarım Bilgisi 4K-4S	Çevre-Davranış Bilgisi 4K-4S	Mimarlık Tarihi II 6K-4S	Rölöve 6K-4S	Şehircilik Proje 10K-8S	Bitirme Çalışması 10K-6S
Temel Tasarım 6K-6S	Bina Bilgisi 4K-4S	Yapı Elemanları 1 4K-4S	Fiziksel Çevre Bilgisi 4K-4S	Yapı Projesi 10K-8S	Şehircilik 4K-4S	Mimari Proje 7 10K-8S	Meslek Uygulama Bilgisi 6K-4S
Mimari Anlatım ve Mimari Proje I 8K-8S	Mimari Proje 2 8K-8S	Yapı Malzemesi 4K-4S	Yapı Elemanları II 4K-4S	Yapım Üretim Teknikleri 2K-2S	Mimari Proje 6 10K-8S	Seçmeli Ders I 5K-2S	İmar Hukuku 4K-2S
Temel Bilgisayar I 4K-4S	Bilgisayar Destekli Tasarım 4K-4S	Mimarlık Tarihi I 4K-4S	Statik-Mukavemet 4K-4S	Yapı Statiği 2K-2S	Betonarme Yapılar 4K-4S	Seçmeli Ders –II 5K-2S	Seçmeli Ders –I 5K-2S
Türk Dili-1 2K-2S	Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi 4K-4S	Mimari Proje 3 10K-8S	Mimari Proje 4 10K-8S	Mimari Proje 5 10K-8S	Seçmeli Ders-I 3K-2S		Seçmeli Ders –II 5K-2S
Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi 2K-2S	Türk Dili-2 2K-2S	Yabancı Dil-3 4K-4S	Yabancı Dil-4 4K-4S		Seçmeli Ders –II 3K-2S		
Yabancı Dil-1 4K-4S	Yabancı Dil-2 4K-4S						
4 Yılda 240 Kredi 200 Saat							

*5.yarıyıldan sonra seçmeli ders alınmaktadır

Tablo 4.17 KTÜ Mimarlık Bölümünün Lisans Seçmeli Dersleri (3 veya 5 Kredi, 2 Saat)

3 KREDİ (6.Yarıyıl)		5 KREDİ (7.Yarıyıl)		5 KREDİ (8.Yarıyıl)	
İç Mimari	Günümüz Türkiye Mimarlığında Genç Türk Mimarları	Fiziksel Engelliler ve Tasarım	Dünya Mimarlığında Farklı İnanç Yapıları	Çelik Yapılar	Çağdaş Strüktür Sistemleri
Isıtma-Havalandırma	Gelenekselden Günümüze Konut ve Mekansal Değişim	Kentsel Koruma-Yenileme	Prefabrik Yapılar	Cumhuriyet Dönemi Türkiye Mimarisi	Konutta Mekan Kullanımı ve Değerlendirilmesi
Aldo Rossi ve Kentsel Mimarlık	Bilgisayar Destekli Proje Kesif ve Maliyetleri	Mimarlıkta Estetik	Cumhuriyet Döneminde Konut Mimarisi	Bilgisayar Destekli Uygulama Projeleri	Osmanlı Dönemi Konaklama Yapılarında Mekansal ve Morfolojik Analiz
Kentsel Ulaşım	Sıhhi Tesisat	Kent Sosyolojisi	Restorasyon	Yaratıcılık	20. Yüzyıl Mimarlığı
Kentsel Mekân Düzenleme		Kentsel Alt Yapı	Kentsel Tasarım Bilgisi	Mimari Akımlar	

Tablo 4.18 KTÜ Mimarlık Bölümünün Lisansüstü Programları

Mimarlık Bölümü Lisansüstü	
Yüksek Lisans Programları	Doktora Programları
Bina Bilgisi	Bina Bilgisi
Yapı Bilgisi	Yapı Bilgisi
Mimarlık ve Sanat Tarihi	Mimarlık ve Sanat Tarihi
Şehircilik	Şehircilik
Restorasyon	Restorasyon

Tablo 4.19 Üniversitelerin Sayısal Verilerle Karşılaştırılması

Üniversiteler	MSGSÜ	İTÜ	YTÜ	ODTÜ	DOKUZ EYLÜL	KTÜ
Kredi	167	153	180	188	169	240
Saat	194	198	224	243	197	200
Ders Adedi	72	49	63	53	63	46
Proje Ders Kredisi	48	38	46	56	42	76
Proje Ders Kredi Yüzdesi	%28.74	%24.84	%25.56	%29.79	%24.85	%31.67
Proje Ders Saati	32	62	62	84	56	62
Seçimlik Ders Kredisi	26	27	20	30	10	26
Seçimlik Ders Saati	26	27	20	30	10	12
Uygulama Projesi Kredisi	6	5	6	—	—	—
Uygulama Projesi Saati	8	8	8	—	—	—
Öğrenci Sayısı	102	130	150	60	60	60
Öğretim Gör. Sayısı	76	150	108	92	48	48

- Türkiye’de mimarlık eğitimi 4 yıldır ve mimar unvanıyla mezun olunmaktadır. İncelenen 6 üniversitenin mimarlık bölümlerinde toplam ders saati ortalaması 209,3 saattir, ancak toplam ders saati en az ve en fazla olan üniversiteler arasında 49 saatlik önemli bir fark bulunmaktadır.
- Öğrencinin mezun olabilmesi için alması gereken ders sayıları farklıdır, ders sayısı fazla olan üniversitelerde ders saatinin süresi de artmaktadır.
- Üniversitelerde ders saati farkının oluşmasının bir diğer nedeni, proje ders saatlerinin değişik olmasıdır. Proje derslerinin eğitim programı içerisindeki ağırlığının (%24.84-%31.67)değişmesi, mimarlık eğitiminin nasıl yürütülmesi gerektiğine ilişkin farklı anlayışlardan kaynaklanmaktadır. Bazı bölümler eğitimi mimari tasarım projesi odaklı sürdürürken, diğerleri derslerin program içerisindeki toplam ağırlığını yüksek tutmaktadırlar.
- Öğrencilerin alması gereken kredi 153 ile 240 arasında değişmektedir. Ayrıca Tabloda görüldüğü gibi ders adedi ile kredi toplamı arasında doğrudan bir ilişki bulunmamaktadır.

Bu da bölümlerin derslere çok farklı kredi verdiklerini göstermektedir.

- Kredilerde bir diğer fark da proje derslerinde görülmektedir. Proje ders saatleri ve kredileri arasında da bir ilişki bulunmamaktadır. Bu da yine her üniversitenin proje derslerinde farklı bir sistem ve kredilendirme uyguladıklarını gösteriyor.
- Seçmeli dersler, öğrencilerin ilgi alanlarına göre kendilerini geliştirmelerine olanak sağlaması beklenen derslerdir. Mimarlık bölümleri öğrencinin mezun olması için alması gereken seçmeli ders sayısını belirlemekte ve farklı ders gruplarından belirli sayıda seçmeli ders almaya yönlendirmektedir. Bu sayılarda da farklılaşmalar bulunmaktadır.
- Tabloda görülüyor ki üniversiteler arasında öğretim üyeleri açısından da büyük farklar söz konusu, yeterli sayıda öğretim üyesi ve görevlisi bulunan bölümlerde seçmeli ders seçeneği fazladır. Öğretim görevli sayısının fazla olmasının bir diğer avantajı, öğrencilerin yararlanabileceği farklı görüşü, anlayışı görebilmesidir.
- Öğrenci sayısı da üniversitelere göre değişmektedir, öğretim görevlisi ve öğrenci sayısı ilişkisine bakıldığında her üniversite öğretim görevlisi başına düşen öğrenci sayısındaki farklar söz konusudur.
- Tablodan görülüyor ki, Türkiye'deki Mimarlık Fakültelerinde farklı sistemler uygulanmaktadır, bu da mezun olan mimarların değişik özelliklere sahip olmasını sağlamaktadır.

4.2. Amerika'dan ve Avrupa'dan Örnek Okulların İrdelenmesi

Dünya'da eğitim süreci ve mimarlık eğitimin gelişimi başlığı altında anlatılan ülkelerden seçilen üniversitelerin, mimarlık anlayışları, ders programları, mezun olmak için gereken krediler incelenecektir.

4.2.1. Pratt University- Pratt Üniversitesi/ ABD

Sanat bölümü 1887 yılında açılmıştır. Fen tarih, felsefe programları 1888 yılında eğitime başlamıştır. Şehirdeki diğer sürekli eski okullardan farklı eğitim vermeye 1890 yılında başlamıştır. 1910 yılında fen ve teknoloji okulu açılmıştır. 1936 yılında Endüstriyel Tasarım Bölümü açılmıştır. 1938 yılında lisans eğitimine başlanmıştır. 1946 yılında İç Mimarlık Bölümü kurulmuştur. 1954 yılında Mimarlık Okulu Sanat Fakültesinden ayrılmıştır.

Pratt Üniversitesinde mimarlık anlayışı; entellektüel, estetik ve insani ihtiyaçları karşılayan, barınmayı ve korunmayı gerçekleştiren strüktürü tasarlamaktır.

Pratt Üniversitesinde mimarlık pratiği, eleştirileri ve tarihi öğretilir. Öğrenciler dünya şehirlerinden mimari örnekleri görür ve yaratırlar, bu nedenlerden dolayı Pratt Üniversitesi dünyanın en iyi on mimarlık okulundan biridir.

Lisans programında öğrenciler güçlü tasarım ve teknik dersleri alırlar. Bunlar teori ve uygulamalarla desteklenmektedir. Bugünün ve geleceğin tasarım problemleri için çözüm yolları ararlar.

Tablo 4.20 Pratt Üniversitesi Lisans Ders Programı

1.yarıyıl	2.yarıyıl	3.yarıyıl	4.yarıyıl	5.yarıyıl	6.yarıyıl	7.yarıyıl	8.yarıyıl	9.yarıyıl	10.yarıyıl
Design-Tasarım 5K	Design-Tasarım 5K	Intermediate Design-Orta Seviyede Tasarım 5K	Intermediate Design-Orta Seviyede Tasarım 5K	Comprehensive Design-Kapsamlı Tasarım 5K	Comprehensive Design-Kapsamlı Tasarım 5K	Advanced Design-İleri Tasarım 5K	Advanced Design-İleri Tasarım 5K	Advanced Design-İleri Tasarım 5K	Degree Project Design-Bitirme Projesi 5K
Technics-Teknik 3K	Architectural Materials-Mimarî Esaslar 4K	History Survey I-Tarihi Araştırma 1 3K	History Survey II-Tarihi Araştırma 2 3K	Architectural Assembly Systems-Mimarî Kongre Sistemleri 4K	Planning-Planlama 3K	Liberal Arts: Science-Fen 4K	Construction Documents-Yapı Belgeleri 4K	Design Project Research-Tasarım Projesi Araştırması 3K	Professional Practice-Mesleki Pratik 3K
Form and Culture-Form ve Kültür 3K	Media-Medya 3K	Mechanical, Electrical and Plumbing Systems-Mekanik, Elektrik ve Su Tesisatı 4K	Computer Media-Bilgisayar Medya 2K	History of Modern Architecture Seminar Modern Mimarlık Tarihi 3K	Required Technology Elective-Zorunlu Seçmeli Teknoloji 3K	Required History/Theory Elective-Zorunlu Seçmeli Tarih veya Teori 3K	Architecture Elective-Mimarî Seçimlik 3K	Architecture Elective-Mimarî Seçimlik 3K	Architecture Elective-Mimarî Seçimlik 3K
Media I-Medya 1 3K	Statics-İstatistik 3K	Steel Structure-Çelik Strüktür 3K	Concrete Structure-B.arme Strüktür 3K	Liberal Arts: Social Science or Philosophy-Sosyal Bilimler veya Felsefe 3K	Liberal Arts: Social Science or Philosophy - Sosyal Bilimler veya Felsefe 3K	Liberal Arts: Elective-Fen, Tarih, Felsefe Seçimlik 3K	Liberal Arts: Elective-Fen, Tarih, Felsefe Seçimlik 3K	Liberal Arts: Elective-Fen, Tarih, Felsefe Seçimlik 3K	Liberal Arts: Elective-Fen, Tarih, Felsefe Seçimlik 3K
English-İngilizce 3K	English-İngilizce 3K	Cultural History I-Kültürel Tarih 1 3K	Cultural History II-Kültürel Tarih 2 3K	Liberal Arts: Science-Fen 3K	All-Institute Electives-Enstitü Seçimlik Ders 3K	All-Institute Electives-Enstitü Seçimlik Ders 3K	All-Institute Electives-Enstitü Seçimlik Ders 3K	All-Institute Electives-Enstitü Seçimlik Ders 3K	All-Institute Electives-Enstitü Seçimlik Ders 3K
			All-Institute Electives - Seçimlik 2K						
Toplam Ders Kredileri									
Zorunlu Dersler			98						
Meslek Seçimlik			18						
Enstitü Seçimlik			14						
Fen, Tarih, Felsefe Seçimlik			45						
4 Yılda 175 Kredi									

4.2.2. McGill University School of Architecture- McGill Üniversitesi Mimarlık Okulu / Kanada

McGill Üniversitesi'nde mimarlık okulu 1896 yılında kurulmuştur.

Mimarlık okulunun hedefleri:

- Mimaride, öğrenmeyi, öğretmeyi ve araştırmayı geliştirmek,
- Mimaride yüksek kalitede eğitimi ve akreditasyonu sağlamak,
- Mimarlık disiplinini ilerletmek için lisans araştırmalarını yüksek lisans ve doktora dayandırmak,
- Pratikte ve eğitimde ileri mimarlık bilgisini sağlamak,
- Diğer bilim dallarına katkıda bulunmak,
- Özel sektöre ve devlete hizmette bulunmak,

Mesleki eğitim süresi 5,5 yıl yani 11 dönemdir. İki bölümden oluşmaktadır. Bunlardan birincisi 4 yıllık lisans eğitimi ikincisi 1,5 yıllık yüksek lisans eğitimidir.

Tablo 4.21 McGill Üniversitesi Mimarlık Okulu Lisans Ders Programı

Temel dersleri tüm öğrencilerin alması zorunludur.					
Ders	Kredi	Ders	Kredi		
Genel Kimya- 1	4	Vektör, Matris ve Geometri	3		
Genel Kimya- 2	4	Mekanik and Dalga	4		
Matematik- 1	3	Electromanyetik ve Optik	4		
Matematik- 2	4				
Toplam Kredi 26					
2. 3. ve 4. yıllar için program					
Zorunlu Dersler	Mimari Dersler	Mimari Seçimlikler			
Bölüm Dışı Dersler 23K	56K	12K			
Mimarlık ve Mühendislik Hukuku 3K	İletişim ve Mimari Davranışlar 6K	Bina Elemanlarının Organizasyonu 3K	Kamera ve Algı 3K	Kanada Mimarlık Tarihi 2K	Bina Tasarımı Teorisi ve Sanatı 3K
İstatistik 3K	Mimari Grafikler ve Tasarım Elemanları 6K	Mimarlık Tarihi 1 3K	Enerji, Çevre ve Bina 3K	Yurtdışı Çalışması 3K	Geometri ve Mimarlık 3K
Metallerin Dayanımı 4K	Serbest El Çizim 1 1K	Mimarlık Tarihi 2 3K	Tarihsel Korumaya Giriş 2K	Şehir Morfolojisi 3K	Yerleşim Kullanımı 3K
Betonarme Tasarım ve Esasları 3K	Serbest El Çizim 2 1K	Tasarım ve Konstrüksiyon 1 6K	Serbest El ve Eskiz 1K	Modern Mimarlığın Merkezi 3K	Bilgisayar ve Bina Tasarımı 2K
Çelik Yapı ve Ahşap Tasarım 3K	Tasarım ve Konstrüksiyon 2 6K	Bina Yönetmeliği ve Güvenliği 2K	Mimarlık ve Rönesans 3K	Mimari Eleştiri Üzerine Seminer 3K	Seçilmiş Konuların Tasarımı 2K
Strüktür 2K	Serbest El Çizim 3 1K	Eskiz 1 1K	Bina Tarihi 3K	Analiz Üzerine Seminer ve Teori 3K	Engelliler İçin Çevre 2K
Mühendislik Ekonomisi 3K	Serbest El Çizim 4 1K	Peyzaj 2K	Bina Teorisi 3K	Yapı Felsefesi 3K	Şehir Strüktürü 3K
	Tasarım ve Konstrüksiyon 3 6K	Tasarım ve Konstrüksiyon 4 6K	Seçilmiş Konuların Tasarımı 1 3K	Seçilmiş Konuların Tasarımı 2 3K	
	Aydınlatma 2K				
6 Kredi de bölüm dışı derslerden seçilir ve toplam 133 kredi ile lisans tamalanır					
45 kredi yüksek lisansta alarak = 5,5 Yılda 178 kredi ile mezun olunur.					

4.2.3. Cardiff University- Cardiff Üniversitesi / İngiltere

Okul öncelikle mimariyi anlamayı ve araştırmayı öğretmektedir. Okulda ekonomik gelişmeleri ve yaşam kalitesini yükseltmeyi dikkate alarak öğretim ve tasarım yapmaktadır. Mimarlık fakültesinde, mimarlık, peyzaj mimarlığı ve şehir ve bölge planlama bölümleri bulunmaktadır. Okul mimarlığın birçok disipline dayandığını bilmektedir ve bu doğrultuda eğitim yapmaktadır. Fiziksel ve sosyal bilimleri, tarih, teori, çizim derslerini vermekte ve bunları uygulamalarla desteklemektedir. İngiltere'nin en iyi mimarlık okulu olma yolunda ilerlemektedir.

Tablo 4.22 Cardiff Üniversitesi Lisans Ders Programı

1.Yıl		2.Yıl		3.Yıl	
Güz Dönemi	Bahar Dönemi	Güz Dönemi	Bahar Dönemi	Güz Dönemi	Bahar Dönemi
Architectural Design 1- Mimari Tasarım 1 80K		Architectural Design 2- Mimari Tasarım 2 80K		Architectural Design 3- Mimari Tasarım 3 80K	
World Architecture- Dünya Mimarlığı 10K	Architectural Technology- Mimari Teknoloji 10K	Architectural Technology 2- Mimari Teknoloji 2 20K		Architectural Technology 3- Mimari Teknoloji 3 20K	
Architecture since 1940- 1940'tan beri Mimarlık 10K	Introduction to the History of Architecture, from Early Civilisations to the Industrial Revolution- Mimarlık Tarihine Giriş, Eski Medeniyetlerden Endüstri Devrimine Kadar 10K	A History of Western Architecture- Batı Mimarlık Tarihi 10K	Cities and Landscape- Şehirler ve Peyzaj 10K	Issues in Contemporary Architecture- Çağdaş Mimarlığın Sorunları 10K	Practice Management and Economics- Yönetim Uygulaması ve Ekonomi 10K
120K		120K		120K	
Toplamı 360 Kredi					
Okul 3 yılda ana dersleri verir, fakat RIBA ve ARB tarafından tanınabilmesi, yani mimar unvanını alabilmesi için 2 yıl daha okunmalıdır.					
1.Yıl			2.Yıl		
Güz Dönemi		Bahar Dönemi	Güz Dönemi		Bahar Dönemi
Architecture in Practice-Mimari Uygulama 30K			Architectural Design 4-Mimari Tasarım 4 80K		
Technology in Practice- Teknoloji Uygulamaları 10K	Research Method Araştırma Metotları 10K		Dissertation Tez 30K	Practice, Management and Economics Uygulama, Yönetim ve Ekonomi	

Project Initiation Projeye Giriş 20K			10K
Management and Communication-Yönetim İletişim 20K			
Practice Experience-Uygulama Pratikleri 30K			
120K		120K	
Toplamı 240 Kredi			
5Yılda 600 Kredi			

4.2.4. Technische Universität Berlin-Berlin Technical University- Berlin Teknik Üniversitesi/Almanya

1770–1821 tarihinde Berlin Teknik Üniversitesi'nin ilk bölümleri kurulmuştur, dağcılık, inşaat ve işletme akademileridir. 1879 yılında Krallık Teknik yüksek Okulu ile birleşmiştir. 1945 yılında Berlin Teknik Yüksek Okulu kapatılmıştır ve 1946 yılında Berlin Teknik Üniversitesi olarak tekrar kurulmuştur. 1950 yılında Edebiyat Fakültesi açılmıştır. 2005 yılında ise araştırma ve öğretim 7 fakülteye ayrılmıştır. Berlin Teknik Üniversitesi'nin Edebiyat, Matematik ve Tabii Bilimler, Yöntem Bilimleri, Elektronik ve İnatmatik, Ulaşım ve Makine Sistemleri, İşletme ve İdare Fakülteleri'dir, İnşaat Mühendisliği ve Yer Bilimleri fakültesi ile Mimarlık Çevre Toplum fakültesi ise 01.04.2005'te birleştirilmiştir.

Tablo.4.23 Berlin Teknik Üniversitesi Lisans Ders Programı

Bilim Dahı Grupları	1.Yarıyıl	2.Yarıyıl	3.Yarıyıl	4.Yarıyıl	5.Yarıyıl	6.Yarıyıl	7.Yarıyıl	8.Yarıyıl	9.Yarıyıl	10.Yarıyıl
Tasarım (T) Yapı Konstrüksiyon (YK) (TYK)	TYK 1 14K	TYK 2 11K	TYK 3 12K	TYK 4 11K	TYK 5 12K	TYK 6 3K		T. 7K	T. 7K	
	T 1 1K	T 2 1K	T 3 1K	TYK 4 1K	TYK 5 1K			Uyg. 6K	Uyg. 6K	
	YK 1 1K	YK 2 1K	YK 3 1K	TYK 4 10K	TYK 5 11K			Teori 1K	Teori 1K	
	TYK 1 12K	TYK 2 9K	TYK 3 10K							
Tasarım		Şehircilik Esasları Tasarımı 11K			Bina ve Şehircilik Tarihi 9K		Şehir-Bina Tasarımı 7K			
		Şehircilik 3K	Şehircilik Tasarımı 6K		Bina Tarihi 3K	Şehircilik Tarihi 2 3K				
		Şehircilik 2K	Şehircilik Tarihi 1 1K		Bina Tekniği Gelişimi 3K					
Teknik Bilim Esasları	Mimarlık Tarihi ve Teorisi 7K			İmar Hukuku 3K			Mimari Teori 4K			
	Mimari Teori 2K	Yapı Tarihi 2K		İmar Hukuku 3K			Mimari Teori 2K	Mimari Teori 2K		
	Yapı Tarihi 2K									
Sunum ve Şekillendirme	Şekillendirme Sanatı 5K									
	Serbest El Çizim 1K	Renk Tasarımı 1K								
	Algı Eğitimi ve Mekan Org. 1 1,5K	Algı Eğitimi ve Mekan Org. 2 1,5K								
	Tasarım Geometri 1+2 5K		CAAD' e Giriş 3K							
	Tasarım Geometri 1	Tasarım Geometri 2	CAAD' e Giriş 3K							
Sosyoloji Esasları				Mimari Sosyoloji Esasları 6K						
				Mimari Sosyoloji 2K	İmar Hukuku 2K	Bina Ekonomisi 2K				
Teknik Bilimi		Yapı Teorisi 1+2+3 17K								
		Yapı Teorisi 1 5K	Yapı Teorisi 2 5K	Yapı Teorisi 3 7K						
	Öğretim Araçları ve Yapı Fiziği 4K									
Doğa Esasları	Öğretim Araçları ve Yangın Korunum	Yapı Fiziği/ Akustik/ Gürültü								

Bütün Dönem Sürer. Tasarım, Bina-Şehir Mimarlık Tarihi, Mimari Teori Alanlarını Kapsar

Diploma Çalışması

	2K	Kontrolü 2K								
			Bina Teknolojisi 13K							
			Tesisat/ Şehir Tekniği/ Fotometrik/ Org. 2K	Tesisat/ Şehir Tekniği 4,5K						
			Isı ve Havalandır ma 2K	Isı ve Havalan dırma 4,5K						
Zorunlu					Zorunlu Seçimlik 18K					
					Zorunlu Seçimlik 9K	Zorunlu Seçimlik 9K				
Serbest Seçimlik (S.Seç)	Serbest Seçimlik 3K				Serbest Seçimlik 15K					
	Serbest Seçimlik 3K				Serbest Seçimlik 6K	S.Seç. 9K				
Lisans Çalışması						Lisans Çalışması 10K				
5 Yılda 200 Kredi										

4.2.5. Nancy University-Nancy Üniversitesi/ FRANSA

Nancy Mimarlık Okulu 3 dönemden (6 yıldan) oluşmaktadır.

1.Dönem (2 yıl ve 12 modül):

1.Yıl, kültürün doğuşu

2.Yıl, tasarım için hazırlanmak.

2.Dönem (2 yıl ve 11 modül):

3.Yıl, metod ile tasarım

4.Yıl, işin kontrolü.

3.Dönem (2 yıl) Uzmanlaşma:

5.Yıl, uygulamada uzmanlaşma

6.Yıl, kompleks proje stüdyosu (5. ve 6. yıllar için program verilmemiştir. Bu yıllarda uzmanlaşma için eğitim verilmektedir.)

Tablo 4.24 Nancy Mimarlık Okulu Lisans Ders Programı

1.Dönem 1.Yıl	1.Dönem 2.Yıl	2.Dönem 3.Yıl	2.Dönem 4.Yıl
Strüktürel Mühendislik ve Mimari Sunum 1 —Çizim ile Başlama —Konstrüksiyon Çalışmaları —Malzeme ve Teknikleri —Sarmalama ve Konstrüksiyon —Strüktür ve Stabilite	Strüktürel Mühendislik —Karşılaştırmalı Teknolojiler —Malzemelerin Dayanıklılığı —Konstrüksiyon Atölyesi —Zorunlu Çalışma Dersleri	Strüktürel Mühendislik —Betonarme Strüktürler —Çelik Konstrüksiyonlar ve Mimarlık —Mimarlıkta Aydınlatma Elemanları —Çevre Hesapları	Mimari Proje —Konut Projesi Değerlendirme Jürisi. Bina Analizleri. Uygulamalar ve konutun Kullanımı —Ekonomi, Konut Üretim Süreçleri
Mimari Projeye Giriş —C-Ws İletişim —Mimari Tanıtım	Mimarlık Projesi —Proje Çalışmaları	Mimari Proje —Proje —Proje	Kentsel Proje —Kentsel Proje —Çağdaş Kent Planlama Tarihi —Yasal Ortamda Kent Planlama
Proje Tasarımı İçin Eğitim —Ölçek ve Tasarım	Peyzaj, Kent, Bölge ve Kentsel Proje —Kentleşme Analizler ve Biçimlerin Tarihi —Peyzaj	Peyzaj, Yerler ve Nesnelere —Peyzaj —Yerler ve Nesnelere	Plastik (Sanatsal) Proje —Plastik Proje —Kentsel Çevre ve Ütopya —Senaryo, Fotoğraf
Bilim ve Teknoloji 1 —Tanımlama —Euclid Geometrisi ve İzdüşüm —Veri Geliştirme	Bilim ve Teknoloji 2 —Tanımlama 2 —Veri Geliştirme 2	Bilim ve Teknoloji —Grafik Veri Geliştirme	Bilim ve Teknoloji —Bölümleme, İşlerin Tanımlanması, Yazılım ve Veri Temelleri
Tarih ve Diğerleri 1 —Mimarlık Tarihi —Sanat Tarihi —Antropoloji ya da Sosyoloji —Sosyoloji ve Metodoloji —Yabancı Dil	Tarih ve Diğerleri 2 —Fransız Mimarlık Tarihi —Antropoloji ya da Sosyoloji 2 —Metodoloji 2	Tarih ve Diğerleri —Modern Mimarlık Tarihi —Felsefe ve Mimarlık —Yasalar —Yabancı Dil	Tarih ve Diğerleri —20.yy Fransız Mimarlık Tarihi.
Plastik (Sanatsal) Proje İçin Eğitim 1 —Biçimlerin İfade Edilmesi, Algılama	Mimari Sunum ve Plastik (Sanatsal) Proje 2 —Plastik Proje Eğitimi —Modern ve Çağdaş Sanat Tarihi —Dış Kontur —Çizim		Seçimlik (Zorunlu) —Strüktür ve Veri Geliştirme: CAD, Algoritma, Programlama, —Kentler, Parklar ve Bahçeler Fransız Şehirlerinin Tarihi —Lorraine Mimarlık Tarihi —Strüktürel ve Felsefe: oran / ritim, mekan, mimarların felsefeleri.

4.2.6. Politecnico di Milano (Milano Politeknik) / İtalya

Milano Politeknik (MP), yenilikçi, uzmanlık dersleriyle eğitimin her yönüne büyük bir dikkatle kendini adanmış, mimar, mühendis, endüstri tasarımcısı yetiştiren bilim ve teknoloji üniversitesidir.

MP her zaman kaliteli ve yenilikçi öğretime, araştırmaya dayalı ekonomi ve üretim dünyasındaki teknolojileri ve deneyimleri içeren bir eğitim vermektedir.

MP 1863 yılında Milano da bir grup iş adamı ve öğretmen tarafından 'Istituto Tecnico Superiore' adında kurulmuş, 36 öğrenci ile eğitime başlamıştır. 1927'de Leonardo da Vinci Meydanı' ndaki yeni binasına taşınmıştır. 1937 yılında da Regio Politecnico di Milano adını almıştır. 1937'den beri okul büyümesini durdurmamıştır. Politecnico di Milano, mimarlık, mühendislik ve endüstriyel tasarım konusunda Avrupa'da, eğitim yöntemi konusunda da dünyanın önde gelen üniversitelerindedir. 'Politecnico' İtalya'da yalnızca mühendislik ve mimarlık alanında eğitim veren devlet üniversitesi anlamına gelir. MP' te 18 bölüm ve mimarlık, mühendislik, endüstriyel tasarım konusunda 9 ağ 7 kampüste bulunmaktadır. 18 bölüm araştırmaya 9 okul eğitime ayrılmıştır. Politecnico di Milano'nun eğitim politikası; Avrupa' nın endüstri alanında en çok gelişen bölgesine yardımcı olmaktır. MP 42000 öğrencisiyle mimarlık, mühendislik, endüstri ürünleri tasarımı konusunda İtalya'nın en büyük üniversitesidir.

MP' te mimarlık eğitimi iki okul olarak yürütülmektedir. Aşağıdaki tabloda bu okullar ve kampüsler yer almaktadır.

Tablo 4.25 MP Üniversitesi Mimarlık Okulları

1- Mimarlık Okulu 1			
Mimarlık Bilimi (Architecture Science)- Milano Leonardo Kampusü	Mimarlık Bilimi (Architecture Science)- Mantova Kampusü	İnşa Edilmiş Çevrede Mimarlık (Built Environment Architecture)- Milano Leonardo Kampusü	İnşa Edilmiş Çevrede Mimarlık (Built Environment Architecture)- Piacenza Kampusü
2- Mimarlık Okulu 2			
Mimarlık Bilimi (Architecture Science)-Milano Bovisa kampusü	Yapı Mimarlığı (Building Architecture)-Milano Bovisa Kampusü		

Tablo 4.26 MP Üniversitesi Milano Leonardo Kampüsü Lisans Ders Programı

Mimarlık Bilimi (Architecture Science)- Milano Leonardo kampüsü	
ACOUSTIC TECHNIQUES-Akustik Teknikleri 4K	ACOUSTIC TECHNIQUES-Akustik Teknikleri 5K
ANALYSIS OF URBAN AND ARCHITECTURAL MORPHOLOGY AND TIPOLOGY-Şehirselsel ve Mimari Morfoloji ve Tipoloji Analizi 4K	DISTRIBUTIVE CHARACTERS OF ARCHITECTONIC ORGANISMSMimari Organizmaların Özelliklerinin Sınıflandırılması 1,5K
APPLIED PHYSISCS-Uygulamalı Fizik 4K	ARCHITECTURAL DESIGN-Mimari Tasarım 7K
ARCHITECTURE OF PUBLIC SPACES-Kamusal Alan Mimarisi 1,5K	TECHNOLOGY FOR BUILDING AND ENVIRONMENTAL HYGENE-Çevresel Sağlık ve Yapı İçin Teknooji 1K
ARCHITECTURAL DESIGN-Mimari Tasarım 7K	ARCHITECTURAL DESIGN-Mimari Tasarım 7K
AESTHETIC-Estetik 1,5K	AESTHETIC-Estetik 1,5K
INTERIOR ARCHITECTURE-İç Mimari 1,5K	BASICS ON TECHNOLOGIES-Teknolojide Esaslar 7K
BUILDING QUALITY CONTROL-Bina Kalite Kontrol 4K	BUILT QUALITY CONTROL-Bina Kalite Kontrol 5K
BASICS ON HISTORY OF ART-Sanat Tarihi Esasları 4K	DESIGN-Tasarım 10K
AESTHETIC-Estetik 1,5K	DESIGN LAB-Tasarım Laboratuarı 7K
SCIENCE AND TECHNOLOGY OF MATERIALS-Maddelerin Teknolojisi ve Bilim 2K	ARCHITECTURAL DESIGN LAB-Mimari Tasarım Laboratuarı 10K
BUILDING DESIGN CONSTRUCTION IN ARCHITECTURE-Mimaride Bina Tasarım Yapım 10K	TYPOLOGICAL AND MORPHOLOGICAL CHARACTER OF ARCHITECTURE-Mimarinin Tipolojik ve Morfolojik Özellikleri 1,5K
PLANNING OF ELEMENTS AND SYSTEMS-Sistem ve Öge Planlama 1,5K	BUILDING PROCESS ORGANIZATION-Yapı Yöntem Organizasyonu 5K
STRUCTURAL SYSYTEM DESIGN-Yapım Sistemleri Tasarımı 7K	DECAY AND DIAGNOSIS OF HISTORIC BUILDINGS-Tarihi Binaların Teşhis ve Bozulması 5K
TIPOLOGICAL CHARACTER OF BUILDINGS-Binaların Tipolojik Özellikleri 1,5K	ECONOMICAL PROJECT EVALUATION-Ekonomik Proje Değerlendirme 5K
INDUSTRIAL DESIGN-Endüstriyel Tasarım 1,5K	LANDSCAPE DESIGN-Peyzaj Tasarımı 1,5K
HISTORY OF CONTEMPORARY ART-Modern Sanat Tarihi 1,5K	THEORY AND TECHNIQUES OF THE REPRESENTATION-Sunum Teknikleri ve Teorisi 1,5K
ENVIRONMENTAL PHISICS-Fiziksel Çevre 8K	ELEMENTS OF MATHEMATICS-Matematik Öğeleri 8K
ELEMENTS OF MATHEMATICS-Matematik Öğeleri 4K	ELEMENTS OF MATHEMATICS-Matematik Öğeleri 4K
ENVIRONMENTAL HYGENE-Çevresel Sağlık	ENVIRONMENTAL HYGENE-Çevresel Sağlık

4K	5K
SYSTEM CONSTRUCTION DESIGN-Yapım Tasarım Sistemleri 4K	TECHNOLOGY OF ARCHITECTURE-Mimari Teknoloji 4K
ELEMENTS OF PROJECT DESIGN-Proje Tasarım Öğeleri 8K	GEOTECHNICAL ENGINEERING-Jeodezi Mühendisliği 5K
GOVERNMENT OF TERRITORY AND SOCIETY-Bölgesel ve Toplumsal Yönetim 5K	ARCHITECTURE PROJECT IN CONTEMPORARY CITY-Modern Şehirde Mimari Proje 2,5K
GREEN SPACE DESIGN TECHNIQUES-Yeşil Alan Tasarım Teknikleri 4K	HISTORY OF GARDEN AND LANDSCAPE-Bahçe ve Peyzaj Tasarımı Tarihi 5K
HISTORY OF GARDEN AND LANDSCAPE-Bahçe ve Peyzaj Tasarımı Tarihi 4K	HISTORY OF ARCHITECTURE-Mimarlık Tarihi 8K
HISTORY OF MODERN AESTHETICS-Modern Estetik Tarihi 5K	HISTORY OF THE CITY AND BUILT ENVIRONMENT-Yapay Çevre ve Şehir Tarihi 4K
HISTORY OF THE CITY AND THE BUILT ENVIRONMENT-Yapay Çevre ve Şehir Tarihi 5K	INSTITUTIONS OF ART HISTORY-Sanat Tarihi Kurumları 5K
INTERIOR DESIGN-İç Mimari 5K	INTERIOR DESIGN-İç Mimari 4K
LIGHTING TECHNIQUES-Aydınlatma Teknolojisi 4K	LANDSCAPE ARCHITECTURE-Peyzaj Mimari 4K
LANDSCAPE ARCHITECTURE-Peyzaj Miamari 5K	LIGHTING ENGINEERING-Aydınlatma Mühendisliği 5K
OPEN LANDS PLANNING-Açık Alan Planlaması 5K	ARCHITECTURAL SURVEY-Mimari-İnceleme 4K
PHOTOGRAMMETRY-Fotogrametri 5K	SCIENCE OF CONSTRUCTION-İnşa Bilimi 5K
REPRESENTATION-Sunum 8K	REPRESENTATION-Sunum 8K
URBAN AND ENVIRONMENTAL RELIEF TECHNIQUE-Şehrsel ve Çevresel Rölyef Teknikleri 4K	URBAN ECONOMICS 1 – PRINCIPLES-Şehir Ekonomileri 1-Prensipleri 4K
STRUCTURAL AND CONSTRUCTIONAL DESIGN AND THEORY-Yapısal ve Bina Tasarım ve Teorisi 4K	TECHNOLOGIES OF ENVIRONMENTAL PROTECTION AND RESTORATION-Çevresel Koruma ve Restorasyon Teknikleri 5K
SOCIOLOGY-Sosyoloji 4K	URBAN PLANNING-Şehir Planlama 8K
THEORY OF BUILDING DESIGN AND STRUCTURES-Bina Tasarım ve Yapım Teorileri 4K	LAW-Hukuk 4K
5 Yılda 350 Kredi	

4.2.7. Eidgenössische Technische Hochschule - Swiss Federal Institute of Technology (İsviçre Federal Teknoloji Enstitüsü) / İsviçre

ETH. Üniversitesi 1855 yılında kurulmuştur. 80 milliyetten 20000 insanın okuduğu, araştırma yaptığı, çalıştığı üniversitedir. 21 Nobel ödülü sahibi ETH Üniversitesi ile bağlantılıdır. ETH Üniversitesi' nin temel olarak eğitim verdiği alanlar, mühendislik, mimarlık, fen ve doğa bilimi, matematiktir.

ETH. Üniversitesi' nde mimarlık eğitimi üç ana konuda verilir. Bunlar tasarım, teknoloji-fen ve doğa bilimi, beşeri ve toplum bilimdir. Bu ana derslerin dışında seçimlik ders konuları altı alandadır. Tasarım, Bina Teknolojisi, Çevresel Tasarım, Tarih, Ekonomi, D-Gess (subjects from the department of humanities, social and political sciences-insan bilimleri, sosyal ve siyasi bilimler).

Tablo 4.27 ETH Üniversitesi Lisans Ders Programı

1.Yarıyıl	2.Yarıyıl	3.Yarıyıl	4.Yarıyıl	5.Yarıyıl	6.Yarıyıl	7.Yarıyıl	8.Yarıyıl
Tasarım							
Mimari Tasarım 1 6K	Mimari Tasarım 2 6K	Mimari Tasarım 3 11K	Mimari Tasarım 4 11K	Mimari Tasarım 5 16K	Mimari Tasarım 6 16K	Mimari Tasarım 7 16K	Mimari Tasarım 8 16K
Mimarlık 1 2K	Mimarlık 2 2K	Mimarlık 3 2K	Mimarlık 4 2K	Mimarlık 5 1K	Mimarlık 6 1K	Mimarlık 7: Peyzaj Mimarlığı 2K	Mimarlık 8 2K
Mimari Teknoloji 1 6K	Mimari Teknoloji 2 6K	Mimari Teknoloji 3 2K	Mimari Teknoloji 4 2K	Mimari Teknoloji 5 2K	Mimari Teknoloji 6 2K		
Görsel Tasarım 1 8K	Görsel Tasarım 2 8K	Görsel Tasarım 3 4K	Görsel Tasarım 4 3K				
Mimari Teknoloji 1 2K	Mimari Teknoloji 2 2K						
Teknoloji, Fen ve Doğa Bilimi							
Bina Yapım 1 4K	Bina Yapım 2 4K	Bina Hizmetleri 1 2K	Bina Hizmetleri 2 3K			Proje Yönetimi 1 2K	Proje Yönetimi 2 2K
Sosyal Ekolojideki Esaslar 1 2K	Sosyal Ekolojideki Esaslar 2 2K	Bina Yapım 3 3K	Bina Yapım 4 3K				
Bina Teknolojisi 1 2K	Bina Teknolojisi 2 2K	Bina Teknolojisi 3 3K	Bina Teknolojisi 4 2K				
Caad 1 1K	Caad 2 1K	Caad 3 1K	Caad 4 1K				
Beşeri ve Toplum Bilimleri							
Modern Mimarinin	Modern Mimarinin	Sanat ve Mimarlık	Sanat ve Mimarlık	Mimarlık Teorisi 1	Mimarlık Teorisi 2	Mimarlık Teorisi 3	Mimarlık Teorisi 4

Kültürel Tarihi 1 3K	Kültürel Tarihi 2 4K	Tarihi 1 2K	Tarihi 2 2K	2K	2K	1K	1K
Sosyoloji 1 2K	Sosyoloji 2 2K	Ekonomi 1 2K	Ekonomi 2 2K	Sanat ve Mimarlık Tarihi 3 2K	Sanat ve Mimarlık Tarihi 4 2K	Sanat ve Mimarlık Tarihi 5 2K	Sanat ve Mimarlık Tarihi 5 2K
Tarihsel Korumaya Giriş 1K	Matematik 2K	Şehircilik Tarihi 1 1K	Şehircilik Tarihi 2 1K	Şehircilik Tarihi 3 2K	Şehircilik Tarihi 4 2K	Hukuk 2K	Hukuk 1K
Matematik 2K				Kentsel Tasarım Tarihi ve Planlama 1 2K	Kentsel Tasarım Tarihi ve Planlama 2 2K	Seçimlik Ders 4K	İmar Hukuku 1K
				Seçimlik Ders 3K	Seçimlik Ders 3K		Seçimlik Ders 4K
4 Yılda 265 Kredi							

Tablo 4.28 ETH Üniversitesi Seçimlik Dersleri

Tasarım	Bina Teknolojisi	Çevresel Tasarım	Tarih	Ekonomi	D-Gess İnsan Bilimleri, Sosyal ve Siyasi Bilimler
Estetik Yöntem	İç Mimaride Tasarım ve Yapım	Kentsel Tasarımda Sistemik Esaslar	Mimarlık ve Sanat Tarihi	Sosyoloji 3	Toplum, Sosyal ve Politik Bilim Konuları
Çizim	Öngerilimli Beton	Kentsel Tasarım	Kentsel Tasarım Teorisi	Sosyoloji 4	
Tarihsel Bağlamda Yeni Binalar	Bina Sistemleri İçin Doğal Kaynaklar	1950'den beri İsviçre'de Kentsel ve Mekansal Tasarım	Tarihi Koruma 1-2	Bina Ekonomisi	
Konut	Bina Fizikinde Özel Problemler	Peyzaj Mimari	Kentsel Tasarım Tarihi		
Şehirselleşimde Kültürel ve Sosyo-Ekonomik Bağlamda Konut Semineri	Yapı Malzemeleri: Ahşap, Metal, Sentetik		Modern Mimaride Yapım Teknikleri		
Caad Tasarım	Proje Yönetimi		Bina Teknoloji Tarihi		
Caad İnşaa	Yapım Yöntemi				
Caad Teori	Proje Yönetiminde Uygulamalar				
Caad Uygulama	Oda Akustiği				
Mimarlık Teorisi	Eski Bina Teknolojisi				
Mimari Eleştirisi Semineri	Plak ve Kabuklar				

Tablo 4.29 Amerika ve Avrupa Üniversiteleri

ÜLKE	ÜNİVERSİTE	Alınan Derslerin Kapsamı	Tasarım Ders Kredisi-Yüzdesi	ÖĞRETİM SÜRESİ	KREDİ
Amerika Birleşik Devletleri	Pratt Üniversitesi	Tasarım, Teknik, Görsel Anlatım ve Biçimlendirme Mimarlık Tarihi, Kültür, Medya, İngilizce, Sosyal ve Fen Bilimleri, İstatistik, Mesleki Pratik	50-%28.57	5 Yıl	175
Kanada	McGill Üniversitesi	Temel Dersler, Tasarım, Teknik, Mimarlık Hukuku, Ekonomi, Mimarlık Tarihi, Peyzaj	24-%13.48	4+1,5 Yıl	133+45=178
İngiltere	Cardiff Üniversitesi	Tasarım, Teknik, Mimari Teknoloji, Mimarlık Tarihi, Peyzaj, Ekonomi	320-%53.33	5 Yıl	360+240=600
Almanya	Berlin Teknik Üniversitesi	Tasarım, Mimarlık Tarihi, Görsel Anlatım ve Biçimlendirme, Teknik, Hukuk, Teknoloji	77-%42.77	5 Yıl	180
Fransa	Nancy Mimarlık Okulu	Tasarım, Mimarlık Tarihi, Görsel Anlatım ve Biçimlendirme, Teknik, Teknoloji, Peyzaj,	Kredi Sistemi Verilmemiştir	6 Yıl	Kredi Sistemi Verilmemiştir.
İtalya	Milano Politeknik	Tasarım, Mimarlık Tarihi, Görsel Anlatım ve Biçimlendirme, Teknik, Teknoloji, Matematik, Peyzaj, Fotogrametri, İç Mimarlık, Hukuk	70-%20	5 Yıl	350
İsviçre	Eth	Tasarım, Teknik, Mimari Teknoloji, Mimarlık Tarihi, Peyzaj, Hukuk, Bilgisayar, Proje Yönetimi, Matematik	98-%36.98	4 Yıl	265

- Avrupa ve Amerika'daki mimarlık okullarının, eğitim süresi genellikle beş yıldır. Fransa'da altı, Kanada'da 5,5 yıldır. İsviçre'de çoğunlukla 5 yıldır, bazı üniversitelerde 4 yıldır, bu 4 yıllık üniversitelerde dersler oldukça yoğunudur.
- Avrupa ve Amerika'da genellikle lisans eğitimi ile mesleki uygulama sorumluluğu verilmemekte, 1-3 yıl daha yüksek lisans yapılarak,
- Mezun olmak için alınan derslerin kapsamı birbirine benzerdir. Tasarım derslerinin kredilerinde ve yüzdelerinde farklılıklar görülmektedir.

5. SONUÇ VE ÖNERİLER

Dünya çapında her türlü ilişkinin yoğunlaşması, bütünleşmesi anlamında olan küreselleşme, coğrafi keşifler ve ilk haritanın yapılmasıyla başlamıştır. 19.yy.'da buharlı makinenin bulunmasıyla küreselleşme kavramı ortaya çıkmış, sanayileşme ile sömürge devletlerin oluşması ile ivme kazanmıştır. 2.Dünya Savaşı ile küresel dengeler değişmiş ve günümüzde teknolojinin daha da gelişmesiyle, ulaşımın, iletişimin kolay olmasıyla ve hızıyla küreselleşme yaşamın tüm alanlarına yayılan, birçok alanda etkisini gösteren bir olgu haline gelmiştir.

Ekonomi, siyaset, sosyal hayat ve kültür bütün dünyanın ortak konusu haline gelmiştir, bu ortak konulardan biri kültürün temel taşı olan eğitim ikincisi ise doğrudan insanla ilgili, ana konusu insan ve gereksinimleri olan mimarlık mesleğidir.

Yaşamın geçtiği her tür tasarlanmış çevrenin üretimiyle ilgili olan mimarlık mesleği insanlık tarihinin en eski mesleklerinden biridir. İnsanlığı ilgilendiren her konu, değiştiren her olgu mimarlığı da etkilemiştir, küreselleşme de bu olgulardan biridir.

Küreselleşmenin mimarlığa etkisi, öncelikle teknoloji sayesinde bilgiye kolay ulaşılabilmesiyle olmuştur, mimarlıkla ilgili yayınlar ve bilgisayar (gerek programlar gerekse internet) sayesinde dünyanın her yerinden bilgi edinimi ve dünyanın her yerinde karşılıklı bilgi, proje geliştirilmesi kolaylaşmıştır. Küreselleşme kavramının ortaya çıkışından itibaren mimarların ülkeler arası dolaşımı hızlanmıştır. Meslekte güvenlik, insan hakları ve hukuk ön plana çıkmaya başlamıştır.

Küreselleşmenin mimarlık eğitimine etkisi ise dünyadaki eğitim sistemlerinin birbirine benzer hale gelmesinde görülmektedir. Bu durum, akreditasyon sürecinde, temel tasar alanında, proje atölyelerinde ve kuramsal alanda yapılan çalışmalarda görülmektedir. Mimarlık bölümlerinden mezun olanların ve öğretim elemanlarının eş kalitede olması sağlanmaya çalışılmaktadır. Mimarlık okullarında verilen derslerin kapsamı, işleniş biçimleri, ders saatleri, kredileri, teknoloji kullanımları, öğrencilerin mimarlık bölümüne girmeleri için ve mimarlık okullarındayken yönlendirilmeleri, disiplinler arası ilişkiler ve unvanlar bakımından dünyada bir standart yakalanmaya çalışılmaktadır. Bütün mimarlar eğitim açısından benzer alt yapıya sahip olacak, ancak onları farklı kılan yerel kültürleri olacaktır, böylelikle mimarlar dünyanın her tarafında tanınabilecekler ve eserler ortaya koyabileceklerdir.

Bütün bunlar doğrultusunda Türkiye ve Avrupa-Amerika'daki mimarlık eğitimi aşağıdaki tabloda karşılaştırılmaktadır, tablo sonuçlarına göre Türkiye'nin bu süreçte nerede olduğu

görülerek öneriler oluşturulmuştur.

Tablo 4.30 Mimarlık Okullarının Karşılaştırılması; Amerika-Avrupa ve Türkiye

KARŞILAŞTIRMA KRİTERLERİ	TÜRKİYE	AMERİKA, AVRUPA
Eğitim Süresi	4 Yıl	4-6 Yıl
Kredi	153-240	175-600
Ders Kapsamı -Mesleki Dersler	Türkiye'deki ve Amerika-Avrupa'daki mimarlık okullarında verilen dersler benzerdir. Bunlar; Tasarım, Teknoloji, Bina, Koruma, Şehircilik, Yapı, Mimarlık Tarihi, Malzeme Bilgisi, Yapı Fiziğidir.	
-Bölüm Dışı Dersler	Matematik, İnkılap Tarihi, Türkçe	Matematik, Tarih, Fizik, Kimya, Fen
-Kültür Dersleri (İnsan Bilimleri Dersleri)	—	Felsefe(ABD,Fransa), Antropoloji(Fransa), Sosyoloji(Fransa, İtalya, İsviçre), Metodoloji(Fransa),Kültür(ABD, İsviçre)
-Mesleğe Destek Dersler	Yapım Yönetim ve Ekonomisi, Gölge-Perspektif, Bilgisayar, Plastik Sanatlar ve Mimarlık İlişkisi (<i>MSGSÜ</i>) Ekonomi, Hukuk, Bilgisayar, Fotoğraf, Gölge-Perspektif (<i>İTÜ</i>) Caad-Sunum, Yapı Yönetimi ve Ekonomisi, Bilgisayar, Gölge- Perspektif, Modlaj, Maket, Proje Yapım Yönetim, Fotoğraf, Peyzaj (<i>YTÜ</i>) Grafik Anlatım, Peyzaj, Meslek Uygulama, Fotoğraf, Şantiye Yönetimi, Politika ve Çevre(<i>ODTÜ</i>) Beden Eğitimi veya Güzel Sanatlar, Görsel Algılama, Endüstriyel Tasarım(<i>DEÜ</i>) İç Mimari, Estetik, Yaratıcılık(<i>KTÜ</i>)	İstatistik(ABD, Kanada) Medya(ABD), Eskiz(Kanada, İtalya), Peyzaj(Kanada, İngiltere, Fransa, İtalya, İsviçre), Algı(Kanada, Almanya), Ekonomi(İngiltere, Almanya, Fransa, İsviçre), Yönetim(İngiltere), Hukuk(Almanya, İtalya, İsviçre), Sanatsal Proje,Senaryo, Fotoğraf(Fransa), Estetik, İç Mimari (İtalya,İsviçre), Mühendislik Dersleri, Sunum, Endüstriyel Tasarım(İtalya), Proje Yönetimi(İsviçre)
Bölüm Dışı Dersler	Matematik, Tarih, Türkçe	Matematik, Tarih, Fen, Kimya, Fizik
Unvanlar	Mimar	Mimar-Yüksek Mimar
Uygulama Yetkisi	Mezun olan her mimar MO'na kayıt yaptırır.	2-3 kurum tarafından, bazı ülkelerde ise mezun olduktan sonra sınav sonrasında o ülkenin meslek kurumu tarafından tanınmaları gerekir.
Mimarlık Okuluna Yönlendirme	Merkezi sınav sistemi ile öğrenci bölüme yönlendirilir. Öğrenci isteyerek veya istemeyerek mimarlık bölümüne girer.	Öğrenciler ortaokuldan itibaren yönlendirilirler, isteklerine becerilerine uygun liseye giderler bu yüzden üniversiteye geldiklerinde temel altyapıyı almış durumdadırlar.
Okulda Yönlendirme	Ancak yüksek lisansta öğrenciler farklı alanlara yönlendirilir.	Sadece İtalya'da lisansta ayrı alanlara yönlendirilir.
Dil	Yabancı dil zorunlu	Yabancı dil zorunlu
Mekansal Konfor	Bazı üniversitelerde sınıflar kalabalıktır ve öğretim elemanları başına düşen ders saati fazladır.(60-150)	Öğretim elemanı başına düşen ders saati az olduğu için kendi bilimsel çalışmalarını rahat yürütebilmektedirler.(10-30)
Disiplinler Arası İlişki	Diğer bilim ve sanat dalları ile ilişkiler kopuk ve yetersizdir.	Diğer bilim ve sanat dalları ile içiçedir.
Teknoloji Kullanımı	Teknoloji takip edilmeye çalışılıyor, fakat kısıtlı imkanlar yüzünden tam yararlanılamıyor.	Sürekli mimarlık eğitim sistemleri geliştirilmeye çalışılıyor.

ÖNERİLER

Mimarlığın gelişimi, küreselleşmeyi irdeleyerek, doğru anlayarak, bu olgunun olumlu yanlarından yararlanmakla ve dünya ile bütünleşmekle sağlanabilir. Bu gelişimde, mimarların daha iyi sorun çözücü ve daha iyi kuram geliştirici olabilmeleri için tüm yeteneklere sahip meslek adamları olmalarının yanında, mesleki bilginin ve filozofça düşünmenin daha iyisine sahip olmaları gerekmektedir. Böyle bir gelişim de bu özelliklerin dikkate alındığı bir eğitim sistemi doğrultusunda gerçekleştirilebilir.

Mimarlık eğitiminde konular genişletilmeli ve açık bir bilgi sistemi kurulmalıdır. Eğitim kurumları daha fazla dışarıya açık bir politika benimsemelidir. Özellikle uluslararası ilişkilerin ağırlık kazandığı, küresel ortamda etkileşimin şekillendireceği platformları ve belirlenecek yöntemlerle, farklı meslek gruplarından gelecek katkılarla genişleyen alanlarda tartışmaların yaygın katılımı sürdürülebilmesine olanak sağlanmalıdır.

Mimarlık eğitiminin amacı; öğrencilere öğrenme, araştırma, ifade etme, eleştiriye açık olma ve tartışmalardan olumlu sonuçlara varmayı ve örgütlenme yeteneğini kazandırmaktır. Her mimarlık öğrencisi, açık fikirli olmak, teknolojiye yeni ilerlemeleri kullanabilmek ve mesleki bilgi temelinde yaratıcı olabilmek, sosyal bilim alanlarıyla beslenen tasarım anlayışına ve kuramsal alt yapı zenginliğine sahip olabilmek üzerine eğitilmelidir.

MİMARLIK EĞİTİM DÜZEYİMİZİN YÜKSELTİLEBİLMESİ İÇİN ÖNERİLER

Mimarlık eğitim düzeyinin yükseltilmesine öncelikle ortaöğretim düzenlenmesi ile başlanmalıdır. Lise eğitimi 4 yıla çıkarılmıştır. Bu yeni sistemde bütün mesleklere ait genel kültür verilmeye çalışılmaktadır. Bu sürece mimarlık açısından bakarsak, toplumun genelinde mimarlık ve sanat kültürünün oluşturulması ve mimarlık mesleğini seçecek öğrencilerin mimarlık altyapısını ve kültürünü kazanmış olmalarını sağlamak için mimarlık ve sanat tarihi, teknik resim, tasarı geometri gibi derslerin zorunlu veya seçme ders olarak programda yer almalıdır.

ÖSS sınav sisteminde mimar adaylarına ayrı bir soru paketçisi hazırlanarak öğrencide belirli yeteneklerin test edilmesi ve mimarlığa istekli olma kriterlerinin aranması gerekmektedir.

- Eğitim planlarımız mimarlığın tüm etki alanını kapsayacak ve bütünleşik yapı bilincini yansıtabilecek şekilde küreselleştirilmeli; ancak belirli odalarda yerleşen yönelmeler içermelidir.
- Bilgi aktarımı ağırlıklı strüktürü, bilgiye ulaşmanın yolunu öğretme yolunda yeniden yapılanmalı; kurumlarımız çağdaş teknolojiye uygun metot ve araçlarla donatılmalı; ancak

yerel değerler kaybedilmemelidir.

- Ulusal ve uluslararası düzeylerde kurumlar arası ilişkiler giderek geliştirilmeli, küreselleşmeli, buna karşın kurumun kimliği ve geçmişinden kaynaklanan norm ve değerleri kaybedilmeyip, tam tersine öne çıkarılmalıdır.
- Eğitim programlarının zaman içerisinde koşullara uygun olarak re-forme edilmesi, güncelleştirilmesi gerekir.
- Mimarlık eğitimi diğer sanat ve bilim dalları ile iç içe olmalı, buna göre dersler konmalıdır.
- Öğretim kadrosu ülke çapında sayıca ve nitelik açısından aynı seviyeye getirilmelidir, yetersiz kadrolar güçlendirilmelidir.
- Eğitim-uygulama süreci etkinleştirilmeli, birleştirilmelidir, mimarlık eğitiminin, mesleği uygulama alanındaki gelişmelerle yaşanan evrime paralel güncelliğini sürdürebilmesi için öğretim kurumlarının uygulama dünyası ile sürekli ilişki içinde olması gerekir.
- Bolonya, Prag ve Berlin belgelerinin tümünde kalite ve akreditasyon önemsenmiştir. Türkiye’de de öğrenci, öğretim elemanları dolaşımı desteklenmelidir. Bu amaç gerçekleştirildiği takdirde, bu sistemden gelen öğrenci ve öğretim elemanı tasarımlarında dünya standartlarını ve kullanılan teknolojiyi yerel değerlerle biraraya getirerek düzgün, beğenilen, kolay kabul edilip benimsenen tasarımlar, eserler oluşturabilirler.
- Mimarlık eğitiminin süresi ülkemizde 4 yıldır. Bunun dünya standartlarına çıkarılarak, 5+2 (lisans+ yüksek lisans) sistemi uygulanmalıdır. Bu sistem, 5 yıllık lisans ve 2 yıllık yüksek lisans eğitimlerinin ardından 2 yıl stajdan oluşmaktadır. Bir yıl Mimarlık hazırlık eğitimi olarak programlanabilir. 2001 EAAE Hanya Buluşmasında mimarlık eğitimin en az 5 yıl olması (3+2) kabul edilmiş ve alınması gereken kredi 300 olarak akademisyenler ve MO tarafından kabul edilmiş ve çalışmalara başlanmıştır.
- Mimarlık eğitiminin kademeli olarak yapılması gereklidir. Bu kademeler; 1. aşamada 120 kredi önlisans, 2. aşamada 120 kredi meslek eğitimi, toplam 240 kredi lisans eğitimi üzerine en az 300 krediye tamamlamak için akredite olmuş bir kurumdan tezsiz yüksek lisans yapılmasıdır. Bu da 3. aşamadır. Bu aşama tezsiz olabildiği gibi eğer tezli yapılırsa kredi 360 olmalıdır. Yüksek lisans aşamasından sonra 52 hafta meslek pratiği kazandırılması gereklidir. Bu anlatımı tablo ile ifade edersek;(Önel, 2006)

Tablo 4.31 Meslek Edinme Süreci (Tezsiz Yüksek Lisans+Meslek Pratiği)

Önlisans				Lisans				Yüksek Lisans				Mesleki Deneyim		SMG(Öz Denetim)	
1.Yıl		2.Yıl		3.Yıl		4.Yıl		5.Yıl		5.5.Yıl		1 Yıl		2 Yıl	
1.D	2.D	3.D	4.D	5.D	6.D	7.D	8.D	9.D	10.D	11.D	12.D	13.D	0-5	Yıl	
30K	30K	30K	30K	30K	30K	30K	30K	30K	30K	Diploma Projesi	30K		30K	Yıl	
Eğitim Süresince Stajlar (26 Hafta)											Diploma Sonrası Staj		30K	Yıl	
15 Hafta											11 Hafta		52 Hafta	+20	Yıl
														Zorunlu	Değil
														Meslek	Uygulaması

Ön lisans bittiğinde “Aday Mimar”, lisans bittiğinde “Mimar” (MO’na kayıt gereklidir.), mesleki deneyim bittiğinde ise “Yetkin Mimar” (mesleğe kabul) olunmaktadır.

Tablo 4.32 Uzmanlık Süreci (Tezli Yüksek Lisans+Meslek Pratiği)

Önlisans				Lisans				Yüksek Lisans				Mesleki Deneyim		SMG(Öz Denetim)	
1.Yıl		2.Yıl		3.Yıl		4.Yıl		5.Yıl		6.Yıl		1 Yıl		2 Yıl	
1.D	2.D	3.D	4.D	5.D	6.D	7.D	8.D	9.D	10.D	11.D	12.D	13.D	14.D	0-5	Yıl
30K	30K	30K	30K	30K	30K	30K	30K	30K	30K	30K	Yüksek Lisans Tezi	30K		30K	Yıl
Eğitim Süresince Stajlar (26 Hafta)											Diploma Sonrası Staj		30K	Yıl	
15 Hafta											11 Hafta		52 Hafta	+20	Yıl
														Zorunlu	Değil
														Meslek	Uygulaması

Ön lisans bittiğinde “Aday Mimar”, lisans bittiğinde “Mimar” (MO’na kayıt gereklidir.), mesleki deneyim bittiğinde ise “Uzman Mimar” (mesleğe kabul) olunmaktadır

Türkiye’deki üniversite eğitimini Avrupa’daki eğitim standardına ulaştırmak, ülkemiz gençliği ile Avrupa gençliğinin eşdeğer diplomalara sahip olmasını, meslek adamlarımızın dünyaya açılmalarını sağlamak gerekmektedir.

Mimarlık kültüre bağlı bir meslektir. Mimarlık eğitiminde teknoloji, yeni kavramlar, yeni anlayışlar yakından izlenmeli, gelişen dünya takip edilmelidir; fakat bir örnekleşmeye gidilmemelidir. Mimarlık mesleğinde ve eğitiminde değişen dünyaya uyum bağlamında yerel değerleri kaybetmeden, bozmadan küreselleşme hareketinden mümkün olduğunca yarar sağlamalı ve bu olgunun yanında yer almalıyız.

KAYNAKLAR

Ana Britanica 23.sayı s:16 yayın tarihi 1994, Ana Yayıncılık

Avrupa, Mimarlık Meslek Uygulamaları: Katarina Nilsson Konferans, (2003) TMMOB İstanbul Büyükşehir Şubesi, İstanbul.

Avrupa, Mimarlık ve Yarın: Beyaz Kitap, (2001) TMMOB Mimarlar Odası Yayını, Ankara.

Ayran, N., (1995) “Mimarlık Eğitiminin Geleceğine Genel Doğrultular”, Mimarlık ve Eğitimi Forum 1: Nasıl Bir Gelecek, 19–21 Nisan 1995, Cenkler Matbaası, İstanbul.

Berköz, S., (1995) “Mimarlık Hizmetleri Mimarlık Eğitim İlişkisi”, Mimarlık ve Eğitimi Forum 1: Nasıl Bir Gelecek, 19–21 Nisan 1995, Cenkler Matbaası, İstanbul.

Çubuk, M., Salihoğlu, H., Y., İ., (1999) Küreselleşme Mekansal Etkileri ve İstanbul, MSGSÜ Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.

Dinçer, İ., (1999) Dünya Şehircilik Günü 23. Kolokyumu: 3. Bin Yılda Şehirler: Küreselleşme Mekan–Planlama

Dostoğlu, N., (2006) “Türkiye’de Mimarlık Lisans ve Lisansüstü Eğitimi Üzerine Bir Değerlendirme” Mimarlık ve Eğitim Kurultayı–3: Mimarlık ve Eğitimi Yeniden Yapılırken, TMMOB Mimarlar Odası, İstanbul.

Dünyada Mimarlık Mesleği Uygulaması, (2004) TMMOB Mimarlar Odası,

Erkman, U., Özsoy, A. (1995) “Mimarlık Eğitimi ve Mimarlık Mesleği İlişkileri: Gözlemler ve Öneriler”, Mimarlık ve Eğitimi Forum 1: Nasıl Bir Gelecek, 19–21 Nisan 1995, Cenkler Matbaası, İstanbul.

Erpi, F., Mimarlık Üzerine Söyleşiler, (1999) Mimarlar Derneği, İstanbul.

Erpi, F., (1995) “Nasıl Bir Mimarlık Eğitimi?”, Mimarlık ve Eğitimi Forum 1: Nasıl Bir Gelecek, 19–21 Nisan 1995, Cenkler Matbaası, İstanbul.

İnceoğlu, N., (2002) “Akademik Performans”, Mimarlık ve Eğitim Kurultayı Nasıl Bir Gelecek Nasıl Bir Mimarlık Eğitimi, Mimarlar Odası Genel Merkezi ve İstanbul Büyükşehir Şubesi, Ankara.

Kaya, G., (1999) Küreselleşme Sürecinde Mekanın Rolü Bir Metod Denemesi MSGSÜ Şehir Bölge Planlama Bölümü, İstanbul.

Kulaksızoğlu, E., (1995) “Mimarlığın ve Mimarlık Eğitiminin Evrimi”, Mimarlık ve Eğitimi Forum 1: Nasıl Bir Gelecek, 19–21 Nisan 1995, Cenkler Matbaası, İstanbul.

Küreselleşme; Mimarlık Pratiğinin Geleceği ve Mimarın Değişen Rolü Yuvarlak Masa Toplantısı–1, Mimarlığın Evrensellik ve/ya Küreselliğin Neresindeyiz, (2004) TMMOB Mimarlar Odası İstanbul Büyükşehir Şubesi, İstanbul.

Küreselleşme; Mimarlık Pratiğinin Geleceği ve Mimarın Değişen Rolü Yuvarlak Masa Toplantısı–3, 50 Yılda Ülkemiz, Mimarlık, Mimarlar Odası ve Yarın, (2005) TMMOB Mimarlar Odası İstanbul Büyükşehir Şubesi, İstanbul.

Küreselleşme ve Modernleşme Sürecinde Kültürel Kimlik (2001), Konrad Adenauer Vakfı, Ankara.

Mimarlık ve Eğitim Kurultayı–2: Hazırlık Panelleri ve Forumları, (2004), TMMOB Mimarlar Odası, İstanbul.

Mimarlık ve Eğitim Kurultayı–2: Mimarın Formasyonu Nedir, Ne Olmalıdır?, (2004), TMMOB Mimarlar Odası, İstanbul.

Mimarlık ve Eğitim Kurultayı-3: Mimarlık ve Eğitimi Yeniden Yapılanırken, (2006), TMMOB Mimarlar Odası, İstanbul.

“Mimarlık Eğitimine Yön Verenler 1” 1883–1928 Sanayi-i Nefise Mektebi–MSGSÜ Mimar Salonu 2–Mart 2005

Önel, H., (2006) “Lisans ve Lisansüstü (Yükseklisans+Doktora) Eğitimi Atölyesi Hazırlık Çalışması Sonuçları” Mimarlık ve Eğitim Kurultayı-3: Mimarlık ve Eğitimi Yeniden Yapılanırken, TMMOB Mimarlar Odası, İstanbul.

Özkan, E. (1995) “Mimarlık ve Mimarlık Bilimi: Mimarlıkta ve Mimarlık Eğitiminde Bilimle Bütünleşme”, Mimarlık ve Eğitimi Forum 1: Nasıl Bir Gelecek, 19–21 Nisan 1995, Cenker Matbaası, İstanbul.

Özkan, E., (2002) “Mimarlıkta Toplam Kalite ve Lisans-Lisans Sonrası Eğitimdeki Yeri”, Mimarlık ve Eğitim Kurultayı Nasıl Bir Gelecek Nasıl Bir Mimarlık Eğitimi, Mimarlar Odası Genel Merkezi ve İstanbul Büyükşehir Şubesi, Ankara

Sağlamer, G., (1995) “Mimarlık: Nasıl Bir Gelecek”, Mimarlık ve Eğitimi Forum 1: Nasıl Bir Gelecek, 19–21 Nisan 1995, Cenker Matbaası, İstanbul.

Serbest Dolaşım ve Avrupa Birliği Mimarlık Meslek Hukukunun Değişimi, (2006) TMMOB Mimarlar Odası İstanbul Büyükşehir Şubesi, İstanbul

Sey, Y. (1995) “Mimarlık ve Eğitiminde Uluslararası Ortak Çerçeve”, Mimarlık ve Eğitimi Forum 1: Nasıl Bir Gelecek, 19–21 Nisan 1995, Cenker Matbaası, İstanbul.

UIA Belgeleri, (2001) TMMOB Mimarlar Odası Yayını, Ankara.

UNESCO/UIA Mimarlık Eğitim Şartı Revize Edilmiş Metin, 2004 [35]

İNTERNET KAYNAKLARI

[1] <http://yayim.meb.gov.tr/dergiler/159/akcay.htm>

[2] <http://www.ogretmenlersitesi.com/duyuru/drets.asp?id=430>

[3] <http://www.isguc.org/senol1.htm>

[4] <http://www.dtm.gov.tr/ead/DTDERGI/tem98/global.htm>

[5] <http://tdk.org.tr/tdksozluk/SOZBUL.ASP?KELIME=mimar>

[6] <http://tdk.org.tr/tdksozluk/SOZBUL.ASP?KELIME=mimar%FDK>

[7] http://www.ahsapev.com.tr/dogan_kuban_kureselleşme_mimarlik.htm

[8] <http://www.mimarlarodasi.org.tr/mimarlikdergisi/index.cfm>

[9] http://egitirim.inonu.edu.tr/NurhanSonmez_kureselegit.htm

[10] http://egitirim.inonu.edu.tr/AysegulAydin_kureselegitim.htm

[11] http://egitirim.inonu.edu.tr/fatih_goksoy_kuresellesme.htm

[12] <http://yayim.meb.gov.tr/dergiler/155-156/karacaoglu.htm>

[13] <http://www.msu.edu.tr>

[14] <http://www.mim.itu.edu.tr/mim/lisans.htm>

[15] <http://www.mim.itu.edu.tr/mim/ylisans.htm>

[16] <http://www.mim.yildiz.edu.tr/>

- [17] http://www.archweb.metu.edu.tr/programs/index_undergraduate.htm
- [18] <http://www.deu.edu.tr/DEUWeb/Icerik/Icerik.php?KOD=9936>
- [19] <http://www.deu.edu.tr/DEUWeb/Icerik/Icerik.php?KOD=9988>
- [20] <http://www.ktu.edu.tr/fakulte/mimf/mimarlik/genelbilgi.htm>
- [21] <http://www.ktu.edu.tr/fakulte/mimf/mimarlik/misyonvizyon.htm>
- [22] <http://www.ktu.edu.tr/fakulte/mimf/mimarlik/lisansprogrami.htm>
- [23] <http://www.pratt.edu/arch/ugrad/index.html>
- [24] <http://www.mcgill.ca/architecture/introduction/>
- [25] <http://www.mcgill.ca/architecture/introduction/mission/>
- [26] <http://www.mcgill.ca/architecture/programs/professional/#bsccurric>
- [27] <http://www.cardiff.ac.uk/schoolsanddivisions/academicschools/archi.html>
- [28] <http://www.cardiff.ac.uk/archi/programmes/undergraduate/bsc.html>
- [29] http://www.fk6.tu-berlin.de/_data/downloads/StuPO-BA-Arch-2004_Stand_19.09.05.pdf
- [30] <http://www.arch.ethz.ch/infostud/>
- [31] http://www.polimi.it/english/academics/study_courses/study_courses.php?id_nav=7
- [32] <http://www.berufsberatung.ch/dyn/1024.asp>
- [33] [http://megep.meb.gov.tr/megep/genel/moduler/ulkeler/Italy%20\(TR\).doc](http://megep.meb.gov.tr/megep/genel/moduler/ulkeler/Italy%20(TR).doc)
- [34] http://www.ekdil.com/Ekdil/ekdil2001_240.htm
- [35] http://www.ethz.ch/about/index_EN
- [36] <http://mimarlarodasi.org.tr/UIKDocs/UNESCO-UIA-egitimsarti2004.pdf>
- [37] <http://old.mo.org.tr/mimarlikdergisi/index.cfm?sayfa=mimarlik&DergiSayi=36&RecID=612>
- [38] <http://www.tubitak.gov.tr/btspd/platform/akred/ek5.html>
- [39] http://www.mo.org.tr/mek/belge/bildiri/PP_NDostoglu.ppt
- [40] <http://www.osym.gov.tr/altyapi/dosyagoster.aspx?DIL=1&BELGEANAH=6477&DOSY AISIM=41.pdf>
- [41] <http://www.mimarlarodasi.org.tr/index.cfm?sayfa=genel&sub=299>
- [42] <http://www.mimarist.org.tr/index.cfm?sayfa=kurultay&sub=uygulama>
- [43] http://www.about.ch/education/index.html#CH_Edu_Schools
- [44] <http://www.mimarlarodasi.org.tr/UIKDocs%5CreflectionsTR.pdf>
- [45] <http://www.thecanadianencyclopedia.com/index.cfm?PgNm=TCE&Params=A1ARTA0009565>
- [46] http://www.ekdil.com/Ekdil/ekdil2001_32.htm
- [47] <http://www.tebesir.com/yurtdisi/default.asp?article=ydfrabuyuk>
- [48] <http://www.tebesir.com/yurtdisi/default.asp?article=ydfrateknik>
- [49] <http://www.networkegitim.com/>

[50] <http://www uluslararasi egitim.com/ulkeler/ca/egitim/esgenel.asp>

[51] <http://www.mimarlarodasi.org.tr/mimarlikdergisi/index.cfm?sayfa=mimarlik&DergiSayi=26&RecID=262>

ÖZGEÇMİŞ

Doğum tarihi 09.11.1981

Doğum yeri Denizli

Lise 1995-1999 Denizli Yabancı Dil Ağırlıklı Anafartalar Lisesi

Lisans 1999-2003 Yıldız Teknik Üniversitesi Mimarlık Fakültesi
Mimarlık Bölümü

Çalıştığı kurumlar

2003-2004 Ardap Mimarlık

2003-... YTÜ Fen Bilimleri Enstitüsü Öğrenci Asistanlık

2004-... Yapı Endüstrisi İnşaat Elektronik Tic.Ltd.Şti